

ürün

SOSYALİST DERGİ

temmuz
1976 25

yıl:3 cilt:5

marksist-leninist ittifaklar politikasının bazı yönleri

"TASS", haberler ajansı

- DEMOKRATİK
KİTLE ÖRGÜTLERİNDE
İLERİCİLERİN
BİRLİK VE DAYANIŞMASI
- EKONOMİK DENGESİZLİK
VE İMPERYALİZMİN
İÇ ÇELİŞKİLERİ
- PROLETARYA
ENTERNASYONALİZMİ
- POLONYA
BİRLEŞİK İŞÇİ
PARTİSİ
- DANİMARKA
KOMÜNİST PARTİSİ

TÜSİA

İÇİNDEKİLER

HABER — YORUM — İNCELEME

Marksist - Leninist
İttifaklar Politikasının
Bazı Temel Yönleri

Ünal ERCİN 5

Demokratik Kitle Örgütlerinde
Sosyalistlerin, İlericilerin ve
Sosyal - Demokratların Yığinsal Birliği

Hasan GÜRKAN 41

Petrol - Kimya İşçileri
«Birlik» Kararı Aldılar 46

DÜNYA İŞÇİ SINIFI PARTİLERİ ÜZERİNE BİLGİLER

Danimarka Komünist Partisi 49

Guatemala Emek Partisi 50

Toplumu Sağlamlaştıran ve
Dönüştüren Bir Güç
Adolf DOBIESZEWSKI 50

ÇEVİRİLER

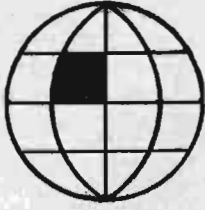
Ekonomik Dengesizlik ve
Emperyalizmin İç Çelişkileri
İsvetan TSANEV 57

Proleter Enternasyonalizmi :
Fikir, İlke, Dava
Yuri OGANESYAN 72

Ayın Haber Özetleri
Sovyetler Birliği Haberler Ajansı «TASS» ... 77

Sahibi : Ural ATEŞER ● Yazı İşleri Müdürü : Selçuk UZUN ● Yönetim Yeri:
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 38/2, İSTANBUL ● Yazışma ve Havale Adresi:
P.K. 41 Sirkeci İSTANBUL ● Genel Dağıtım : TAN DAĞITIM, Başmuhasip
Sokak, Aras İşhanı, No: 5/201, Cağaloğlu/İSTANBUL ● Ankara Dağıtım: ANKA-
RA DAĞITIM, Bayındır Sokak 38/3 Kızılay/ANKARA ● İzmir Dağıtım: EGE
DAĞITIM ● Abone Şartları : Yıllık 100, Altı Aylık 50 Lira. Dış Ülkeler için
iki katıdır ● Dizgi-Tertip: BAŞARAN MATBAASI ● Baskı: UFUK MATBAASI

MADEN - İŞ EĞİTİM DAİRESİ KİTAPLIĞI

No. : -154-

Gerici faşist karması MC'nin başı, Milliyet gazetesinde yayımlanan demecinde, şöyle diyor : «... bir tek eksigi var Türkiye'nin, komünist partisi kurmak yasak, komünizm propagandası yapmak yasak. Budur. Eğer bu eksik sayılıyorsa, bu eksigi biz tamamlayamayız, açığını söyleyeyim, tamamlamayız da...» Ve devam ediyor : «...İnsan Hakları Evrensel Beynamesi'nin 30. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonu'nun 17. maddesi sanıyorum, bu hak ve hürriyetleri yoketme hak ve hürriyeti anlamına geldiğini kabul etmiyor. Yani bir sonsuz özgürlük alabildiğine... Yani anarşi de serbest, yakmakta serbest, herşey serbest gibi bir özgürlük söz konusu değil...»

Gerici faşist karması MC'nin başı, gerici egemen güçlerin halk kitlelerini uyutmak için geveledikleri pilavı, İsparta usulüyle ısıtıp, emekçi halka yutturmak sevdasında: **komünizm eşittir anarşizm - terörizm...!** Komünizmin ne olup ne olmadığını anlatmanın, emekçi halka ihanet edenlerin, işçi sınıfının ideolojisine küfretmeyi meslek edenlerin «imtiyazı» olduğu ülkemizde bile; artık bu yutturmacalara geniş halk yığınları itibar etmemektedirler. İşçi sınıfının, geniş emekçi kitlelerin, ileri demokrasi talepleri yönünde eylem yapacaklarına; gerici egemen güçlerin uygulamaya çalıştıkları «göstermelik demokrasi» oyununda «figüranlık» görevini yeğleyenlerin varlığı da, geniş emekçi yığınlarının gözlerini kapamaya yetmemektedir.

Şu açık gerçeği, tüm ilerici - demokratik güçler su yüzüne çıkarmaktadırlar: dünyanın hiçbir yerinde ve ülkemizde, emperyalizm ve onun yerli gerici - faşist işbirlikçileri; anarşizme, terörizme, maoizme ve benzeri sapık akıma, **KARŞI DEĞİLDİRLER**. Aksine, dünyanın her köşesinde ve ülkemizde, bu sapık akımlar; emperyalizmin ve yerli işbirlikçisi gerici - faşist güçlerin dolaylı - dolaysız desteğine ve himayesine sahiptirler. Bunun ötesinde, yine dünyanın dört bir köşesinde, ulusal ve enternasyonal eylemlerinde, enternasyonalizmin kardeşçe işbirliği içinde olan Komünist ve İşçi Partileri'dir; anarşizme, terörizme, maoizme ve her soydan sapık akıma karşı savaşım yürütenler. Bu gerçeği görebilmek için, çok ayrıntılı bilgi gerekmiyor günümüzde; Komünist ve İşçi Partileri'nin yayınladıkları belgelere, günlük gazetelere ve hatta gerici - faşist yuvaların borazanı haline getirilmek istenen TRT yayınlarına göz atmak yeterli. Dünya Komünist ve İşçi Partileri, enternasyonalist ilişkilerinde, ortak tavırlarını saptarlar. Ulusal ve uluslararası olan konularda, tavır beraberlikleri vardır. Ve bu tavırlarını belge halinde sererler, tüm dünya halklarının gözünününe. Bu anlamda, en son toplantı 1969 yılındaydı. Geçtiğimiz ayın sonunda, Avrupa Komünist Partileri'nin toplantısı vardı, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin başkentinde. Bu satırları yazdığımız sırada henüz süren

MADEN - 13
toplantıya, yine günlük bir gazetede bildirildiğine göre, gerici ege-
men sınıfların 56 yıldır «yasa-dışı» ettiği Türkiye Komünist Parti-
si de, tüm enternasyonalist toplantılarda olduğu gibi, «Türkiye iş-
çi sınıfını temsilen» katılıyor. Komünistlerin, Komünist Partileri'nin,
«ülkelerinin işçi sınıfının temsilcisi» olarak katıldıkları bu tür
toplantılarda, tüm dünya komünistlerinin ve Komünist Partileri'nin
enternasyonal - ortak tavırları çıkar ortaya.

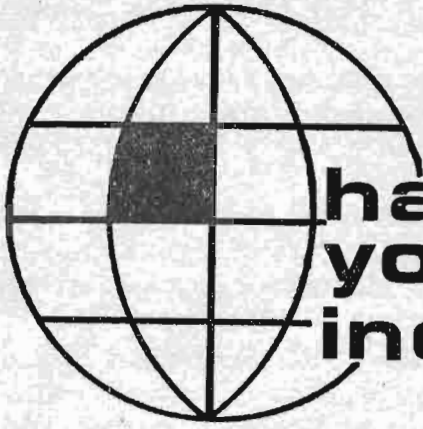
Ülkemizde geniş emekçi yığınlarının haberdar olabilmesi için,
141. ve 142. maddelerin tehdidinin göğüslenmesi gereklidir.

Evet bayım, sen elbette 141. ve 142. maddelerin kaldırılmasını
ve Türkiye Komünist Partisi'ne konan yasağın kaldırılmasını iste-
mezsin. Bunu yaparken de temsil ettiğin güçler adına son derece
bilinçlisin. Çünkü sen ancak bu sayede, çağımızda oldukça «garip-
leşen» savını — komünizm eşittir anarşizm, terörizm, maoizm... —
ortaya sürebilirsin. Çünkü sen, gerçekten, işçi sınıfının ve emekçi
kitlelerin barış, bağımsızlık, demokrasi, toplumsal ilerleme ve sos-
yalizm savaşımında ihanet odakları olan anarşizme, terörizme, mao-
izme ve her boydan sapık akıma **KARŞI DEĞİLSİN ve OLAMAZ-
SIN.**

Ancak sosyalizmin gelişen gücü, kapitalist ülkeler işçi sınıf-
larının yiğit savaşımı ve ulusal kurtuluş hareketlerinin belirlediği
günümüz şartlarında; MC'nin başının ve onun gibilerinin heryerde
yenilgisini, buna karşılık demokrasi güçlerinin gelişimini vurgula-
maktadır çağdaş ilerleme çizgisi. Barış, bağımsızlık, demokrasi, top-
lumsal ilerleme ve sosyalizm savaşımı, dünyanın heryerinde halkla-
rın, tüm demokratik güçlerin utkan yoludur.

ural ateşer

TÜSTAV

haber yorum inceleme

marksist-leninist ittifaklar politikasının bazı temel yönleri

Ünal ERCİN

«Demokratik birlik politikası, tesadüfi ve konjonktürel bir politika değil, fakat tersine, bilimsel sosyalizmin temel tezlerinin tutarlı bir biçimde gerçekleşmesinin ifadesidir, komünist hareketin siyasal doktrininin bileşkenlerinden biridir.»¹

Lenin, işçi sınıfının ittifaklar politikasının marksist-leninist teori içindeki yerini belirlerken, işçi sınıfının, dünya çapındaki tarihsel kurtarıcı görevini gerçekleştirebilmesi için, sayısal olarak büyük ve güvenilir müttefikler kazanma olanaklarını dikkatle ve titizlikle araştırması, incelemesi gerektiğini ifade etmiştir :

«Bu gerçeği anlamıyan, ne marksizmden nede genel olarak çağdaş bilimsel sosyalizmden bir damla bile birşey anlamamıştır.»²

Gerçekten de, çağımızda can çekişen kapitalizm, emperyalizm çağında, sosyalizm için mücadele ile demokrasi için mücadele o denli birbirine bağlanmıştır ki, işçi hareketi toplumun diğer tabakalarından tecrit olmuş bir biçimde mücadelesini yürütemez. «Saf» proletarya karakterli bir hareket, sonuçta işçileri toplumun diğer sınıflarından koparır ve işçi sınıfını iktidar için mücadelesinin sorunlarını çözümlenmekten alıkoyar. Kısacası, «saf» işçi karakteri ile belirlenen, temelde «kendiliğindenlik kültürü»den kay-

naklanan ve işçi sınıfının ittifaklar politikası karşısına çıkan bir hareket; işçi sınıfını, iktidar mücadelesinde yalnız başına bırakarak, devrimci mücadeleye onulmaz yaralar açtırma tehlikesini taşıyan bir harekettir.

Ülkemiz işçi hareketi için temel olanı hiçbir zaman unutmazsak; neden, işçi sınıfının toplumun proleter olmayan tabaka ve sınıflarıyla ittifakı politikasının günümüzde stratejik bir temel etken ve pratik bir görev olduğunu daha kolay anlayabiliriz.

İşçi hareketi için en başta gelen görev, temel düşman olan emperyalizmi ve yerli mütefiklerini yenilgiye uğratmaktır. Bunu gerçekleştirebilmek için de, en önce, bunların manevra yeteneklerini sınırlandırmak, sahip oldukları ayrıcalıklardan yoksun bırakmak, ülkenin el koydukları doğal zenginliklerini ellerinden almak, vd. gerekmektedir. Oysa bunlar, sadece işçileri değil, fakat aynı zamanda köylüleri, öğretmenleri, öğrencileri, zanaatkârları, tekel-dışı burjuvazinin bütün kesimlerini yakından ilgilendiren, onların da şu yada bu ölçüde özlemleri olan şeylerdir.

O halde işçi hareketinin stratejisinde temel halka, bütün bu sosyal sınıf ve tabakalar tarafından yürütülen eylemlerin eş-güdümlü kılınması, ortaklaşa hazırlanmış bir program temeli üzerinde bunların birarada toplanması, güçlü ve etkili bir ulusal demokratik cephenin oluşturulması ve pekiştirilmesi olmaktadır.

Geniş ittifaklar ağının oluşturulması, sadece yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı gerekli değildir; fakat aynı zamanda, düşmanın, emperyalizmin ve yerli mütefiklerinin, devrimci harekete «barışçı olmayan» mücadele biçimlerini zorlama durumunda, devrimci sürecin başarıya ulaşabilmesi için de dımsel bir koşuldur. Unutmamak gerekir ki, Şili deneyiminin başarısızlığa uğramasının temel nedenlerinden biri, işçi sınıfı ile orta tabakaların, küçük ve orta burjuvazinin geniş kesimleri arasında ortaya çıkan kopuş olmuştur :

«Askeri açıdan yenilgiye uğramamızın belli başlı nedeni, siyasal açıdan savaşı kazanamadığımızdan dolayıdır. Yenilgimiz, işçi sınıfının mütefiklerinden tecrit oluşunun sonucudur.»³

İşte bu gerçekler ışığında bu yazıyı kaleme aldık. Amacımız, Türkiye işçi hareketine strateji ve taktik sağlamak değil. Bu ne haddimiz, ne de görevimiz. Çünkü bu, Türkiye işçi sınıfı siyasal hareketinin görevi ve işi; başka kimsenin değil. Biz, burada sadece Marksizm-leninizm rehberliğinde, dünya devrimci sürecinde ortaya çıkan ittifak biçimleri ve temel ilkeleri konusunda, toplu ve özet bir bilgi aktarımında bulunmayı amaçlıyoruz. Bunu yaparken de iki noktayı dikkate aldık. Birincisi, bu bilginin en sıhhatli

ve en güvenilir kaynaktan olması; ki bunu, yazının bitiminde verdiğimiz bibliyografyadan görüleceği gibi, çağdaş işçi sınıfı hareketinin en yetkin kaynaklarından biri olan **La Nouvelle Revue Internationale** dergisinin bir dizi sayısını tarayarak gerçekleştirdik. İkincisi ise, bu taramayı yaparken, şu yada bu ülkenin yada ülkelerin deneyimlerinden hareket etmekle beraber, sürekli olarak, en genel ilkeleri aydınlığa çıkarmak yönünde hareket ettik.

İTTİFAKLAR SORUNUNA MARKSİST - LENİNİST YAKLAŞIMIN TEMEL ÖLÇÜTLERİ

İşçi sınıfının müttefikleri sorununa Marksist-leninistlerin yaklaşımı, şu temel ölçütler ışığında olmaktadır :

1 — Bu sorun, her ülkenin sosyo-politik ve ekonomik yapısal gelişiminin tipi ve düzeyi işlevinde ele alınmalıdır. Çünkü, her genel yasa, Lenin'in bize öğrettiği gibi, ancak belli bir tarihsel gerçeklikte ve belli bir ortamda vücut bulur. Bu da işçi sınıfının ittifaklar politikasının her ülkeye özgü özellikler taşıdığını gösterir. Bununla beraber, işçi sınıfının, anti-empyralist ve demokratik güçleri, etrafında bir cephe içinde birleştirmesi sorunu; az gelişmiş, ortaderecede gelişmiş ve gelişmiş kapitalist ülkelerde, o ülkenin özelliklerine göre en genel anlamda, ileri bir demokrasi için, anti-tekelci, anti-empyralist, anti- oligarşik, anti-faşist ulusal demokratik güçlerin ulusal birlik cephesi şeklinde ortaya çıkmaktadır.

2 — İttifaklar sorununda, işçi sınıfının, proleter olmayan sosyal sınıf ve tabakların objektif durumu ve ekonomik ve fakat aynı zamanda siyasal çıkarları da gözönüne alınmak zorundadır. Burada, **siyasal çıkarlar** üzerinde ayrıca durmamızın nedeni, elbetteki siyasal çıkarları ekonomik çıkarlardan koparmak anlamına gelmemektedir. Siyasal çıkarlar, kuşkusuz ki ekonomik çıkarların yoğunlaşmış bir ifadesidir, fakat, edilgen bir ifadesi değil, tersine etken bir ifadesidir. Bu nedenle, ittifaklar sorununda, ekonomik ve siyasal çıkarların karşılıklı diyalektik etkileşimini hesaba katmak özel bir önem taşımaktadır.

3 — İttifaklar sorununda yaklaşımında, sınıfsal güçlerin varolan rejime karşı gösterdikleri tavıra göre, kutuplaşmalarını ortaya çıkaran ülkedeki iktidar yapısının analizinin dikkate alınmasını gerektirir. Örneğin, gerici rejimlerin iktidarda olduğu ülkelerdeki ittifaklar sorunu ile ilerici hatta muhafazakâr siyasal güçlerin iktidarda olduğu ülkelerdeki ittifaklar sorunu farklıdır. Çünkü acil hedefler, kısa vadeli hedefler, her iki durumda farklı-

dır. Herhangi bir durumda ittifak, doğrudan doğruya varolan rejimi hedef aldığı halde, bir başka durumda ittifak, ülkede süregelen demokratik süreçlerin derinleşmesi için gerçekleştirilebilir. Kısacası, farklı somut durumlara göre, **devrimci birlikle en geniş demokratik birlik** arasında, bunları birbirlerine karşı metafizik bir biçimde karşı çıkarmaksızın, fakat diyalektik olarak bağlayarak bir ayırım yapmak zorunludur.

4 — İttifaklar sorununa, proletaryanın, sınıf mücadelesinin ve devrimci sürecin farklı aşamalarında karşısına çıkan görevlerin farklı karakteri işlevinde yaklaşmak ve fakat farklı aşamaların farklı görevlerini **sosyalist perspektife** her zaman sıkı sıkıya bağlamak zorunludur.

O halde, işçi sınıfının müttefikleri politikası, her zaman, açık seçik ifade edilmiş, tarihsel olarak somut bir içeriğe sahip olmak zorundadır ve bunun sonucu olarak ta, devrimci sürecin belli aşamasının ve bu aşamanın motor güçlerinin karakterini hesaba katan, sosyal, tarihsel ve somut bir yaklaşımı gerektirmektedir.

Günümüz koşullarında işçi sınıfının demokratik birlik politikası, dünya ölçüsünde daha önce hiç görülmemiş elverişli bir ortamda gerçekleşmektedir. Bir yandan kapitalizmin genel krizinin ağırlaşmasının ortaya çıkardığı koşullarda, her ülkenin işçi sınıfı, sömürü rejiminin tarihsel iflasının yaklaşması karşısında toplumsal ilerlemenin en güvenilir öncü gücü olduğunu kanıtlamakta; diğer yandan ise, sosyalist sistemin gittikçe büyüyen gücü, her ülkedeki çelişkili ve türdeş olmayan güçlerin, barış, demokrasi, özgürlük ve toplumsal ilerleme platformunda birleşmesini objektif olarak kolaylaştırmaktadır. İşte bu nedenle, her ülkenin işçi sınıfı, bu geniş platform temeli üzerinde geniş bir ittifaklar politikası uygulama olanağına kavuştuğu gibi, devrimci sürecin motor güçlerini de daha kolay olarak güçlendirme olanağına kavuşmaktadır. Buradan da görüleceği gibi, tüm devrimci süreçlerin ortak özelliği olan ulusal ve enternasyonal etkenler sıkı bir karşılıklı etkileşim içinde bulunmaktadır.

İşte bu koşullarda, sosyal değişikliklere etkin biçimde katılabilecek sosyal ve siyasal güçlerin bilimsel olarak değerlendirilmesi, işçi sınıfı çevresinde gerçekleşebilecek geniş bir ittifaklar ağının oluşması ve genişlemesi için gerekli objektif sosyal koşulların aydınlığa çıkarılması büyük bir önem taşımaktadır.

Ancak bu söylediklerimizi yapabilmek için, herşeyden önce, bütün demokratik ve devrimci güçlerin birliğinin temel ekseni olan işçi sınıfının genel durumunu, bizzat işçi sınıfının bünyesinde gerçekleşen süreçleri dikkate almak zorundayız.

DEMOKRATİK GÜÇLERİN BİRLİĞİNİN EKSENİ OLARAK İŞÇİ SINIFI

Dünyanın genel evrimi, işçi sınıfının rolünün giderek arttığını belirleyen marksist-leninist tezi doğrulamaktadır. Sosyal hayat üzerinde etkin bir biçimde etkide bulunan proletarya da, sosyal hayat tarafından etkilenmekte ve gelişerek değişikliğe uğramaktadır. İşçi sınıfının gelişiminde belirleyici olan, çalışmasının karakterinde her bir tabakasının yada grubunun mesleki niteliğindeki değişiklikler değil, fakat, ücretlileri bir sosyal bütün içinde, bir sosyal sınıf içinde birleştiren genel karakteristiklerinin gelişmesidir. Lenin'in tanımladığı gibi, bu genel karakteristikler şunlardır: «tarihsel olarak belirlenmiş sosyal üretim sistemindeki yeri, üretim araçları ile ilişkisi, emeğin sosyal örgütlenmesinde rolü ve bunun sonucu olarak ta, sosyal zenginlikten belli bir pay alış tarzları ve bu payın boyutları.»⁴

Bilimsel-teknik devrim döneminde ekonominin yeniden yapısal örgütlenmesi, üretim teknolojisindeki değişiklikler, hizmetler alanının gelişmesi gibi etkenler, işçi sınıfının yeni unsurlar kazanmasında büyük bir önem taşımaktadır. Bütün bunlar, işçi sınıfının saflarının büyümesine yol açmaktadır. İşçi sınıfının çalışan nüfus içinde payı giderek artmaktadır.

Uluslararası işçi sınıfındaki bu tür değişiklikler, bazı burjuva «teorisyenler»ince vede troçkist dönemlerde, «dğinç» şekillerde yorumlanmaktadır. Örneğin, ülkemizde de tanıtılmasına büyük «özen gösterilen» Marcuse, bunların arasındadır. Marcuse'nin iddiası, proletaryanın artık kurulu düzenle «bütünleştiği», hakim sınıfın kârına ortak olduğu şeklinde özetlenebilir. Troçkistler de, aynı şekilde, proletaryanın artık «dejenerasyon»a uğradığı ve devrimci potansiyelini «yitirdiği»ni iddia etmektedirler. Bu tür saçma iddiaların tümüne karşılık olarak, L. Brejnev'in, Sovyet Sendikalarının XV. Kongresindeki şu konuşmasını aktarmamızın yararlı olacağı kanısındayız :

«Uluslararası işçi sınıfının —çağımızın en ileri devrimci sınıfı— safları, belli başlı üretici, sosyal ve siyasal güç olarak rolü, bütün dünyada artmaya devam edecektir. Moda olan anti-marksist teoriler, bilimsel-teknik devrimin işçi sınıfının sınırlarının silinmesine hatta bu (sınırları, ç.) ortadan kaldırdığını iddia etmektedirler; fakat gerçek olaylar, tamamen tersini göstermektedir: bilimsel-teknik ilerleme, modern üretim nedeniyle yeni mesleklerin yaratılmasıyla da dahil olmak üzere, her yerde işçi sınıfının gelişmesine yol açmaktadır.»⁵

Bilimsel-teknik devrim döneminde işçi sınıfının sınırları konusunda, gerçek marksistlerce verilen cevap, Lenin'e göre, çağdaş dünyada kapitalizmden sosyalizme geçişin «entellektüel ve

moral motoru, fiziki taşıyıcı»sı olan işçi sınıfının azalması şöyle dursun, daha da arttığı şeklindedir.

Bu koşullarda, işçi sınıfının genel eğitim düzeyi yükselmekte; işçi sınıfı, çıkarlarını yaratan ve ifade eden bilimsel marksist-leninist teoriyi daha derinliğine özümlemekte; proletaryanın örgütlenme düzeyi geçmişle kıyaslanamayacak kadar yükselmiş bulunmakta; ve ideolojik, siyasal ve ekonomik mücadele biçimleri çok daha yetkin biçimler kazanmaktadır. İşçi sınıfının çıkarları ve hedefleri, tüm çalışanların çıkarları ve hedefleri ile giderek daha temelden bir yaklaşıma içine girmektedir. Artık, toplumun hiçbir sınıfı, onun kadar örgütlü ve güçlü değildir.

Bütün bunlar, işçi sınıfını tekelci, pro-emperyalist, faşist ve neo-faşist iktidarların temel düşmanı yapmakta; işçi sınıfına, anti-tekelci, anti-emperyalist, anti-faşist, anti-oligarşik mücadelenin türdeş olmayan çeşitli alanlarını eş-güdümlü kılarak, toplumsal ilerlemenin genel hedeflerinin yol göstericisi rolünü kazandırmaktadır.

Ancak uluslararası işçi sınıfının genel gelişim çizgisi ve düzeyini böylesine saptamakla beraber, bu gelişimi ve düzeyi mutlaklaştırmamakta önemlidir. Çünkü, işçi sınıfının bütün ülkelerde devrimci mücadelenin başını çekecek kadar olgunluğa eriştiğini söylemek olanaksızdır. Devrimci süreçlerin maddi temellerinin olgunlaşma koşulları, bütün dünya ülkelerinde mutlaka işçi sınıfı lehine olmamaktadır. Proletaryanın tarihsel, teorik ve siyasal planda öncü-güç olması, onu, maddi hayatın gerçekliğinde her zaman öncü-güç kılmaya yetmemektedir.

Bunun nedenleri nelerdir?

Bunun en başta gelen nedeni; az yada orta derecede gelişmiş ülkelerdeki işçi sınıfının, «gençliği» olmaktadır. Gerçekten de, bu nitelikteki ülkelerde, işçi sınıfının önemli bir kısmı, daha dün köylü, zanatkâr, vd. olan unsurlardan oluşmaktadır. Bu, işçi sınıfı bilincinin kazanılması için gerekli süreci uzatmakta, bunun en önemli sonucu da, işçi sınıfının sendikal ve sosyal birliğinin sağlanmasında bizzat güçlükler çıkarması olmaktadır.

Ayrıca, az yada orta derecede gelişmiş ülkelerin ekonomik fizyonomilerini belirleyen, daha hâlâ, büyük ölçüde, küçük işletme tipi olmaktadır. Oysa, bilindiği gibi, küçük işletmelerde, büyük sanayi üretiminin tersine, sınıf antagonizmaları her zaman bütün açıklığıyla ortaya çıkmamakta, bu da proletaryanın biraraya gelmesinde ve devrimci deneyimi özümlemesinde önemli bir engel yaratmaktadır.

Yine bu tür ülkelerin bir çoğunda, daha başlangıçta proletarya, sosyal hayat içine ilk adımlarını atarken, ilk sendikal ve siyasal örgütlerini oluştururken, ülke hakim sınıfları tarafından

ağır darbelere maruz bırakılmış, örgütleri ağır baskılar ile yok edilmiş, kontrol altına alınmış yada bölünmüş, kısacası, işçi sınıfının sınıfsal örgütlenme girişimleri daha ilk adımlarında acımasızca sekteye uğratılmıştır.

Fakat tüm bu olanaksızlıklara rağmen, gerek dünyanın genel gelişim doğrultusu ve düzeyi, ve gerekse de, her ülkenin kendi başına genel gelişim doğrultusu ve düzeyi, geçmişle, hatta yakın geçmişle kıyaslanamayacak kadar işçi sınıfının tarihsel teorik ve siyasal planda öncü-güç rolünü maddi hayatın gerçekliğine geçirmesi lehine evrimleşmiştir ve evrimleşmektedir.

Gerek uluslararası etkenler —sosyalist sistemin büyüyen gücü ve örnekliğinin artan çekiciliği—, gerekse ulusal etkenler —işçi sınıfının nicel gelişiminin hızla artması, büyük sınaî işletmelerde yoğunlaşması, sendikal ve siyasal birliğin önemli ölçülerde gerçekleşmesi—; işçi sınıfını günümüzde, —henüz embriyon halinde bulunduğu ülkeler hariç— hemen her ülkede belli başlı siyasal güç, geniş kitlelerin çıkarlarının temsilcisi, kitlelerin mücadelesinin örgütleyicisi olmaktadır.

Özetle, işçi sınıfı, birçok ülkede daha iktidara gelmeden önce toplumsal ilerleme için mücadeleyi yönetme yeteneğini geliştirmekte ve yetkinleştirmekte, diğer sosyal sınıf ve tabakaların yasal çıkarlarını dikkate almakta ve onları savunmakta, müttefiklerini birleştirmektedir. Böylece de barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme için mücadele eden bütün güçlerin, proletarya etrafında birleşmeleri için gerekli sübjektif ve objektif koşullar günden güne olgunlaşmaktadır.

Yukarıda kısaca değindiğimiz işçi sınıfının birliği sorunu, konumuz için özel bir önem taşıdığından, üzerinde biraz durmamız zorunlu olmaktadır.

Bilindiği gibi, işçi sınıfının birliği bugün daha birçok ülkede —gelişmiş kapitalist yada orta ve az gelişmiş düzeyde kapitalist ülkede— yacıklılığını koruyan bir sorun olmaya devam etmektedir.

Oysa işçi sınıfı hareketinin bölünmüşlüğü'nün ve kendiliğindenliğinin üstesinden gelinemediği sürece, yaratılan ittifaklar yüzeysel karakterde olmaya ve bitkisel bir hayat yaşamaya mahkûmdur.

O halde, ittifakın niteliksel olarak güçlenmesinin temel koşulu, ilkesel konulardan hareketle, işçi sınıfının birliği olmaktadır.

İşçi sınıfının birliği ile demokratik birlik hareketinin neden bu denli sıkı sıkıya bağlantılı olduğunu kısaca görelim. Demokratik birlik cephesinde yönetici rol işçi sınıfına ait olduğu zaman, demokrasinin genişletilmesi mücadelesiyle devrimci değişiklikler

için mücadele arasında bir kopukluk olmaz. Örneğin, Arjantin Komünist Partisi Yürütme Komitesi ve Sekretaryası üyesi Athos Fava, bu konuda şöyle yazmaktadır:

«Partimizin programı, Arjantin gerçekliğine uygulanan Marksizm-leninizm temeli üzerinde devrimci sürecin gelişiminin aşamalarını tanımlarken, gerekli dönüşümlerin yolunu göstermektedir. (Program, ç.), proletaryanın devrimin demokratik aşamasında ilerici güçlerin geniş ittifakı içinde hegemonyasını uygulaması gerektiği temel ilkesinden hareket etmektedir. Bu, devrimi sosyalizm yoluna kadar başarıyla sürdürmenin birinci koşuludur.

«Sadece proletaryanın hegemonyası devrimci halk iktidarına, emperyalist gericiliğin ve müttefikin, oligarşik gericiliğin siyasal hakimiyetini tekrardan kurmak için bütün girişimlerini engellemek yada püskürtmek için gerekli gücü verir.»⁶

Görüldüğü gibi, sosyalist perspektife bağlı bir demokratik güçler ittifakının yaşama ve başarı kazanma şansı, ancak ve ancak, proletaryanın birlik temeli üzerinde; yani proletaryanın **demokratik güçler ittifakı içinde hegemonyasını empoze ederek fakat hak ederek kurmasıyla mümkündür.**

Bu ise, herşeyden önce işçi sınıfının birliğini gerektirmektedir.

Bu birliğin objektif temelini, Avusturya Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin faaliyet raporunda şöyle bulmaktayız :

«Gerçekte, siyasal düşünceleri ve felsefi görüşleri farklı da olsa, komünist, sosyal-demokrat, hristiyan ve partisiz işçiler, ortak temel çıkarlarla aynı bir sınıfa daha az ait değildirlir.»⁷

Ancak, işçi sınıfının birliğinin objektif temelinin olması, bunun kendiliğinden gerçekleşebileceği anlamına da kesinlikle gelmez. Bu sübjektif etkeni, yani sebatlı, yılmak bilmez bir çalışmayı zorunlu kılar. Lenin'in de bu konu ile ilgili olarak söyledikleri, yeterince açıktır :

«İşçi sınıfının gelişimine ve siyasal örgülenmesine yardım etmek, işte bizim birinci hedefimiz, temel hedefimiz; kim ki, özel hedefleri ve yöntemleri buna tabi kılmaz, o yanlış bir yola girmektedir. Ve harekete ayrı bir zarar vermektedir. Oysa, bu, ilk önce yönetimle, işçi hareketinden kopuk tecrit olmuş suikastçiler çevreleri vasıtasıyla savaşıları devrimci olarak adlandırılanların durumudur. İkinci olarak, bu, siyasal propagandanın, ajitasyonun ve örgütlenmenin içeriğini ve genişliğini daraltanların işçileri ancak hayatlarının istisnai anlarında, büyük fırsatlarda «politika» ile eğlendirmenin mümkün ve uygun olduğunu değerlendirenlerin, otokrasiden istenen kısmi hak talepleriyle otokrasiye karşı siyasal mücadeleyi çok fazla ayrıntılı kılmaya bağlayan ve bu kısmi hak taleplerinin devrimci bir işçi partisinin otokrasiye karşı sistemik ve kararlı bir mücadelesi düzeyine çıkarmakla uğraşmayanların durumudur.»⁸

Şimdi ise, işçi sınıfının anti-emperyalist ve demokratik güçlerle ittifakını gerçekleştirebilmek için, bu müttefikleri;

a) hangi sosyal ortamlarda bulabilmeyi,

b) bunların objektif durumlarının, ve

c) devrimci potansiyellerinin neler olabileceği üzerinde duralım.

Sınıfsal açıdan yaklaşıldığında, bu sosyal ortamlar, öncelikle, kapitalist toplumun iki temel antagonik sınıfı, işçi sınıfı ve kapitalistler arasında yeralan sosyal sınıf ve tabakaların bütünü olmaktadır. Son derece türdeş-olmayışları ile belirlenen ve «orta tabakalar» genel adıyla tanımlanan bu sosyal ortamlardan, ilk önce ele alacağımız, köylülük olacaktır.

İŞÇİ SINIFININ İTTİFAKLAR POLİTİKASI İÇİNDE KÖYLÜLÜĞÜN YERİ

Karl Marx'ın işaret ettiği gibi, kapitalist üretim ilişkilerinin belirgin bir özelliği olan orta tabakaların giderek aşınması olgusu, geleneksel köylülükte çok açık bir ifadesini bulmaktadır. Orta yada az-gelişmiş kapitalist ülkelerde, köylülük, toplumun daha hâlâ en önemli bölümlerinden birini oluşturmaya devam ettiği halde; gelişmiş kapitalist ülkelerde, çalışan nüfus içindeki payı %1 (Büyük Britanya) ile %19 (Japonya) civarında değişmektedir.

Kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmesi, küçük ve bir çok durumda da orta köylü işletmelerinin tasfiyesine yol açmaktadır. Gelişmiş, orta derecede gelişmiş ve bazı az-gelişmiş kapitalist ülkelerde, tarımsal-sınai büyük tekeller tarım alanında geniş kapsamlı bir hakimiyet kurmaktadır. Giderek bağımsızlıklarını yitiren küçük ve orta köylü işletmeleri, rekabetin kızışması karşısında, çalışmayı yoğunlaştırarak ve kendilerini birçok zorunlu gereksinimlerden yoksun kılarak üretimin maliyet fiyatını indirmeye çalışmaktadırlar.

Kapitalist üretimin gelişimi, köylülüğün farklılaşması sürecini de hızlandırmıştır. Feodal üretim ilişkileri döneminde köylülüğe sosyal bir grup oluşturma özelliği veren nitelikler, artık yitmektedir. Gelişmiş, kapitalist tarımda çalışan nüfus, genel olarak üç bölümde kutuplaşmaktadır: büyük kapitalist toprak sahipleri, bağımsız küçük ve orta işletmeler ve en nihayet tarım işçileri. Bu farklılaşma, orta derecede yada az-gelişmiş kapitalist ülkelerde de hızla artan bir biçimde gerçekleşmekle beraber, bu ülkelerin bir çoğunun gerek sömürge ve yeni-sömürge sömürü nedeniyle, gerekse de sosyo-ekonomik yapıların radikal bir eklemsizleşmeye (disacutilation) uğramaması nedeniyle, sosyo-ekonomik evrim süreçleri durgun bir karakter özelliği taşıyan ara

ekonomik yapıların çok büyük bir sayıda çoğalması yönüne doğru olmuştur. Bu durum da, bu ülkelerde çok-yapılı (polistructure) bir sosyo-ekonomik yapının doğuşuna yol açmıştır. Bunun ise, en açık yansıması, kırsal nüfusun üzerinde olmuştur. Bu ülkelerde de köylülük artık feodal üretim ilişkilerinin hakim olduğu dönemdeki bütünlüğünü koruyamamış, parçalanmıştır. Fakat bunun yerine ortaya çıkan görüntü, gerçek bir mozaik görüntüsü yansıtmaktadır. Örneğin, bu tür ülkelerin bir çoğunda gözlemlenen tarımsal nüfus yapısı için, tipik bir ölçüt olabilecek olan Türkiye'den bir örnek verirsek, şöyle bir görünüm ortaya çıkmaktadır: tarımsal alanda sosyal hiyerarşinin zirvesinde büyük kapitalist çiftçilerle yarı-feodal büyük toprak sahipleri gelmekte, daha sonra ise, sırasıyla orta-köylü (yada zengin köylü), küçük - köylü, yoksul - köylü, topraksız - köylü (yarıcı, ortakçı vd.), ve en nihayette tarım işçileri. Kolayca görülebileceği gibi, kırsal alanda ittifaklar sorunu, günümüzde köylülüğün en geniş kesimlerini içine almaya yönelik bir çalışma olmak zorunluluğunu taşımaktadır.

Köylülüğün devrimci potansiyeline gelince, bu, ilk önce, köylülüğün en gelişmiş kapitalist ülkelerin bir çoğunda bile (örneğin Fransa), sayısal olarak, daha hâlâ toplumun en önemli bölümlerinden birini oluşturması ile; ikincisi, işçi sınıfı ile beraber, toplumun maddi zenginliklerinin yaratıcısı olarak, burjuva toplumunun ekonomisinde hayati bir rol oynamaya devam etmesi ile; üçüncü olarak ta, bilincinin, savaşırlılığının artması ile belirlenmektedir. Gerçekten de, gerek gelişmiş kapitalist ülkelerde sınai-tarım komplekslerine karşı; gerekse orta ve az-gelişmiş kapitalist ülkelerde, yarı-feodal kalıntılara ve kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmesiyle topraktan kopmaya ve ürününün pazar bulamamasına, yada kötü koşullarla pazar bulmasına karşın, bütün ülkelerde ortaya çıkan özellikle yoksul köylü, küçük ve orta köylü ve tarım işçilerinin mücadeleleri; bu devrimci potansiyelin somut bir göstergesidir.

Bütün bunlar da, Lenin'in, işçi sınıfının ittifakları konusunda işçi-köylü ittifakı ile ilgili tezini daha sıkı sıkıya doğrulamaktadır.

Kısacası, demokratik, anti-emperyalist ve anti-tekelci cephe-lerin bel-kemiğini işçi-köylü ittifakının oluşturması gerekliliği, günümüzün de en hayati sorunlarından birisidir.

Ancak, burada üzerinde özellikle durulması gereken önemli bir nokta da bulunmaktadır. Bilindiği gibi maoistlerin ilerici hareketlere empoze etmeye çalıştıkları tehlikeli bir taktikleri vardır. Maoistlerin ünlü «kırların kentleri» kuşatması biçimindeki formülasyonlarının temelinde yatan, bazı somut koşullarda bir

devrimci savaş taktiği değildir. Zaten böyle olsa, kimsenin birşey diyeceği olamazdı. Fakat, tam tersine, devrimci mücadeleyi köylülüğün yönetmesi tezidir.

Marksist-leninistler, bu anti-marksist tezle her yerde savaşmak zorundadırlar. Çünkü, öncü sınıf işçi sınıfıdır, köylülük onun sadık mütefikidir. Lenin'in dediği gibi:

«Kentlerin işçileriyle birleşmeksizin, yoksul köylülük kulluktan, yoksulluktan ve sefaletten hiçbir zaman kurtulamıyacaktır; bu alanda ona başka hiç kimse yardım edemez.»⁹

Lenin bunları söylerken, tarihsel olgulara bizzat hayatın değerlendirilmesine, kurtuluş mücadelesinin zengin deneyimine dayanmaktadır. Kurtuluş mücadelesinin deneyimi göstermektedir ki, fabrika okulunda, proletarya dayanışması okulunda, sınıf mücadelesi alanında oluşmuş ve çeliklenmiş işçi sınıfı öncü-güç olabilir.

Kısacası, bizzat hayatın kendisi, sadece işçi sınıfının, köylülüğün, bütün emekçi ve sömürülen kitlelerin çıkarlarının en örgütlü ve en kararlı ileri savaşçısı olduğunu göstermiştir ve göstermektedir.

Bunu üç somut güncel örnekle göstermeye çalışalım:

Bilindiği gibi Kıbrıs'ta A.K.E.L.'in yöneticiliği altında geniş bir sol blok bulunmaktadır. Bu bloğun oluşumunda, işçi, köylü, zanaatkar, küçük-tüccar, gençlik, kadın örgütleri, örgütsel bağımsızlıklarını koruyarak bu blok içinde bir araya gelmişlerdir.

Bunların arasından, özellikle köylü örgütlenmesi, özel bir önem taşımaktadır. Daha 40 yıllarının başlangıcından itibaren, işçi sınıfının etkin yardımıyla, temelde yoksul, orta-köylülerden ve tarım emekçilerinden oluşan köy klüpleri kurulmuştur. Bu köy klüpleri temeli üzerinde ise, Kıbrıs köylülüğünün sol örgütlenmesi olan, E.A.K. (Kıbrıs Köylüleri Birliği) 1955 yılında kurulmuştur.

Ancak, bu dönemde hakim olan belli bir sektarizm nedeniyle, hareket kösteklenmiş ve köylülüğün bir bölümü örgütlenme dışına itilmiştir. 50 yıllarında, bu yanlışlıklar düzeltilmekle beraber, sağ güçler, köylü hareketi içindeki bölünmeyi sürdürebilmişlerdir. Kıbrıs köylülüğünün bu bölümü, Kıbrıs Köylü Birliği tarafından temsil edilmektedir.

Fakat, A.K.E.L. ve E.A.K., Kıbrıs toplumunun %35'ini oluşturan köylülüğün ezici çoğunluğunun bu bölünmüşlüğüne rağmen, 30 yıldan beri çıkarlarını sonuna kadar savunmuştur: toprağın, üzerinde çalışana verilmesi; tarımsal üretim için adil bir fiyat düzenlemesi; tarımsal malzeme ve gübreler üzerinde bir fiyat kontrol denetiminin kurulması; bir devlet kredi sisteminin oluşturulması; köylüler için bir sosyal güvenlik sisteminin kurul-

ması. Sulama sistemleri, telefon hatları, elektrifikasyon, okul, hastahane, yol yapımı gibi sorunlarda, köy topluluklarının haklarını her zaman savunan, yine komünistler olmuştur.

Son yıllarda E.A.K., aynı zamanda hem çiftçileri, hem sebze yetiştiricilerini, hem bağcılarını, hem hayvan yetiştiricilerini ve hem de zeytin üreticilerini ilgilendiren problemlerin çözümü yolunda, solcu ve sağcı köylü örgütlerinin eylem birliğini sağlamak için özellikle yoğun bir çalışma içine girmiştir. İlerici köylü örgütleri, farklı tipte ve uzmanlık dalında tarım kooperatiflerinin yaratılmasını etkin biçimde desteklemektedirler. Bugün bu kooperatifler 150.000'den fazla köylüyü ve tarım işçisini bir araya getirmektedir. Bu örgütlenmenin en önemli sonuçlarından biri ise, köylülerin ticari sermaye tarafından sömürülme alanının daralması ve tefecilerin çalışma alanının sınırlandırılması olmuştur.

Kooperatifler, devletin desteğini de alan oldukça güçlü bir banka oluşturmuşlardır. Proletarya ve köylülüğün ittifakının önemli bir etkeni olan kooperatif hareketinde, açıkça anti-kapitalist eğilimlerin ortaya çıktığı görülmektedir. İşçi-köylü ittifakının tabanda gerçekleşmesinin yanısıra, parlamento'da tarım emekçilerinin çıkarlarını savunan, geri-kalmış kırsal bölgelerde yoksul köylülerin hayat koşullarına dikkati çeken solcu milletvekilleri de bu birliği daha da kolaylaştırmışlardır.

Bütün bunlar ise, sol blokun temeli olan işçi sınıfı ve köylülüğün birliği güclendirmektedir.

İkinci olarak vereceğimiz örnek, Hindistan komünistlerinin örneği olacaktır.

Hindistan Komünist Partisi, Hindistan'ın çok-yapılı tarımsal bünyesini hesaba katarak, köylülüğün bütün tabakalarını her kategoriden tarım işçisini kapsamı içine alan ve kitlesel bir köylü hareketi geliştirmeye yönelik bir politika belirlemiştir. Bu politika, eşit ölçülerde olmak üzere, bir yandan feodal kalıntılara, diğer yandan ise köylülerin kapitalistler ve emperyalist tekeller tarafından sömürülmesine karşı yöneltilmiştir. Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi'nin Nisan 1975'de kabul edilen «Tarımsal hareketin birkaç problemi ve görevlerimiz» adlı kararı, Komünist Partisi'ne tarımsal cephede, birbirine bağımlı üç temel görevi gerçekleştirmesini öngören bir taktik vermektedir:

a) Radikal bir toprak reformu için mücadele etmek (yani, özellikle toprak için, tefecilik ve çeşitli sosyal baskı ve kast biçimlerine karşı, her türlü kulluk-kölelik biçimlerine karşı mücadele etmek.);

b) Tarımsal üretimin artırımı ve tarımsal ürünler ve köylülere gerekli sınıai ürünler için, dengeli ve adil fiyatların saptanması için mücadele etmek;

c) Tarım işçilerine adil bir ücret vermek için, bunlara toprak verilmesi için, bunların her türlü kölelikten, borç yüzünden kulluktan kurtulmaları için, sosyal ve kast baskılarına karşı, gerçekten insanca hayat koşullarına kavuşmaları için mücadele etmek.

Hindistan Komünist Partisi, bu görevlerden herhangi birini ihmal etmenin yada azımsamanın, tarımsal cephedeki mücadeleyi zayıflatacağını, bir işçi-köylü ittifakının oluşturulmasını geciktireceğini ve köylüleri kendi çıkarlarına ters bir yöne sürüklemek isteyen gerici sağın işine yarıyacağını özellikle vurgulamaktadır.

Parti politikası, büyük toprak sahiplerini, tefecileri, tekelleri önce tecrit edip sonra yenilgiye uğratmak için; tarım işçilerine ve yoksul köylülere dayanmaksızın, orta köylülerle ittifak kurmaktan, zengin köylüleri kazanmak için çabalarını artırmaktan ibaret olup, böylece işçi sınıfı ve diğer demokratik güçlerin birliği sayesinde tarımsal devrimi sonuna kadar götürmeyi amaçlamaktadır.

Bu taktiğin sorunlarından biri, Partiyi köylü kitle örgütleri ile, Hindistan Köylü Birliği ve Tarım İşçilerinin Hintli Birliği ilişkilerini geliştirmeye yöneltmiştir.

Parti'nin X. Kongresi, bazı federal devletlerde Partinin etkisi ile kontrol ettiği köylü kitle örgütlerinin sayısı arasında büyük bir aykırılık olduğunu ve köylü kitle örgütlerinde çalışmaya geçince önem verilmediğine dikkati çekmiştir. Oysa Partinin politikasının gereklerine göre, Leninist kitle örgütleri konsepsiyonuna dayanmak, Partinin bütününe bu konsepsiyonun zihniyetinde eğiterek ve iyi hazırlanmış ve eğitilmiş kadroyu köylü ve tarım işçisi örgütlerine çalışmaya sokarak, Hindistan Köylü Birliği'ni ve Tarım İşçilerinin Hintli Birliği'ni sınıf örgütleri, kitle örgütleri, demokratik örgütler durumuna getirmek zorunludur. Hindistan Komünist Partisi, işte ancak bu koşulların gerçekleştirilmesi sayesinde, Parti'nin V. Kongresi'nin temel belgisi olan, «Parti köylülere dönmelidir» belgisini hayata gerçek anlamıyla geçirebilecektir.

Komünist Parti'nin stratejisi, sadece köylülerin ve tarım işçilerinin acil gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik değildir, fakat Hindistan tarımının genel doğrultusunda köklü bir değişikliği de öngörmektedir.

Hindistan Komünist Partisi, tarımda yarı-feodal sömürüye ve toprakların küçük bir grup büyük toprak sahibi elinde toplanmasına son verecek olan, kapitalist olmayan yolu savunmaktadır. Kapitalist olmayan yol, küçük köylülerin ve yoksul köylülerin kooperatiflerde birleşmesini içermektedir. Böylece, ulusal de-

mokratik devrim sürecinde oluşturulacak olan demokratik devletin zorunlu yardımıyla, modern bir tarımsal-teknik temel üzerinde, tarımın gelişmesi kolaylaşacaktır.

Kapitalist olmyan yol, aynı zamanda, kredi dağıtım ve tarım alanındaki diğer üretici yatırım organizmalarında da köklü bir değişikliği, kırsal alanlarda bir vergi reformunu, kapitalist unsurların her türlü büyümesine karşı çıkmaları ve kapitalist olmyan unsurların tutarlı bir destek sağlamaları için köylü konseyleri şeklindeki taban örgütlerinin kurulmasını da içermektedir.

Özetle, Hindistan işçi sınıfı ve Partisi, günümüzde artık köylü hareketleri ile sadece genel bir dayanışma dönemini aşmakta, köylü mücadelesinin etkin bir öncü-gücü ve sürekli bir örgütleyicisi olmak niteliğini kazanmaktadır.

Bu da, Hindistan demokratik birlik hareketinin başarı kazanmasının temel unsuru olan, işçi-köylü ittifakın günden güne pekiştirmektedir.

Bu konu ile ilgili olarak vereceğimiz üçüncü ve son örnek Suriye olacaktır. Suriye Komünist Partisi, bağımsızlıktan hemen sonra, II. Kongresinde (1944), köylü kitlelerinin seferberliği sorununa dört elle sarılmıştır. Köylü kongreleri ve toplantıları düzenlemiş, köylülerin hak talepleri için yönetim organlarına başvuran köylü delegasyonlarının oluşmasına ve bu taleplerin iyi formüle edilmesine çalışmıştır.

Suriyeli komünistler, köylü kitlelerini feodallere karşı harekete geçirmişler, devlet topraklarının yoksul köylülere verilmesi için, köylülerin topraklarından kovulmasına karşı mücadele etmişler, feodal ayrıcalıkların tasfiyesi için, kırsal topluluklarda okullar açılması için, vd. sürekli bir mücadele yürütmüşlerdir. Yine Suriye Komünist Partisi, 1957 yılında, Parlamento'da, köylülerin topraktan kovulmasını yasaklayan bir yasayı kabul ettirmiştir.

Köylüler, bu uzun süreli mücadele süresince, bizzat kendi deneyimlerine dayanarak Suriyeli komünistlerin, öncü işçilerin, kendilerinin en kararlı, çıkar gözetmez savunucuları olduklarını görmüşlerdir. Büyük toprak sahipleriyle aralarındaki şiddetli çatışmalar çıktığında, birçok kez olduğu gibi, hapishanelere düşüklerinde komünistleri, işçileri kendileriyle dayanışma içinde bulmuşlardır. İşçiler mahkum edilen köylülere yiyecek ve giyecek getirmişler, komünist basın, baskıların kurbanı olan köylüleri savunmuş, bir çok Parti üyesi, köylü kitlelerinin çıkarlarını savunurken can vermişlerdir.

Komünistler kırlara siyasal eğitimi sokmuşlardır. Festivaler, mitingler ve köylü toplantıları düzenleyerek sosyalizmden, Sovyetler Birliği'nin tarımsal ve ulusal sorunun çözümündeki de-

neyiminden, sosyalist topluluğun ulusal ve sosyal kurtuluş müca-
delesine devce katkısından söz etmişlerdir. Bunların somut so-
nuçları ise, köylülüğün gittikçe yükselen bilinç düzeyi ve Suriye
proletaryasının taleplerini desteklemesi olmuştur. Böylece köylü-
lerin sınıf bilinci büyümüş ve işçi sınıfı ile ittifakın gerekliliğini
daha çok açık seçik görür olmuşlardır.

Suriyeli komünistler, Suriye köylü örgütlenmesi ile uzun za-
mandan beri sıkı bir işbirliği içinde bulunmaktadırlar. Bu alanda
özellikle önemli olan, Köylüler Genel Federasyonu olmaktadır. Bu
kitle örgütü tarım emekçilerinin çıkarlarının savunulmasına bü-
yük ölçüde katkıda bulunmakta, köylü kitleleri içinde büyük et-
kisi olup, kendi gazetesi ve bir radyo yayını bulunmaktadır. Fede-
rasyonun feodal kalıntılara karşı kesin bir uzlaşmaz tavrı bulun-
maktadır. Bu kitle örgütü ile olan ilişkilerinin yanısıra, Suriye
Komünist Partisi, tarımsal sorun üzerinde somut bir programın
da sahibidir. Bu programda, kısaca şunlar belirtilmektedir.

a) Büyük toprak sahiplerine, yüzölçümü, ancak bir köylü iş-
letmesi için saptanan tavanı geçmeyen toprak parçaları bırakar-
ak, el konulan toprakları yoksul köylüler arasında bölüştürerek
toprak reformunu derinleştirmek.

b) Toprak kira tavanını saptayan yasalar kabul etmek.

c) Toprak dağıtımında yoksul köylülük arasında hiçbir ba-
haneyle bir ayırım kabul etmemek.

d) Yararlanılmayan toprakları yoksul köylüler dağıtmak.

Suriyeli komünistler, üretim kooperatifleri geliştirmeye yö-
nelik uzun vadeli bir çalışmaya girmişlerdir. Bu çalışma içinde,
kooperatiflerde bulunan kulak unsurlara karşı da, sistemli bir mü-
cadele yürütmektedirler. Kooperatiflerin örgütlenmesinde ve de-
mokratik bir temel üzerinde yönetici organizmaların seçiminde,
yoksul ve orta-köylülerin istemlerine saygı göstererek kooperatif-
leşme sürecini hızlandırmaktadırlar.

Sonuç olarak Suriyeli komünistler, gerek köylü kitlesi için-
deki çalışmalarıyla gerekse de yurtsever ilerici çevrelerle ortak-
laşa olarak, köylülüğün acil ve uzun vadeli çıkarlarının savun-
masını titizlikle yürütmektedirler, diyebiliriz.

KENT ORTA TABAKALARININ İŞÇİ SINIFININ İTTİFAKLAR POLİTİKASINDAKİ YERİ

Kent orta tabakaları, niceliksel planda ele alındığında, kırsal
kesimin orta tabakalarına göre daha dengelidirler. Fakat kapita-
list üretim ilişkilerinin giderek geliştiği ülkelerde yüzbinlerce kü-
çük mülk sahibi kentli ise, varoluş temellerini yitirmektedirler.
Bu olgu, tekelci devlet kapitalizminin iyice geliştiği gelişmiş ka-

pitalist ülkelerde, çok daha net görülebilmektedir. Kısacası, kapitalist üretim ilişkilerinin yaygınlaşması sonucu, bu tabakaların hayat tarzları kötüleşmekte, ciddi maddi zararlara uğramakta, yıkıma doğru gitmektedirler. Bağımsızlıklarını koruyabilmiş küçük patronların çok azı, güçlüklerin üstesinden gelmeyi başaranlar olmaktadır. Büyük şirketlerde küçük işletmeler arasında gelişen, bir değişken süreli anlaşma sistemi, başta hizmetler alanı olmak üzere, her alanda bu küçük işletmeleri, büyük şirketlerin bağımsız, gerçekte ise bir şubesi yada uzantısı durumuna sokmaktadır.

Bununla beraber, tekelci devlet kapitalizminin çok ileri boyutlara ulaştığı ülkeler de dahil olmak üzere, bir çok ülkede, bu sosyal grup daha hâlâ göreceli olarak önemli bir yer tutmaktadır ve hatta bazı ülkelerde bu grupta sayısal bir çoğalma bile gözlemlenmiştir. Bunun nedeni ise, sanayi ve ticaret alanında küçük işletmelerin azalmasına karşılık, hizmetler alanının genişlemesi ve bu alanda bu tür işletmelerin geniş bir yer tutması olarak açıklanmaktadır.

Çok-yapılı az-gelişmiş yada orta derecede gelişmiş kapitalist ülkelerde ise, mülkiyetli kent orta tabakalarının incelenmesi bir dizi teorik problemin aydınlığa kavuşturulması ile mümkündür.

Bunların çeşitli gruplarının sosyal ve ekonomik yapısını ve siyasal rolünü belirlemek, diğer sınıflar karşısında bağımsızlıkları ve göreceli özerklikleri sorununu aydınlığa çıkarmak, devrimin olduğu kadar karşı-devrimin de rezervi olmalarına yolaçan tutarsızlıklarının ve çelişkili karakterlerinin dikkate alınması gerekmektedir.

Komünistlerin «küçük patronlara» ve küçük tüccarlara karşı tavırları, herşeyden önce bunların ülkenin ekonomik hayatında işgal ettikleri yer ile belirlenebilir. Kapitalist gelişimin orta ve alt basamaklarında yeralan ülkelerde, küçük patronların ekonomide önemli bir yer tuttukları ve bu yeri daha uzun bir süre koruyacakları açıktır.

Bütünyle ele aldığımızda, bizzat bir bölümü işçileri sömüren bu sosyal tabaka, yabancı sermayenin, yerli büyük sermayenin ve bürokratik aygıtın sürekli bir baskısı altındadır.

Bu tür ülkelerde, geniş tüketim mallarının dağıtımında çok büyük bir yer tutan küçük tüccarlara gelince, bunlar da ülkenin ekonomik hayatında gittikçe daha büyük yer almaya başlayan yabancı ve yerli tekeli sermayenin yoğun baskısı ve çok geniş olanakları karşısında çaresiz kalmaktadırlar. Enflasyonun ve hayat pahalılığının önemlice bir bölümünün bu kesimler üzerinde ağır bir yük oluşturduğu da unutulmamalıdır.

Kısacası, Fransız iktisatçı J. Chatain'in söylediği gibi, «bu

koşullarda gelirleri temelde kendi çalışmalarından gelen küçük patron ve küçük tüccarların bu bölümü ile ittifak olanağı, işçi sınıfının emekçi köylülük ittifakından temelde pek büyük bir ayrılık göstermemektedir.»¹⁰

Kent orta tabakalarının yapısında, son yıllarda gözlemlenen bir diğer önemli değişiklik te, yeni memur ve aydın tabakalarının bu sosyal grupların saflarına katılması olmaktadır. Bu olgu, başlı başına bir önem taşıdığı için bunu ayrı bir bölüm olarak ele almak istiyoruz.

AYDINLARIN İŞÇİ SINIFININ İTTİFAKLAR POLİTİKASINDAKİ YERİ

Aydınların bir bölümünü oluşturan memurların çeşitli grupları arasındaki uçurum gittikçe büyümektedir. Bunların arasından yüksek kesimi egemen sınıfla bütünleşirken, memurların en geniş kitlesel bölümü olan alt kesimi, bir dizi sosyal ölçütlerle sanayi işçilerine yakınlaşmakta, orta kesimleri, yeni orta tabakaların bir tür çekirdeğini oluşturmaktadır. Orta memur kategorileri tarafından yürütülen birçok mesleki görev, giderek bir kitle karakteri kazanmakta, bu memurlar, eski sosyal saygınlıklarını yitirmektedirler. Yönetim aygıtı karmaşıklaştığı ölçüde, memurların karar alım mekanizmasına katılımları azalmakta, çatışmalar gitgide daha görenekli bir nitelik kazanmakta ve işsizlik tehdidi büyümektedir.

Memurların farklılaşması, aslında bağlı oldukları aydınlar tabakasının genel farklılaşmasının bir bölümünü oluşturmaktadır. Ancak burada aydınların bu farklılaşmasından söz etmeden önce, aydınların sosyo-ekonomik konumunu, diğer bir deyişle toplumsal yapı içinde aydınların ne olup ne olmadıklarını saptamamız gerekmektedir.

En genel anlamıyla, aydınlar tabakası dendiğinde, bu tabaka içinde, genel kural olarak çalışması az yada çok karmaşık entelektüel karakter taşıyan ve çoğunlukla göreceli olarak yüksek bir eğitim düzeyine ulaşmış olanlar kabul edilmektedir. Ancak bu tanımlama birçok karışıklığa yol açmakta ve birçok soruya cevap vermemektedir.

Bu nedenle de, «genel olarak» aydınlardan, çok daha net bir tanımlamaya geçmek zorundayız.

Aydınlar konusunda temel Leninist tez, bunların «ekonomik açıdan bağımsız bir sınıf oluşturmadıkları»¹¹ noktasından hareket eder ve aydınların sosyo-ekonomik konumunu şöyle belirler:

«İlişkileriyle, düşünceleriyle, vd. kısmen burjuvaziyle ilişkili olarak; ve kapitalizm, aydınların bağımsızlığını hiç durmaksızın gitgide daha fazla azalttığı, onları bağımlı ücretliler yaptığı, hayat

düzelelerini indirgemekle tehdit ettiği ölçüde, kısmen ücretli emekçilerle ilişkisi olarak; diğer sınıflar arasında orjinal bir konum işgal ederler.¹²

İşte Lenin'in işaret ettiği gibi, aydınların bu türdeş-olmayan karakterleri, kapitalist toplumun evrimi ile beraber daha da farklılaşan bir sürece girmiştir. Bu süreç, «serbest meslekler»in evrimi gözlemlendiğinde çok daha açık ortaya çıkmıştır. Entellektüel üretimin ve entellektüel hizmetler alanının «sermayeleşmesi» ile aydınların büyük bir çoğunluğu eski konumlarını yitirmekte ve bir bölümü yeni ara tabakalara katılarak, bir diğer bölümü ise, işçi sınıfının «sınıfdaşı» bir grup oluşturarak, üretici çalışmaya daha doğrudan katılan ücretliler durumuna girmektedirler.

Gerçekten de, eskiden şeklen «bağımsız» olan aydınların, uzmanların bir çoğu, günümüzde bir çok ülkede bu karakterlerini yitirmektedirler. Özel mesleki pratik, giderek yokolmakta ve ücretli emek ve bağımlılık ilişkileri egemen olmaktadır. Örneğin günümüzde Arjantin'deki doktorların, sadece %10 ile %15'i özel doktor niteliğinde çalışmakta olup, geri kalanlar ise, kamu, yarı-kamu ve özel kuruluşlarda ücretli olarak çalışmaktadırlar.

Buenos Aires banliyösünde, 1973'te mimarlar arasında yapılan bir anket de buna benzer bir sonuç vermiştir. Anketin sonuçlarına göre, mimarların sadece %48'i göreceli olarak bağımsız olarak çalışan «serbest meslek» sahipleri arasında sayıldığı halde, geri kalan %52'si tamamen yada kısmen ücretli durumunda çalışmaktadırlar.

Geleneksel olarak «serbest meslek» kategorisine giren diğer uzman ve aydınların durumu da, bundan pek farklı değildir. Mühendislerin ve teknisyenlerin bir çoğu, büyük özel yada kamu işletmelerinde çalışmaktadırlar.

Böylece, «bağımsızlıklar»ını yitiren ve giderek işçi sınıfına yakınlaşan bu aydın çoğunluğu için, şunu da kaydetmek gerekir ki, üretici çalışmaya ücretli olarak doğrudan katılma, ancak kapitalist rejimde işçi sınıfına özgü diğer başka özellikler de tamamlandığı zaman belirleyici bir özellik kazanır; ki bunlar, üretim araçlarından yoksunluk ve çalışma koşullarını belirlemenin olanaksızlığıdır.

Bu özellikler, aydınların bu büyük çoğunluğu için geçerli olmakla beraber, mühendis ve teknisyenler gibi aydınların çelişkili durumuna göz kapamamak ta gerekir. Zira kapitalist rejimde üretim, aynı zamanda her zaman bir sermayenin yeniden üretimi sürecidir de. Bu nedenle bir ürünün üretimine katılan mühendis yada teknisyen, çoğu kez üretimin ve bunu takiben de sermayenin yeniden üretiminin bir örgütleyicisidir. Bu ikili yön, maddi

üretim katılan aydınların işçi sınıfına yakınlaşmakla beraber, onunla kaynaşmayışının en temel kanıtlarından biridir.

Hizmetler alanında çalışan emekçi aydınlar da, işçi sınıfına yakınlaşmakla beraber, bu yakınlaşma maddi üretime katılan aydınlara göre daha farklı olmaktadır. Bu alanda çalışan aydınlar, doğrudan doğruya üretim makinasının bir bölümünü oluşturmamaktadırlar. Bunların çalışmaları, ancak son aşamada iş gücünün yeniden üretimi için gerekli koşulların yaratılmasına ve devam ettirilmesine, kapitalist sistemin gereğince çalışması.a katılmaktadırlar.

Aydınların birçoğu, orta düzeydeki memurların daha da fazla olarak mesleklerinin sosyal açıdan değersizleşmesinden ve bundan doğan maddi yararların ve saygınlığın yitirilmesinden acı çekmektedirler. Aydınlar gitgide daha fazla keyfi yönetimle, bürokratizmle, tekeli devlet aygıtının işlerine karışmasıyla çatışmakta ve büyük sermayedarların karşısında küçük düşürücü bir bağlılığa girmektedirler.

Kısacası Marx ve Engels'in şu söyledikleri, günümüzde tamamen doğrulanmaktadır:

«Burjuvazi, bugüne kadar saygıdeğer gibi geçen ve kutsal bir saygı ile kavrılan bütün faaliyetleri, şan ve şerefinden yoksun kıldı. Doktoru, hukukçuyu, rahibi, ozanı, bilgini kendi aylıklı ücretlisi yaptı.»¹³

Aydınlarla burjuva arasındaki bu kopuş, günümüzde artık ahlâksal gerekçelerle belirlenen tecrit olmuş bir karşı çıkış biçiminde gerçekleşmektedir. Bu kopuş, temel çıkarlarının ve sosyal işlevlerinin gitgide daha fazla bilincine varan ve bu çıkarlarının ve işlevlerinin tekeli devlet kapitalizminin gereksinimleri ile çelişkiye girdiğini gören önemli aydın gruplarının karşı çıkışı şeklinde olmaktadır.

Benzer durum, kapitalist üretim ilişkilerinin, orta yada az gelişmiş ülkeleri için de geçerlidir. Bu ülkelerin gerek çarpık yapısal özellikleri ve gerekse kapitalist-emperyalist sistemin ağırlaşan krizinin toplumsal hayatlarına tehlikeli biçimde yansması, gerçek bir genel kriz ortamının —ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel, eğitimsel, bilimsel ve ahlâksal bir kriz— doğmasına yol açmaktadır. Böyle bir ortam içinde, iş bulma ve ilerleme olanakları birçok aydın grupları için zorlaşmakta ve hatta bazı kategoriler için olanaksızlaşmaktadır. Kısacası, kriz aydınların üzerine ağır bir biçimde yansımaktadır.

Bir yandan bilimsel-teknik devrimin ülkelerinin sorunlarını çözümlenmek için sağladığı büyük olanakların varlığı; bir yandan da, ülkelerinin hakim sınıflarının ve emperyalistlerin bencil çı-

karları uğruna, bu olanakların kullanılmasının olanaksızlığının yarattığı çelişkiyi, her gün benliklerinde duymaktadırlar. Mesleki özelliklerinden doğan sıkıntılar da buna eklenmektedir. Örneğin, bir yandan bilimsel araştırmalar ve teknik incelemelerin gitgide artan sosyal karakteri, bilimin çeşitli dallarının ve farklı uzmanlık alanlarının çok daha geniş ve etkin biçimde birbirine bağlanması gerekliliği, diğer yandan ise, varolan sosyal yapı içinde bunların sınırlılığı hatta olanaksızlığı gibi çelişkiler de, bu tür ülke aydınlarının radikalleşmesine ve «sollaşmasına» katkıda bulunmaktadır.

Özetle, kapitalist sistemin yol açtığı zorunlu süreçler, aydınların büyük bir çoğunluğunu, işçi sınıfının müttefikleri arasına sokmaktadır.

Aydınların büyük çoğunluğunun işçi sınıfının ittifaklar politikası için önemi, sadece bu nedenlerden dolayı değildir. Unutmamak gerekir ki, orta tabakaların içinde giderek sayısı artan, özel bir ağırlığa ve role sahip olan aydınlar, kapitalist toplumun bir kitlesel sosyal grubunu oluşturmaktadırlar. Herşey bir yana, sadece bu kitlesel varlıkları bile, bunların ittifaklar politikası açısından şöyle yada böyle değerlendirilmelerini gerekli kılar niteliktedir.

Ancak, aydınların işçi sınıfının ittifaklar politikasındaki bu önemli yeri, bunların bazı olumsuz özelliklerini de unutturmamasını gerektirir. Örneğin bir çok ülkede, bazı etkili aydın grupları, gerek hakim sınıflarla sosyal ve sosyo-psikolojik bağlantıları, gerek toplumdan tecrit olmuşlukları, gerekse de elverişli maddi koşullar nedeniyle, açıkça muhafazakar konumlarda bulunmaktadır. Ayrıca, sömürü sistemine karşı düşmanlık bireycilikle kaynaştığı anda, birçok yerde gördüğümüz anarşist ve «ultra-devrimci» aydın ve öğrenci grupları rahatça ortaya çıkabilmektedir.

O halde sonuç olarak diyebiliriz ki, sınıfların tanımlanması ile ilgili olan Leninist ölçütleri, bugünkü kapitalist toplumdaki aydınların durumlarının ve yerlerinin analizine uygularsak, aydınların geçmişe oranla sayısal olarak çok daha büyük ve önemli bir sosyal tabaka oluşturdukları, fakat «ekonomik açıdan bağımsız bir sınıf» olmadıklarını söyleyebiliriz. Aydınların yapısal durumlarında meydana gelen değişiklikler de, bunları «yeni bir sınıf» yapmamıştır. Tam tersine, çağdaş kapitalist toplumda aydınların farklılaşması çok büyük bir hızla ve ölçüde devam etmektedir.

Aydınların çok ufak bir bölümü, hakim sınıfla bütünleşmekte; aydınların genel toplamına göre az, fakat hakim sınıfla bütünleşen bölümüne göre çok daha fazla olan bir bölümü ise, işçi sınıfına yakınlaşmaktadır. En nihayet te, bu her iki bölüm ara-

sında kalan çok sayıda ücretli uzman ve «serbest meslek» sahibi, işçi sınıfının davasına kazanılabilir yada en azından tarafsızlaştırılabilir niteliktedir. Aydınların bu üç temel bileşkenini somut ülkesel koşullara göre analiz etmek, işçi sınıfının ittifaklar politikası için özel bir önem taşımaktadır.

Fakat deneyim göstermektedir ki, aydınların önemli bir bölümünü işçi sınıfının davasına kazanmak için gerekli objektif ve subjektif koşullar varolmakla beraber, bu koşulların kendiliğinden aydınların devrimci konumlara geçebileceği anlamına hiçbir şekilde gelmemektedir.

Örgütlü ve iyi yönlendirilmiş bir parti çalışması, aydınların geleneksel temsili örgütlerinin demokratik, ilerici ve anti-emperyalist konumlarının pekiştirilmesi, aydınların demokratik ve anti-emperyalist cephelerde yer almaları için zorunludur. Sağ güçlerin ve emperyalizmin aydınlar yönünde çalışmaları ve burjuva toplumun aydınlarına özgü duraksamalar ve sallantılar, bu tür bir çalışmayı daha da gerekli kılmaktadır. Aydınların bu tür sallantı ve duraksamalarının, bizzat toplumun kapitalist örgütlenmesinden doğduğu ve bu eğilimlerin sosyalist düşüncelere dayanan bir toplumsal yapıya kısmen yada bütünüyle ters düştüğü açıktır.

Aydınlarla bu tür eğilimler yenilmediği sürece, kendiliğinden olumlu değişiklikler beklenmesi olanaksızdır. Oysa bu görev ancak, Marksist-leninist bir Parti tarafından ve Marksist-leninist ideolojinin yayılmasıyla gerçekleştirilebilir.

İşçi sınıfı sosyal kurtuluşu için savaşırken, sadece kendi çıkarlarını savunmaz; fakat diğer sosyal sınıf ve tabakaların çıkarlarına uygun sosyal yada siyasal alışıklar önerir. Aydınlar da dahil olmak üzere, başka hiçbir sosyal tabaka, işçi sınıfının yanında yer almadığı sürece, bunu gerçekleştirmeye yeteneksizdir. Bunun temel nedeni, bu sosyal tabakaların sosyal bileşimlerinin türdeş olmayışığı ve temel sınıflar arasındaki ikili durumlarıdır. Aydınların büyük çoğunluğunun ve orta tabakaların isteklerinin, özlemlerinin, çıkarlarının, işçi sınıfının sosyal konsepsiyonlarında yeri bulunmaktadır. Fakat buna karşılık, aydınların sözde yönetici rolü üzerinde gevezelik eden teoriler, işçi sınıfının hayati çıkarlarını hiçbir zaman hesaba katmazlar.

Bununla beraber, işçi sınıfının aydınlara göre öncülüğü, yöneticiliği rolüne mekanik bir biçimde de yaklaşmamak gerekir. Örneğin, Fransız Komünist Partisi Siyasi Büro Üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri R. Leroy'un işaret ettiği gibi, bu rol, sınıf tartışmalarında yada yeni toplumun kuruluşunda her mühendis her yöneticinin yanına onu yönetmekle, denetlemekle görevli gerçek bir proleterin dikileceği anlamına hiçbir zaman gel-

mez. Bu tür saçma bir iddiayı kesinlikle reddetmek gerekir. Çünkü işçi sınıfının siyasal yöneticiliği problemine böylesine mekanik ve anlamsız bir biçimde yaklaşmak, ancak işçi sınıfının durumuna ve ittifaklar politikasına zarar verir ve aynı zamanda tehlikeli bir anti-entellektüalizmi besler.

O halde, aydınlarla gerçekten bilimsel bir ittifak gerçekleştirebilmek için, aydınların sadece objektif durumunu ve gelişim perspektiflerini değil, fakat aynı zamanda davranışlarını, daha önce aydınlar yönünde yapılmış çalışmaların deneyimini incelemek gerekmektedir.

Farklı aydın grupları ile bir ittifak oluşturabilmek için, son derece karmaşık, uzun, çeşitli değişiklikleri ve çelişkileri hesaba katan bir çalışma zorunludur.

Çünkü işçi sınıfının aydınlarla ittifakı, her iki taraf için de gereklidir. Bu işçi sınıfına gereklidir, çünkü toplumu değiştirmesi için gerekli bilgi kaynağını aydınlarda bulacaktır. Bu aydınlar için gereklidir, çünkü sosyal gelişim yasalarını kavrayan ve sosyo-ekonomik kurtuluşunu yeni toplumda, sosyalist toplumda gören aydınlar, bu toplumu ancak işçi sınıfı ile birleşerek kurabilirler.

GENEL OLARAK ULUSAL BURJUVAZİNİN İŞÇİ SINIFININ İTTİFAKLARI POLİTİKASINDAKİ YERİ

Yukarıda değindiğimiz tabakaların dışında, ulusal burjuvazinin, diğer tekel-dışı kesimleri ile beraber, işçi sınıfının ittifakları politikası açısından toplu bir değerlendirilmesini yaparak, şu noktalara dikkat etmek kanımızca zorunlu görülmektedir: Herhangi bir sosyal sınıf ve tabakanın devrimci harekete katılımı, somut tarihsel koşullara sıkı sıkıya bağlıdır. Ulusal burjuvazinin devrimci hareketteki rolü ise, çok daha karmaşık etkenler tarafından belirlenir. Ulusal burjuvazinin birçok tabaka ve grubu, emperyalizm ve yerli tekelci sermaye tarafından acımasızca ezilmektedir. Ulusal burjuva çevrelerin birçoğunun, devrimci sürecin demokratik aşamasına katılmada objektif nedenleri bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, ulusal burjuvazi devrimci sürecin demokratik aşamasının motor güçleri arasında potansiyel olarak yer almaktadır.

Ancak ulusal burjuvazinin çeşitli kesimlerinin ve gruplarının, devrimci potansiyellerinin, farklı ülkelerde özdeş olmadığı da unutulmamalıdır.

Örneğin, ulusal burjuvazinin bir kesimi toplumsal ilerlemeye karşı çıkararak yada emperyalizmle ve finans-kapitalle doğrudan bağ kurarak, onların çıkarlarına hizmet etmekle beraber; di-

ğer bir kesimi ise, bir yandan dünya kapitalist sistemi ile daha büyük bir bütünleşmeye özlem duyarken, diğer yandan, tekelci sermayenin baskısı ile, anti-emperyalist ve demokratik devrimin zafere ulaşmasına katkıda bulunmaya hazırdır.

Gerçekten de toplumun gelişiminin objektif gereksinimleri, bizzat tarihsel gelişim, ulusal burjuvazinin bir bölümünü emperyalizme ve tekellere karşı çıkmaya zorlamaktadır. Ulusal burjuvazinin ülkenin ekonomik bağımsızlığı için mücadelesi, sadece doğal zenginliklerin ulusa yeniden kazandırılması isteği ile sınırlandırılmakta, fakat bu hammaddeler için adil fiyatlar elde etme, tekellerin kârlarını sınırlandırma, emperyalizm tarafından işgal edilmiş toprakların egemenliğini kazanma, vd. gibi isteklerle bütünleşmektedir. Bütün bunların ise, emperyalizmin hakimiyetinin ve tekellerin gücünün temellerine doğru yöneldiği açıktır; ve daha tam bir bağımsızlık için duyulan bu özlem ve her ülke ekonomisinin kontrolü için yabancı sermayeye ve uzantılarına karşı yürütülen bu mücadele, ulusal burjuvaziyi anti-emperyalist tavır almaya zorlamaktadır.

Buna somut ve yeni bir örnek vermek gerekirse, Venezuela'da oluşan yeni bir süreçten söz edebiliriz.

Venezuela'da, son olarak, iktidardaki parti (Demokratik Eylem Partisi) ve ana muhalefet partisi (Venezuela Komünist Partisi) de dahil olmak üzere, dokuz parti bir halk cephesinin kurulması için karar vermişlerdir. Tekelci olmayan ulusal burjuvazinin birliği olan, «Venezuela İçin» adlı kuruluş ta, bu cephenin kurucuları arasındadır ve bu Latin-Amerika kıtasında yeni ve ilginç bir olgudur.

Ve yine ilginç olan bir başka örnek, Filipinler ulusal burjuvazisinin son zamanlarda gelişen yeni konumu olmaktadır. Filipinler ulusal burjuvazinin oldukça geniş tabakaları, kapitalizmin ekonomik krizinin ülke üzerindeki kötü etkisini hafifletmeye ve ulusal çıkarlara daha uygun bir politika gütmeye başlamış ve bu politikanın sonucu olarak sosyalist ve bloksuz ülkelerle geniş bir ortaklaşa çalışma yoluna girmeye başlamıştır.

Ayrıca Filipinler ulusal burjuvazisi, kendi çıkarları için de olsa, gerçekleştirmeye çalıştığı dönüşümlerle büyük toprak sahiplerinin karşısında yer almakta ve bu nedenle örgütü köylülüğün desteğini aramak zorunda kalmaktadır. Tüm bu etkenler, Filipinler ulusal burjuvazisini, Filipinler anti-emperyalist güçlerinin bir müttefiki yapmaktadır.

Bu birkaç örnekten de görüldüğü gibi, Marksist-leninist partiler, programlarında, ulusal burjuvaziye kapıları önceden kapamamaktadırlar. Ve kapatamazlar, ve ulusal burjuvazi ile emper-

yalizm arasında gerçekten ortaya çıkabilecek çelişkileri, goşistler gibi önemsememezlik edemezler.

Ancak, Marksist-leninistler, ulusal burjuvazinin bu tür anti-emperyalist eylemlerini desteklemekle beraber, ulusal burjuvazinin bu eylemlere katılırken kendi sınıfsal çıkarlarını, kapitalizmin gelişmesi çıkarlarını göttüğünü hiçbir zaman unutmazlar.

Marx ve Engels'in sözleriyle; işçi sınıfının, çıkarlarını, «burjuvazinin çıkarlarına paralel olarak»¹⁴ yürüttüğü zamanlar artık geride kalmıştır.

Marksist-leninistler, anti-emperyalist savaşlarda proletaryaya piyade gücü rolünü veren ve bu savaşlarda sadece ulusal burjuvazinin kârlı çıkmasını savunan reformist görüşlere kesinlikle karşıdırlar. Ulusal burjuvazinin zayıflıkları her zaman dikkate alınmalı ve ancak çok ender durumlarda emperyalizme karşı kararlı bir mücadele verebileceği unutulmamalıdır. Çünkü, ulusal burjuvazi, gayet iyi farkındadır ki, emperyalist mülkiyete karşı başlatılan bir saldırı, kolaylıkla kapitalist mülkiyetin tümüne karşı bir saldırıya dönüşebilir.

Tarih, Büyük Ekim Devriminin dersleri, burjuva milliyetçiliğinin ve devrimciliğinin niteliğini ortaya koymaktadır. Eğer başta işçi sınıfı olmak üzere, ilerici güçler ulusal burjuvazi üzerinde baskı yapmazlarsa, ulusal burjuvazi emperyalist şantaj karşısında ve işçi sınıfının gücünden çekinerek, devekuşu gibi başını kuma gömebilir; emperyalizm karşısında gerileyip, savaşta teslim olabilir ve ulusal çıkarlara ihanet edebilir.

Bununla beraber yine tarih göstermektedir ki, ulusal burjuvazinin en ilerilerinden bazı temsilcileri, bizzat olayların gelişim mantığıyla, devrimci demokrat konumlara geçebilirler ve hatta işçi sınıfına sosyalizm için mücadelesinde katılabilirler.

O halde, ulusal burjuvazinin genel olarak sınıf karakteri unutulmaksızın, çeşitli kesimlerinin devrimci potansiyellerinin her ülkenin somut gerçekliğinde titizlikle incelenmesi, işçi sınıfının ittifaklar politikası açısından çok önemlidir.

*
**

Siyasal sistemin demokratikleştirilmesi, irksal ve ulusal eşitlik, diktatoryal yada askeri-faşist rejimlerin tesfiyesi, savaşın önlenmesi ve kalımlı bir barışın kurulması gibi, genel demokratik karakterde çıkar ve hedefler de; sosyal sınıf çıkarlarının yanısıra, işçi sınıfının, halkın en geniş tabakalarını çevresinde toplamasına hizmet eder.

Belli bir çıkarlar ortaklığı temeli üzerinde, çeşitli siyasal güçleri biraraya getiren ve emperyalizme ve emperyalizmin hakimi-

yet biçimlerine karşı yönelmiş demokratik hareketler, işçi sınıfının diğer sosyal tabakalarla ortak eylemlerinin pratik bir biçimidir. Proletarya, bu tür hareketlerde, ya sınıf olarak doğrudan doğruya yer alır (örneğin genel demokratik mücadele, anti-faşist mücadele, savaşa karşı mücadele gibi.), ya bazı gruplarıyla bu tür hareketlerde yer alır (örneğin gençlik hareketleri, kadın hareketleri), yada bunlara desteğini sağlar. Kısacası, proletaryanın ittifaklar yelpazesi, somut durumlara göre çok geniş bir karakter kazanabilir. Örneğin Lenin, dinsel grupların bünyesi içinde ortaya çıkan keyfi yönetsel davranışlara ve baskılara karşı direnme hareketlerini ele alırken, şöyle yazmaktaydı :

«Biz sosyalistler, ruhban sınıfının dürüst ve samimi temsilcilerinin taleplerini sonuna kadar iteleyerek bu hareketi desteklemeliyiz.»¹⁵

Ülkemiz sosyalist hareketinde bugüne değin bu konu sürekli olarak ihmal edildiğinden ve soyut bir laisizm anlayışından hareket edilerek dinle, dinsel olanla ilgili herşey geri, yobaz ve değerlendirilemez olarak görüldüğünden, bu konu üzerinde bir miktar durmakta yarar görüyoruz. Bunu yaparken yine dünya devrimci pratiğinden birkaç örnek aktaracağız.

İŞÇİ SINIFININ İTTİFAKLAR POLİTİKASINDA DİNSEL SORUNUN YERİ

Birçok Asya ve Afrika ülkesinde, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin çözmek zorunda olduğu sorunlar, sadece sosyal ve ekonomik sorunlar değil, fakat aynı zamanda dinsel ögenin ağır bastığı ideolojik sorunlar da olmaktadır.

Emperyalizm ve iç gerici güçler, dinsel ideolojiyi bir silah olarak kullanmak için ellerinden geleni artlarına koymamaktadırlar.

Bu ülkelerin Marksist-leninist partileri ve hareketleri de geniş kitle desteğine sahip olmak için, dinsel sorunlara yabancı kalamazlar ve kalmamaktadırlar.

Lenin, dinsel ideolojinin hakim olduğu geniş köylü nüfusuna sahip doğulu ülkelere söz ederken, «Komünist Partisini (bileşimini, özel hedeflerini) doğunun köylü ülkelerine adapte etmenin»¹⁶ gerekliliğini vurgulamaktadır.

Gerçekten de, somut tarihsel koşulların üstesinden atlanamayacağına göre, bu somut koşulları mutlaka hesaba katmak zorunludur. İşte bu koşullarda, devrimi başarıya ulaştırmak, toplumun sosyalist dönüşümünü gerçekleştirmek, toplumun sosyal ve psikolojik bilincini köklü olarak değiştirmek zorunda kalan, Moğolistan devrimci hareketi ve öncü-gücü Moğol Devrimci Halk

Partisi'nin deneyiminden kısaca söz edersek, sorun daha iyi aydınlığa çıkacaktır.

Moğolistan'da, yüzyıllar boyunca kökleşmiş dinsel temelleri, bir çırpıda yıkmak, Parti'yi birçok lama'nın sempatisinden yoksun bırakmak anlamına gelecekti. Halkın derin dinsel inanışlarını ve lama'ların halk üzerindeki otoritesini dikkate almak zorunluydü. Bundan da öteye, birçok yeni Parti üyesi ve yeni iktidarın temsilcisi, lama'ların kutsallığına inanmaktaydı. Manastırlarda yaşayan lama'lar sorunu, son derece karmaşık bir sorundu. Bu, toplumun bütün tabakalarını ve sınıflarını ilgilendiren bir sorundu; zira bunların toplami, yüzbin kişiyi buluyordu. Ve eğer gericiilik bunları yeni rejime karşı çevirmeyi başarsaydı, Parti, son derece güç bir durumda kalacaktı. İşte bu nedenle, Parti, manastırlarda yaşayan lama'ları önce tarafsız konumlara çekmeye giderek de bunları tedricen kazanmayı başardı. Bu süreç içinde, iki türlü sapma ortaya çıktı. Bazı sağ unsurlar, Budizm'de (lamaizm bunun bir çeşididir.) Marksizmin temel ilkelerinin bulunduğunu, bu nedenle sadece bazı reformlarla yetinerek budizmin «arılığını» koruyarak geliştirmek gerektiğini öne sürdüler. Oysa bu, lamaist ideoloji karşısında teslimiyetçi bir tavır ve marksist-leninist ideoloji ile lamaist ideolojiyi birbirine karıştıran bir davranıştı. «Sol» unsurlar ise, şiddete başvurarak, emekçilerin dinsel inançlarıyla ve lama'larla mücadele edilmesi gerektiğini öne sürüyorlar ve hatta Parti'de yada devlet aygıtında işgal ettikleri bazı önemli mevkilerden yararlanarak, halkın dinsel inançlarına şiddetle saldırıyor ve lama'ların düşmanlığını devrimci yönetimin üzerine çekiyorlardı.

Parti, bu lamaizm ile uzlaşmayı amaçlayan sağ sapmaya karşı da, lamaizmden şiddet yoluyla kurtulmayı amaçlayan «sol» sapmaya karşı da, eşit yoğunlukta mücadele verdi.

Parti, ülkeyi dinsel önyargılardan kurtarmanın en güvenilir yolunu, ülkenin inanılmaz sosyal ve ekonomik geriliğini ortadan kaldırmakta görüyordu. Sürekli ve kararlı olarak üretici güçlerin gelişimini, yeni bir ekonominin kuruluşunu, siyasal rejimin demokratik temellerini güçlendirmeyi temel olarak alan bir politika güdüyordu. İşte böylesine sağlam ve gerçek bir marksist-leninist politika sayesinde, Moğol Devrimci Halk Partisi, hem işçi sınıfının bilimsel ideolojisinin dinsel ideolojiye tamamen karşıt temel ilkelerinden taviz vermeden ve hem de dinsel ideolojiyi değil, fakat bu ideolojinin sosyo-ekonomik doğuş ve gelişme koşullarını karşısına alarak bu sorunu çözümlemesini ve tanrıya inananlarla inanmıyanların dirsek dirseğe, omuz omuza sosyalizmi kurmalarını sağlayan geniş bir halk desteğini kazanmıştır.

Moğolistan halkının kapitalist olmayan gelişim deneyiminin,

dinsel soruna bulduğu çözüm kanıtlamıştır ki, din ve devlet işlerinin ayrılması, sadece sözde değil, fakat eylemde de hem dinsel ve nem de anti-dinsel özgürlüğün uygulanması, tanrıya inananlarla inanmıyanlar arasında hoşgörü ve kardeşçe işbirliğini sağlayan bir ilke olmuştur.

Şimdi ise, bir başka örneğe, gelişmiş bir kapitalist ülke örneğine geçelim. Bilindiği gibi, İtalyan Komünist Partisi, katoliklerle eylem birliği yapmak konusunda isteğini sık sık açıklamıştır. Aslında İtalyan Komünist Partisi'nin bu konu ile ilgilenişi oldukça eskilere dayanmaktadır.

Daha 1921 yılında, **Ordine Nuovo**'da, A. Gramsci «Roma Sorunu» adlı makalesinde şöyle yazmaktaydı:

«Uyumlu olarak bütünsel bir doktrin, yüksek düzeyde hümanist ve gerçekten realist olan komünizm, çağdaş uygarlığın hiçbir yönünü ne atar ne de reddeder. Şunu halkın önünde birkez daha söylüyoruz, komünizm dinsel özgürlükleri boğmak istememektedir. Tersine, o, dinsel özgürlükleri en tam biçimleri ile garanti etmektedir.»

Gramsci'nin vurguladığı bu önemli gerçeği geliştiren ve komünistlerle katolikler arasında bir diyalogun kurulması gerektiğine işaret eden Palmiro Togliatti, 20 Mart 1963'de, ünlü «Bergamo Söylevi»nde komünistler ile katolikler arasındaki bu diyalogun şu en genel ve en temel ölçütlerini şöylece belirlemiştir:

«Biz, komünistler ile katolikler arasında bu iki ideolojinin herhangi bir tavizi temeli üzerinde yaklaşmayı tasarlayan bütün girişimleri reddettik. Tam tersine, komünist dünya ve katolik dünya bir gerçek güçler bütünü olarak (devletler, yönetimler, örgütler, bireysel bilinçler, çeşitli yapıda hareketler) geçmiş zamanın devrimleri ve geleceğin perspektifleri karşısında bütün insanlık için o denli gerekli, o denli zorunlu olan karşılıklı bir anlayışın karşılıklı bir değerler tanıyışının ve bunun sonucu olarak ta uyum ve de ortak amaçlara ulaşmak için bir anlaşma sağlamanın mümkün olup olmadığı ve olacaksa hangi tarzda olmasını incelemeleri gerekmektedir.»

Görüldüğü gibi, komünistler ile katolikler arasında gerçek siyasal problem, hiçbir zaman iki ideoloji arasında bir uzlaşma aramak olmamıştır ve bugün de olmamaktadır; fakat amaç, barış ve halkların genel kurtuluşu için, dün ve bugün mümkün olabilecek ve olmuş ortak karşılaşma ve işbirliği noktalarını bulmaktır.

İtalyan komünistlerinin bu türlü gerçekçi ve içten bir diyalog arayışları, dinsel ideolojinin temsilcileri tarafından da cevapsız kalmamıştır.

Gerçi Vatikan, ve önde gelen temsilcileri, komünistlerin katoliklerle bu diyalog arayışına genel olarak olumsuz bir tavır takınmakla beraber, geniş katolik kitleleri vede örneğin, Torino

Başpiskoposu Kardinal Michele Pellegrino gibi bazı din adamları, bu arayışa en azından kulaklarını tıkamadıklarını göstermişlerdir. Geniş katolik kitleleri, İtalyan Komünist Partisi'ni birçok somut olayda desteklerken, adını andığımız kardinal de, Torino kentine, 1975 Haziran'ında bir komünist belediye başkanı seçildiğinde, şöyle ilginç bir konuşma yapmıştır:

«Çağımız en büyük anlaşılamazlığı, marksizmin sadece ideoloji yada sosyal, ekonomik ve siyasal gerçekliğin analizi için bir alet olmuş olması değildir. Marksizm, bir yönetim, siyasi ve ekonomik eylem sistemi de olmaktadır. Açıktır ki, ideoloji olarak muhalefetimiz temeldir; geri kalanı ise, insanlığın gelişmesi için işbirliği yapmak gerekmektedir. Bu işbirliğinin meşru olduğunu söylemiyorum, fakat bu gerçekten zorunludur ve biz buna çalışmak zorundayız.»¹⁷

Her iki örnekten de görüleceği gibi, marksist-leninistlerin hangi dinden olursa olsun bütün inananlarla, ideolojik taviz vermeden ve aramadan, toplumsal ilerleme, barış, demokrasi ve özgürlük gibi bütün insanlığın en temel özlemlerini gerçekleştirmek için ortaklaşa çalışmaları objektif olarak mümkündür. Marksist-Leninistler bunun gerçekleşmesi için her ülkede çalışmaktadırlar.

*
**

Bütün ülkelerde işçi sınıfı, gençliği, kadınları birleştirmek ve mücadelelerini bir üst düzeye çıkarmak vede anti-emperyalist, anti-tekelci, anti-faşist demokratik hareketlerle bütünleştirmek için çaba göstermektedir. ÜRÜN'de, kadın ve gençlik konularında yeterince geniş yazılar yayınlandığı için bu iki önemli konuya ayrıca yer vermiyoruz. Burada üzerinde asıl durmak istediğimiz bir başka önemli konu olmakta: İşçi sınıfının ittifaklar politikasında askerlerin rolü ne olabilir? Gerçi bu konuda da ÜRÜN'de ayrıntılı bir yazı yayınlanmış olmakla birlikte, taşıdığı büyük önem nedeniyle bir kez daha üzerine eğilmekte yarar görüyoruz.

İŞÇİ SINIFININ İTTİFAKLAR POLİTİKASINDA ASKERLERİN ROLÜ

Ordu, yönetici sınıfın elinde bir sosyal baskı aracı oluşturmakla birlikte; eğer, örneğin Umman Sultanı Kâbus'un ordusu gibi, sadece «Paralı Askerler»den oluşmamışsa —ki bu nitelikte bir ordu dünyada çok az sayıdadır— özel olarak örgütlenmiş ve tamı tamına olmamakla birlikte her ülkenin sosyal yapısını ve siyasal yönelişini ifade eden bir sosyal kategoridir.

Bu, erinden subayına kadar ordunun bütünü için geçerlidir. Özellikle de subaylık, kitlesel bir nitelik kazanınca, bu mes-

leki sosyal kategori, eskiden en temel niteliği olan seçkinlik karakterini yitirmiştir. Ve günümüzde, genel kural olarak orta tabakalardan gelenler tarafından oluşturulmaktadır. Bunun sonucu olarak da, bu tabakalara özgü düşünceler görüşler subayların kitlesi üzerine gitgide daha büyük bir etkide bulunmaya başlamıştır. Orta tabakalarla gerçekleştirilen ittifakların pekiştirilmesi, bu ittifakı subayların büyük bir bölümü üzerine de yansıtmak için fazladan olanaklar sağlamaktadır. Bunun karşılığında ise, subayların bu bölümüyle oluşturulacak bir ittifak işçi sınıfının orta tabakalarla olan ittifakına büyük ölçüde güç kazandırabilir.

İşte, ordunun bu sınıfsal karakteri nedeniyle, vülger bir anti - militarizme olduğu kadar, bir ordu paternalizmine karşı da mücadele etmek zorunludur.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, sosyal mücadelenin üniformalarla siviller arasında değil, fakat kışla içinde olduğu kadar kışla dışında da; faşistlerle anti - faşistler arasında, pro - emperyalistlerle anti - emperyalistler arasında, tekellerin temsilcileriyle anti - tekelciler arasında sürdüğünü ve sürmek zorunda olduğunu hiç bir zaman unutmamak işçi sınıfının ittifaklar politikası açısından dirimsel bir önem taşımaktadır.

Çok uluslu ülkelerdeki ezilen ulusların ulusal kurtuluş özemleri ve mücadeleleri de işçi sınıfının ittifaklar politikasında özel bir yere sahiptir. Bu nedenle bu çok önemli konu üzerinde de durmamız gerekli görünmektedir.

ULUSAL SORUNUN

İŞÇİ SINIFININ İTTİFAKLAR POLİTİKASINDAKİ YERİ

İşçi sınıfı çok uluslu ülkelerdeki ezilen ulusların ulusal kurtuluş özemlerinin ve mücadelelerinin her zaman en içten tarafı olmuş ve bunların başarıya ulaşması için bütün olanaklarını seferber etmiştir.

Biz bu konuya iki somut örnekle yaklaşmak istiyoruz. Birincisi, Büyük Britanya'daki İskoçya ulusal sorunu olacaktır. İskoçya ulusal sorununun tarihsel geçmişine değinmeden kısaca hemen şunu belirtelim ki, Büyük Britanya toplumu tüm ulusal özellikleriyle birbirinden ayrılan üç ulustan oluşmaktadır. Bunlar temel ulusal özellikleri olan başlıbaşına üç ayrı ulustur. İskoçya ve Galler Ülkesi ulusları, İngiliz ulusundan farklı olarak, Britanya uluslar topluluğunun ezilen ulusları olmak durumundadırlar. Britanya kapitalizminin gelişmesi, özellikle bu ulusların aleyhine gerçekleşmiş ve ulusal sorun, İngiliz toplumunu kemiren bir sorun durumuna düşmüştür. İskoçya ulusal sorunu

ise, günümüzde bütün canlılığı ile hayatta kendisini duyurmaya başlamıştır.

Amacımız, Büyük Britanya Komünist Partisi'nin bu sorun karşısında takındığı tavır olduğu için, bu kısa açıklamadan sonra asıl konumuza geçebiliriz.

Büyük Britanya Komünist Partisi'nin 1969 yılındaki 31 ncı Kongresi'ne, Parti yürütme komitesine, «İskoçya'nın ve Galler Ülkesi'nin Geleceği» başlıklı bir rapor sunan Hugh Wyper bu konuda şunları belirtmektedir :

«Britanya kapitalizminin güçlenmesi, çevresel bölgelerin özellikleri de İskoçya'nın ve Galler Ülkesi'nin aleyhine olarak ekonomik dengesizlik nedeniyle gerginliğe yol açmıştır. Ulusal ve Uluslararası ölçekte sınıfların bir temerküzü ve kaynaşması gerçekleşirken, aynı zamanda da halkın demokratik haklarını gitgide daha fazla kemiren ve tehdit eden siyasal iktidar temerküzü de artmaktadır... Kömür madenleri, çelik-haneler, demir-yolu ulaştırması ve özellikle İskoçya için gemi şantiyeleri ile, bu bölgelerin geleneksel sanayi kollarının çökmesinin acımasız sonuçları, yüksek düzeyde bir işsizliğe ve önemli bir göçe yol açmıştır. Bunun, İngiltere'nin de bazı bölgelerinde olduğunu biliyoruz. Fakat böyle bir süreç, bütün bir ulusu etkilediğinde, olay başka bir karakter kazanır... Zira ülkenin bütün sosyal yapısı tehdit altına girer..»

Ve yine H. Wyper aynı raporunda şunları eklemektedir :

«Komünistler, halkların, kaderlerini tayin etmeleri için önemli haklara sahip olmaya yönelik büyüyen isteklerini ve hayatları ve kendileri toplulukları üzerinde daha bir geniş demokratik kontrole sahip olma özlemlerini selamlar.»

Ve şöyle devam etmektedir :

«Ulusal hareket, belli başlı, iki yön takip edebilir: Tekelci kapitalizme karşı, demokratik mücadelenin bir bileşkeni olabilir veya ilerici hareketten kopuk, dar bir milliyetçiliğe dayanan gerici güçleri güçlendirebilir.

«O halde, görevimiz, halkın sınıfsal ve ulusal taleplerinin gerçekleştirilmesi mücadelesini, geniş bir birleşik hareketin çerçevesi içine sokmaktır. Bunun sonucu olarak, işçi hareketi ve Partimiz bu mücadelenin başında olmak zorundadır.»

Büyük Britanya Komünist Partisi'nin İskoçya bölgesel Komitesi'nin hazırladığı belge de çok öğreticidir :

Özerkliğin temelinin demokratik çıkarları ve etkililiğe saygı olması gerektiğini kabul ediyoruz. İskoçya ekonomik sistemi, iki yüzyıldan beri Britanya ekonomisi ile bütünleşmiş olmasına rağmen, bundan çok daha uzun zamandan beri, bugünkü toprağı üzerinde yaşayan İskoçya halkı kendi kültürel geleneklerini, kendi hukuksal sistemini ve eğitim sisteminde ve hayat tarzında ayırdedici hatlarını muhafaza etmiştir. İskoçya halkı, ulusal kimliğini ve bir ulus olma bilincini korumuştur. İskoçya halkının ulusal gerek-

sinimlerinin tatmini, Büyük Britanya'da demokrasinin pekişmesine doğru bir ilk adım oluşturacaktır. İskoçya halkı, kendi geleceğini bizzat kendisi tayin etme hakkına sahiptir!»

Bununla beraber belge, şunları da eklemektedir :

«Bizzat kendi başına, özerkliğin, İskoçya halkının problemlerini çözebileceğine inanmıyoruz. Bu problemler, İskoçya'da olduğu kadar, bütün Büyük Britanya'da da sanayide, maliye alanında, basında ve toprak mülkiyetinde hakim bir konum işgal eden Britanyalı ve uluslararası tekeller tarafından kışkırtılmıştır. İskoçya'nın ve Galler ülkesinin problemlerini ayrı olarak analiz etmek, ve bunlara ayrı olarak bir çözüm aramak girişimleri, bu ülkelerin halklarına hizmet etmeyecektir. İlerici bir temel üzerinde kurulmuş olan bütün Britanya halkının siyasal birliği, işte genel bir ilerlemenin koşulu budur.

«İskoçya parlamentosu yaratılmasından sonra, İskoçya'nın ekonomik ve sosyal kaynaklarına sahip olmak için yeterince büyük bir iktidara sahip olacak mıdır? Bu, tekellerin iktidarına gem vurmak için verilen mücadelede elde edilecek başarılarla büyük ölçüde bağlıdır. İşte bu nedenle biz, komünistler, aynı zamanda hem İskoçya halkı için, İskoçya'nın problemlerini kendisinin çözümlenmek haklarını istemenin ve hem de Britanya işçi sınıfının demokratik bir temel üzerinde kurulmuş ve ekonomik ve siyasi mücadeleye uygun örgütlere sahip olması için mücadele etmek arasında hiçbir çelişki görmemekteyiz. Bu, Britanyalı ve uluslararası tekellere karşılık vermek için zorunludur.»

Büyük Britanya Komünist Partisi'nin, 1974 yılında İskoçyalı komünistlerin son Kongresine ilettiği belge, ulusal sorun karşısında gerçek bir marksist - leninist tavrı açık ve seçik bir biçimde ortaya koymaktadır :

«Zaferin anahtarının, yönetimi altında ulusun bütün ilerici tabakalarını birleştirmek zorunda olan işçi sınıfının örgütlü eylemlerinde bulunduğunu her zaman söyledik.

«İşte bu nedenle, bize göre, örgütlü işçiler, ulusal mücadelenin anlamını, ulusal hareketin bayrağının bu hareketin sınıfsal içeriğini ve sosyalist içeriğini boşaltanların elinde kalmaması için herşeyin bize bağlı olduğunu açıkça anlamak zorundadırlar.»

Büyük Britanya Komünist Partisi'nin ulusal sorun konusundaki tavrı, kısaca işte böyledir. Şimdi ise, diğer bir örneği, Québec'in Kanadalı fransızlarının ulusal sorununa ve Kanada Komünist Partisi'nin bu sorun konusundaki tavrına kısaca göz atalım.

Kanada Komünist Partisi, daha 1935 yılından itibaren, Quebec'in Kanadalı fransızlarının bir ulusun tüm özelliklerine sahip olduklarını ve bu nedenle, eğer içlerinden çoğunluğu isterse, ayrılmak da dahil olmak üzere kendi kaderlerini özgürce tayin etme hakkına sahip olmalarını savunmuştur. Ancak, Kanada Komünist Partisi, hiçbir zaman ayrılıkçılığı savunmamış-

tır. Bununla beraber Kanada'nın gerici güçleri bugüne kadar Kanada Komünist Partisi'nin Kanadalı fransızların kendi kaderlerini tayin hakkına sahip olmalarını savunduğu için, ayrılıkçılıkla suçlanmışlardır. Lenin, kendi döneminde bu eleştirilere şöyle cevap vermişti.

«Özgürce kaderini tayin hakkı taraftarlarını, yani özgürce ayrılık hakkı taraftarlarını ayrılıkçılıkla itham etmek; boşanma özgürlüğü taraftarlarını, aile bağlarını imha etmeye cesaretlendirmekle itham etmek kadar saçma ve ikiyüzlü bir şeydir. Burjuva toplumunda burjuva evliliğinin üzerine dayandığı ayrıcalıkların ve satın alınabilirliğinin savunucuları, nasıl boşanma özgürlüğüne karşı çıkarlarsa, aynı şekilde, kapitalist bir devlette de ulusların özgürce kaderlerini tayin hakkını yani özgürce ayrılık haklarını, açığa ve basitçe hakim ulusun ayrıcalıklarını ve demokratik yöntemlerin aleyhine yönetimin polisiye yöntemlerini savunmaktadır!»¹⁸

Kanada Komünist Partisi, işte bu leninist görüşün ışığında, küçük - burjuva Kanadalı fransızların ayrılıkçı çözümüne karşı çıkmaktadır. Çünkü böyle bir durum, her iki ulusun emekçileri için fazladan ekonomik güçlülere yol açacak, radikal sosyal dönüşümler için mücadeleye sekte vuracak ve ortak düşman karşısında — Kanadalı tekeller ve ABD emperyalizmi — her iki ulusun emekçilerinin siyasal birliğini zayıflatacaktır. Bundan asıl zarar görecektir olan ise, Kanada'nın Britanya bölümünden tecrit olmuş olan Fransız Kanadası'nın işçi sınıfı olacaktır. Buna karşılık birlikçi politika, bağımsız ve sosyalist bir Kanada uğruna mücadele için en iyi koşulları yaratmaktadır. Ülkenin Fransız bölümünün ulusal demokratik güçleri, Kanada işçi hareketinin «ulusal» ve Amerikan emperyalizmine karşı mücadelesinin güçlü bir potansiyel müttefikidir.

Leonid Brejnev'in SSCB'nin 50. Yıldönümü ile ilgili raporunda, bu gerçeği açıkça görmekteyiz :

«Komünistler ulusal sorunu her zaman sınıf mücadelesinin optiğinde kavramışlardır. Ulusal sorunun çözümünün, devrimin ve sosyalizmin çıkarlarına tabi kılınması gerektiğini her zaman değerlendirmişlerdir. İşte kesinlikle bunun içindir ki, komünistler bu sorunda temel olanın; her türlü sömürüden kurtulmuş yeni bir sosyal rejim için bütün baskı biçimlerine karşı ortak savaşta, emekçilerin ulusal aidiyetlerinden bağımsız olarak, birliği olduğunu değerlendirmektedirler.»

Bu leninist ilke, Kanada Komünist Partisi'nin ulusal programının da temeli olmaktadır. Örneğin, «tek bir devlet içinde iki ulus» adlı, Kanada Komünist Partisi programında şu satırları okumaktayız :

«Tekellerin ve hizmetindeki devletin, Quebec'in Kanadalı fransızlarını ulus olarak tanımaması, konfederasyonun krizini derinleş-

tirmiştir. Bu, Fransız Kanada'sının ekonomik ve sosyal eşitsizliğini sürekli kılmakta ve güçlendirmektedir.»

İşte bu nedenle Kanada Komünist Partisi, uzun yıllardan beri, iki - uluslu bir konfederasyon önerisinde bulunmaktadır. Bu öneri, iki - uluslu, egemen ve demokratik bir devlet içinde iki - ulusun özgürce katılmasıyla ve gerçek bir eşitlik temeli üzerinde yükselen bir konfederasyon anayasası şeklinde vücut bulmaktadır. Kanada Komünist Partisi, bunun her iki ulusun çıkarlarına en uygun çözüm yolu olduğunu kabul etmektedir. Bu önerinin temelinde yatan ilke, hem Kanadalı Fransızlara ayrılmak da dahil olmak üzere, özgürce kaderlerini tayin hakkı tanımak ve hem de Kanadalı Fransızların demokratik güçlerini, ortak düşman olan Kanada tekelci sermayesine ve Amerikan emperyalizmine karşı savaşta birliğe çağırmaktır. Kanadalı komünistler, ancak temelinde böyle bir ilke bulunan yeni bir konfederasyon kuruluşunun, Britanya Kanada'sı ile Fransız Kanada'sının gerçek ve kalımlı bir birliğini sağlayacağına inanmaktadır.

Kısacası, Kanada Komünist Partisi, ulusal sorun konusunda marksizm - leninizmin şu evrensel tezinin kılavuzluğunu, düşünce ve eylemlerine temel almaktadır: Her ulusun ayrılmak da dahil, kendi kaderini özgürce tayin hakkını tanımak ve fakat ulusal sorunun sınıfsal içeriğini boşaltan her türlü dar burjuva milliyetçiliğine karşı çıkmak.

SONUÇ

İşçi sınıfının ittifaklar politikası konusunda söylenecek ve yazılacak şeyler, elbetteki sadece bunlar değil. Ancak, bu son derece karmaşık ve yoğun bir konuyu bir dergi boyutları içinde incelemek, ister istemez bazı önemli eksiklikler tehlikesini de içermekte. Örneğin işçi sınıfının ittifaklar politikasının, «zirvede» yani siyasal partiler düzeyinde nasıl vücut bulduğunu, dünya devrimci pratiğinden hareketle birkaç tipik örnek vererek açıklamak olanağına derginin sınırları karşı çıkmakta. Bu nedenle de, hem buraya kadar vermeye çalıştıklarımızın ve hem de veremediklerimizin genel ve özet bir toplamını, sonuç bölümünde madde madde görmeye çalışacağız.

1 — Marksist - leninist ittifaklar politikasının en temel ilkesi, hiç kuşkusuz ki, aynı zamanda hem proletarya Partisinin, işçi sınıfının örgütsel ve ideolojik bağımsızlığı için mücadele ve hem de en geniş demokratik birlik için mücadelenin aynı zamanda ve birbirini dengeliyerek yürütülmesi olmaktadır. SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri L. Brejnev'in belirttiği gibi :

«Bizim, sosyal-demokrasi karşısındaki çizimiz bundan daha açık olamaz. Hem Marksizm-leninizmin ilksel pozisyonlarından ha-

reket ederek sosyal-demokrat ideolojik ve siyasal hasımlarımıza karşı mücadelemizi yürütüyoruz ve takip ediyoruz; hem de aynı zamanda, barış ve çalışanların çıkarları için emperyalizme karşı gerçekten mücadele etmek durumunda olanlarla ortaklaşa çalışmayı, ortak eylemlere girişmeyi kabul ediyoruz.»¹⁹

2 — Marksist - leninist ittifaklar politikasının başarıyla uygulanabilmesinin bir diğer temel ilkesi, işçi sınıfının siyasal ve sendikal birliğinin, olmazsa olmaz bir koşul olmasıdır.

3 — Marksist - leninist ittifaklar politikası, mutlaka her ülkenin somut özelliklerini hesaba katmak zorundadır.

4 — Marksist - leninist ittifaklar politikasında, Lenin'in belirttiği gibi, aynı zamanda hem cüretle ve hem de ihtiyatla hareket etmek zorunlu bir koşuldur. Cüretle, çünkü sadece, «bizzat kendi kendilerine güveni olmayanlar»²⁰ ittifaklardan korkarlar. İhtiyatla, zira, ittifakların sağlam olması için acele etmeksizin, duygusallığa kapılmaksızın ve saflık etmeksizin hareket etmek, müttefiklerin ortak hareket için çalışma yeteneklerini ve ortak hareket için duydukları ilgiyi sınamak gerekir.

5 — Marksist - leninist ittifaklar politikası, somut olaylara ve somut sorunlara dayanmak zorundadır. Diğer bir deyişle; ittifak yapılması söz konusu olanlarla **hangi temel üzerinde ve hangi ortak eylem için** ittifak yapıldığı son derece açık olarak saptanmak zorundadır.

6 — Gerçek anlamıyla bir ittifakın başarıya ulaşması için, bunun partiler düzeyinde olduğu kadar, mutlaka ama mutlaka tabanda, bizzat kitle hareketinin içinde oluşması hayati bir zorunluluktur. Çünkü ancak bu, ittifakın, tek yaşama ve sağlıklı olma garantisidir.

7 — Marksist - leninist ittifaklar politikasında, çok önemli bir koşul da, işçi sınıfının ve devrimci öncü - gücünün bütün demokratik güçleri birleştirmeyi sağlayacak, uygun belgeleri bulması ve öne sürmesidir.

Belgeler, devrimci güçlerin birikiminin her aşamasının taktik hedefleri ile tam bir uyum içinde önesürülmek zorundadır. Stratejik ve taktik propaganda ve ajitasyon belgeleri kitlelere götürülürken, bu belgeler arasındaki karşılıklı bağıntı unutulmamakla beraber, bunları birbirine karıştırmamak ve aralarında ayırım yapmak temel bir koşuldur.

8 — Marksist - leninist ittifaklar politikasının, başarıya ulaşmasının bir diğer hayati koşulu, işçi sınıfının ve devrimci öncü - gücünün sağ ve «sol» sapmalar tehlikesini saf dışı edebilecek bir ilkesel politika uygulayarak, bütün demokratik güçleri birleştirebilecek en çeşitli mücadele biçimlerini bulması ve kullanmasıdır. Mücadele biçimleri, bizzat mücadele süreci içinde doğar,

Fakat, halk kitlelerinin siyasal olgunluk düzeyi, gerçek güçler ilişkisi ve daha birçok etkenlerin genelleştirilerek, bir senteze kavuşturularak, bu mücadele biçimlerinin kendiliğindenlikten kurtarılması zorunludur.

9 — Devrimci sürecin çeşitli aşamalarındaki gerek belgilerin, gerekse mücadele biçimlerinin, doğru olarak belirlenmesi için bunların sosyalizm için mücadeleye mutlaka bağlanması zorunludur.

Buna karşılık, devrimci sürecin evrelerinin ve zorunlu aşamalarının atlanarak, her türlü olağana aykırı biçimde hızlandırılması da aynı şekilde tehlikelidir.

Bu nedenle, hem mücadelenin her belli aşamasındaki farklı müttefik tabakaları karşısında sıkı sıkıya değişen ve hem de devrimci sürecin ritmlerinin her türlü tehlikeli yavaşlatılmasını ya da tehlikeli biçimde hızlandırılmasını engelleyen bilimsel biçimler, oluşturulmuş uzun vadeli bir perspektif planı inşa etmek zorunludur. Ancak böylelikle, işçi sınıfı **BARIŞ, BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ, TOPLUMSAL İLERLEME ve SOSYALİZM** yolundaki savaşımında güçlü ittifaklar oluşturabilir.

NOTLAR

- 1 J. Janicki, *La Nouvelle Revue Internationale*, Ağustos 1975
- 2 Lenin, *Eserleri*, c. 31, s. 66
- 3 Réne Castillo, *La Nouvelle Revue Internationale*, Temmuz 1974
- 4 Lenin, *Age*, c. 29, s. 388
- 5 L. Brejnev, «*Lenin'in Yolu Üzerinde*», c. 3, s. 485, Moskova, 1972
- 6 Athos Fava, «*Bir Kitle Partisinin Sınıf Karakteri*», *La Nouvelle Revue Internationale*, Nisan 1976, s. 47.
- 7 F. Muhri, «*Avusturya: Sosyalist ve Demokratik Almaşık*», *Age*, Nisan 1974, s. 83.
- 8 Lenin, *Age*, c. 4, s. 384
- 9 *Age*, c. 6, s. 426
- 10 J. Chatain, «*Küçük ve orta işletmeler ve anti-teknelci birlik*», *La Nouvelle Revue Internationale*, Ekim 1975.
- 11 Lenin, *Age*, c. 11, s. 357
- 12 *Age*, c. 4, s. 207 - 208
- 13 K. Marx ve F. Engels, *Oeuvres Choisies (en trois volumes)*, c. 1, s. 114, Edition du Progress, Moscou, 1970.
- 14 *Age*, c. 7, s. 17 (en Marx)
- 15 Lenin, *Age*, s. 10, s. 82
- 16 *Age*, c. 42, s. 201
- 17 A. Santini, «*Diyalogdan Ortak Eyleme*», *La Nouvelle Revue Internationale*, Eylül 1976.
- 18 Lenin, *Age*, c. 20, s. 446
- 19 L. Brejnev, «*Lenin'in Yolu Üzerinde*», c. 2, s. 403, Moskova, 1970.
- 20 Lenin, *Age*, c. 5, s. 368, Paris - Moskova

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ARİSMENDİ Rodney, «Anti-emperyalist ittifak ve Anti-faşist Cephe», *La Nouvelle Revue Internationale*, Nisan 1976; «Barış İçinde Birarada Yaşama ve Devrimci Dönüşümler», *Age*, Ocak 1976.
- CASTILLO René, «Dersler ve Perspektifler», *Age*, Temmuz 1974; «Dersler ve Perspektifler» *Age*, Ağustos 1974.
- DACHJAMTS Doulamjavyn, «Moğolistan'da Kapitalist Olmayan Gelişim ve Dinsel Problemler»; *Age*, Ocak 1974.
- ESCALA Alberto, «Aydınların Konumları Üzerine», *Age*, Kasım 1975.
- FAVA Athos, «Bir Kitle Partisinin Sınıf Karakterleri», *Age*, Mart 1976.
- GENSİNİ Gastone, «Geniş Bir Demokratik Birlik İçin Hedefler ve Koşullar», *Age*, Mayıs 1974.
- ISCARO Rubens, «Devrimci Hareketin Birkaç Problemleri», *Age*, Mayıs 1975; «Çağımızın Marksist-leninist Partisi: İşçi sınıfının Öncü-gücü, Kitlelerin Örgütleyicisi», *Age*, Temmuz 1974.
- KİANURİ Nuraddin, «Demokratik Aşamada Güçler İlişkisi», *Age*, Şubat 1976.
- GONZALES Sebastian, «Anti-faşist Kitle Mücadelesi», *Age*, Mart 1976.
- SUDİMAN Satiadjaja, «İktidarın Yapısı ve İttifak problemleri», *Age*, Ocak 1976; «Yeniden Endonezya Kırlarında», *Age*, Ekim 1974.
- MURRAY Alex, «İskoçya ve Ulusal Sorun», *Age*, Mart 1975.
- WALSH Samuel, «Kanadalı Fransız Ulusunun Tanınması İçin», *Age*, Ekim 1974.
- PASTORİNO Enrique, «Anti-emperyalist Mücadelenin Önünde», *Age*, Eylül 1975.
- SİNHA İndradeep, «Hindistan: köylülüğün sosyo-ekonomik durumu ve devrimci olanaklar», *Age*, Kasım 1975.
- VARELA Teodosio, «Öncü-güç İsmi Taşımak Hakkı», *Age*, Eylül 1974.
- SAVVİDES Gueorgos, «Kıbrıs: Sol ve Demokratik Güçlerin Birliği İçin», *Age*, Ocak 1974.
- TEİTELBOİM Volodia, «Gelecek Zafere Başlangıç», *Age*, Mart 1974.
- SOBOLEV Alexandre, «Çağımızın Marksist-Leninist Partisi: Devrimci Eylemin Örgütleyicisi», *Age*, Mart 1974.
- MUHİRİ Franz, «Avusturya: Sosyalist ve Demokratik Alternatif», *Age*, Nisan 1974.
- SANTİNİ Alceste, «Diyalogdan Ortak Eyleme», *Age*, Nisan 1976.
- WİMMER Ernst, «Aydınların Sosyal Davranışı Hakkında», *Age*, Şubat 1976.
- SHEİKHO Ramo, «Suriye: Komünistler ve Köylülük», *Age*, Nisan 1976.
- KOLLOKYUM: «Demokratik Birlik İçin Mücadele», *Age*, Ağustos 1975; «Latin-Amerika'da Anti-emperyalist Mücadelenin Bugünkü Aşamasının Özellikleri», *Age*, Mayıs 1974.
- «SSCB Bilimler Akademisi Uluslararası İşçi Hareketi Enstitüsünün Yayınladığı Yazı», *Age*, Kasım 1975.

TUSTAV

demokratik kitle örgütlerinde sosyalistlerin, ilericilerin ve sosyal-demokratların yığınsal birliği

Hasan GÜRKAN

Ülkemizde işçi sınıfımızın önderliğinde bütün ulusal demokratik güçlerin barış, bağımsızlık, demokrasi, toplumsal ilerleme ve sosyalizm savaşımı, her geçen gün daha ileri boyutlara ulaşıyor. Yükselen bu direniş, kitle örgütlerinin iç evrimini hızlandırıyor ve bu örgütleri önemli bir dönüm noktasına getiriyor. Bugün, artık kitle örgütleri niteliksel bir değişimin sancılarını yaşıyorlar. Her kitle örgütlenmesinde kıyasıya bir iç tartışma ve ideolojik mücadele sürüp gidiyor. İlk bakışta, çok çeşitli düşüncelerin çarpışması gibi görünen bu mücadele, aslında iki temel hat üzerinde verilmektedir.

Bir yanda; işçi sınıfının öncülüğünde verilen anti-emperyalist ve anti-faşist mücadeleyi, bütün ulusal demokratik güçlerin güç ve eylem birliğini savunan, demokratik kitle örgütlerine de bu doğrultuyu kazandırma savaşımını sürdüren doğru bilimsel hat. Öte yanda; işçi sınıfına düşmanlığı körükleyen ve ulusal demokratik güçleri dağınıklığa, kargaşaya götürmek isteyen her soydan sapık akımlar, bölücülük-bozgunculuk hattı. Şu anda, demokratik kitle örgütlerindeki temel kutuplaşma budur. Ve bu kutuplaşma ilerlemekte, çözüme yaklaşmaktadır.

İşçi sınıfımızın yükselen devrimci atılımı, kitle örgütlerinin geçirdiği bu hastalığa panzehir oluyor ve işçi sınıfı içinde tutunamayan sapık akımlar, kitle örgütlerinden de —süreç içinde— tecrit ediliyor. Bu durumda, onlar daha da hırçınlaşıyor ve faşist tırmanışa ortam hazırlayan yeni yeni provokasyonlara girişiyorlar.

Bu aşama, kitle örgütlerindeki sosyalistler için çetin, fakat yerine getirilmesi gereken bir görevi de gündeme getiriyor: **BİRLİK VE DAYANIŞMA**. Birlik, bugün demokratik örgütlerde hemen herkesin dilinden düşürmediği bir «çağrı»dır. Ama, herkes bu çağrılarda bulunurken farklı şeyler anlamakta, farklı şeyler anlatmaktadır. Birlik diyen; ne için, kiminle, nasıl bir birlik, sollarının cevabını açık olarak vermek zorundadır.

Aynı çağrıyı maocular ve goşistler de yapıyor. Onların anladığı birlik, işçi sınıfının politik hareketine, bu hareketin kitle örgütlerinde kendini duyuran, kabul ettiren doğru anlayışına, sağ-

lıklı gelişimine karşı her türlü sapık anlayışın birliğidir. Sosyalistlerin görevi, bu «birlik» anlayışı ile ideolojik mücadele, bu çağrışı yapanları teşhir ve tecrittir.

Yapıları gereği, kitle örgütü üyeleri arasında net bir görüşün olamayacağını herkes biliyor. Fakat bu gerçek, üyelerin doğru bir çizgi etrafında birleşebilecekleri, kitle örgütlerinin sağlıklı bir doğrultu kazanamayacakları anlamına gelmez.

Şimdi, sosyalistlerin demokratik kitle örgütlerinde hangi amaçla, kiminle, nasıl bir birlikten yana oldukları üzerinde duralım. Ancak, birlik sorununun gündeme gelişi, varolan ayrılıklar sonucudur. Birliğin niteliği ortaya konmadan önce, birliği gerektiren ayrılık üzerinde durulmalıdır.

AYRILIK VE NEDENLERİ

Burada söz konusu olan, küçük-burjuva kitle örgütleridir. Küçük-burjuvazinin üretim ilişkilerindeki yeri gereği, ayrı bir sınıf olmadığı ve buna bağlı olarak bağımsız bir ideolojisinin bulunmadığı bilinen bir gerçektir. Bu toplumsal katmanların, işçi sınıfı ideolojisiyle burjuva ideolojisi arasında tarihsel zigzaglar çizdiği de biliniyor. Böylesi bir maddi temel üzerinde kurulu örgütlenmenin yapısına, sözü edilen bu özellikler, elbette yansiyacak ve yansıyor. Siyasal görüş ayrılıklarının nedenlerinden biri budur. (Burada soygun ve talan düzeninin buhranlarına, tekellerin yıkımına, bu katmanların da hedef teşkil ettiğini, bundan dolayı da işçi sınıfına doğru, sola doğru hızlı bir geçiş sürecine girdiğini belirtmek gerekiyor.)

Ayrılığın bir diğer nedeni, yukarıda sözünü ettiğimiz sınıfsal temelden kaynaklanarak, uluslararası işçi sınıfı hareketine musallat olan küçük-burjuva karakterli görüşlerin uluslararası planda oluşturdukları provokasyon çizgisi, bu çizginin ülkemiz devrimci hareketinde ve demokratik kitle örgütlerindeki yansımasıdır.

Bu koşullarda, sosyalistlerin, ilericilerin, yurtseverlerin, demokratların yığınsal birliğini oluşturmak güncel bir görev olarak duruyor. Yığınsal birliğe giden bu yolu örnek için, sosyalist kadroların hızla bütünleşmesi gerekiyor. Sosyalist bilimin kitle örgütlerine bakışını kavramak ve bu doğrultuda çalışmak gerekiyor.

NİÇİN BİRLİK

Demokratik kitle örgütleri, mücadelelerini, işçi sınıfının önderliğinde yürütülen barış, bağımsızlık, demokrasi, toplumsal ilerleme ve sosyalizm mücadelesine tabi kılmak zorundadır. Bu ana görevin yerine getirilmesi için; kitle örgütlerinin doğru değerlendirilmesi, sosyalist bilimin en geniş kitle tabanında yaygınlaştırılması

ması, kitle örgütü mücadelesinin, işçi sınıfı mücadelesine tabi kılınmasını engelleyici bozguncu akımlarla ideolojik mücadele edilmesi, tabanda sağlanacak kalıcı kitlesel birliğin doğru yönlendirilmesi gerekiyor.

Sosyalistlerin demokratik kitle örgütlerinde sağlamakla yükümlü oldukları yığınsal birliğin temel amacı budur.

KİMLERLE BİRLİK

Ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımında, emperyalizmin, faşizmin ve azgın tekelci sermayenin başta işçi sınıfımız olmak üzere, bütün ilerici, yurtsever ve demokratları hedef alan sınıf saldırılarına, demokratik yığın örgütleri de bütün ilericilerin, bütün yurtseverlerin birlik ve dayanışmasını yükselterek cevap vermelidirler. Ülke çapında, bütün ulusal demokratik güçlerin güç ve eylem birliğini yükselterek cevap vermelidirler. İşçi sınıfının yönlendirdiği ulusal demokratik güçler, içsel ve uluslararası gericiliğin saldırılarına dünya sosyalist sistemiyle, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketleriyle ve ulusal kurtuluş hareketleriyle birlik ve dayanışma kurarak karşılık vermelidirler. İşte burada da, sosyalistleri görev bekliyor. Demokratik kitle örgütlerine sağdan ve «sol»dan sızdırılmak istenen anti-komünizme karşı, her soydan ve her boydan sapık akıma karşı birlik uğruna mücadele etmek.

NASIL BİR BİRLİK

Sağlanması gerekli olan birlik, yalnızca kitle örgütlerinin yönetimini amaçlayan, kısa süreli bir birlik değildir. Üç senden, beş benden hesabına dayanan, dar perspektifli, kapalı kapılar ardında oluşturulmuş biçimsel birlik hiç değildir. Sağlanması amaçlanan birlik, kitlenin en yakın ekonomik çıkarlarından hareketle, ona daha ileri, demokratik, politik hedefler gösteren, işçi sınıfı ideolojisinde temellendirilmiş bir eylem programı etrafında kitlesel bir birliktir. Kalıcı, sürekli bir birliktir.

Bugün, sosyalist olduklarını söyleyen bazı partiler, kitle örgütlerindeki bu oluşumu köstekleyici tavırlar alıyor ve tutarlı bir birlik yolunda mücadelede, sosyalistlere karşı, MC iktidarının cephaneliğinden alınmış anti-komünist silahlarla hücumu geçiyor, objektif olarak «kamu görevi» yapar duruma düşüyorlar.

BİRLİK İÇİN MÜCADELE

Genel hatlarıyla belirlenen bu birlik, yığınların da gerçek arzusudur. Bunu gerçeğe dönüştürmek, bayat reçetelerle, formüllerle olmaz. Kitle örgütlerindeki sabırlı, kararlı çabalarla gerçekleşebilir. Etkinliği kitleye götürmekle, kitledeki etkinliği doğru hedeflere yönlendirmekle gerçekleşebilir ancak.

Burada önemli bir nokta da, sosyalistlerin sosyal-demokratlar karşısındaki tutumudur.

Ülkemiz devrimci hareketinde sosyal-demokrasi, nasıl mutlaka dikkate alınması, doğru değerlendirilmesi gereken bir olgu ise; aynı şekilde demokratik kitle örgütlerinin birlik sorununda da önemle üzerinde durulması gereken bir güçtür.

Sosyalistler, hayatta varolan hiçbirşeyi yok saymazlar, görmezlikten gelmezler. Sosyal-demokrat eğilimleri esas düşman gören anarşist tutuma ve sosyal-demokratlarla birliği basit güncel oy hesaplarına bağlayan oportünist tutuma karşı, sosyalistlerin, sosyal-demokratlarla, anti-tekelci mücadelede ileri demokrasi yolunda yanyana omuz omuza yürümeleri gerekir.

Bu değerlendirme, mücadeleye sosyal-demokrat perspektiften bakılacağı, yada sosyalist doğrultunun «sağa» kaydırılacağı anlamına gelmez. Tersine, ortak çıkarlar temelinde ve ortak engele karşı birlik, ideolojik mücadelenin sürdürüldüğü, fakat eylemlerde dayanışmanın kurulduğu açık, içten bir birlik anlamına gelir.

Burada, sosyal-demokrat politikanın bilinçli önderleriyle, geçici olarak sosyal-demokrat eğilimler taşıyan üyeler arasındaki farklılığa da dikkat edilmelidir. Bu anlamda birlik, «liderlerin» tepedeki pazarlığı değil, örgüt tabanında kitlelerin elele vermesini sağlayacak yığınsal bir birliktir.

ÖRGÜTSEL BAĞIMSIZLIK

Demokratik kitle örgütlerinde, kendini sürekli duyuran bir başlıca sorun da, örgütsel bağımsızlık sorunudur. Demokratik kitle örgütlerinin örgütsel bağımsızlığı, yasaların elverişsizliğinden değil, bilimsel ve pratik gerekliliğinden dolayı titizlikle korunmalarıdır. Bu bağımsızlık, toplumsal ve politik tarafsızlık, partiler üstülük vb. anlamına hiç gelmez. Tersine, işçi sınıfının bilimine ve hareketine derin bir bağımlılık, barış, demokrasi ve özgürlük davasına bağımlılık; örgüt yapısında, organlarında ve işlerinde bağımsızlık anlamına gelir.

Bilindiği gibi, işçi sınıfının politik örgütlenmesinin etrafında iki tür örgütlenme vardır.

Birincisi, yapısı gereği homojen olan ve parti programını benimseyenlerin oluşturduğu örgütlenmelerdir. Gençlik konsomoları bu tür örgütlenmeye bir örnektir.

İkincisi, yapıları gereği değişik görüşlerde kişileri belli çıkar ve hedefler temelinde örgütleyen, ideolojide işçi sınıfı bilimine bağlı, ama örgütsel işleyişte bağımsız yığın örgütlenmeleridir. Ve sözünü ettiğimiz kitle örgütleri de bu türdendir.

Bu, karşı-devrim güçlerinin ve bozgunculuğun «kuyrukçuluk» yaygaralarına karşı taktik bir tutum değil, en geniş yığınla-

rın, devrimci coşkusunu yönlendirmenin, kitlesel etkinliği yükseltmenin yolu olduğu için, bilimin ışığında yürüyen sosyalistlerin gerçekten inandığı ilkesel bir tutumdur.

SONUÇ

Demokratik kitle örgütlerindeki sosyalistler, açıklamaya çalıştığımız yığınsal birliği sağlamak için disiplinli olarak sabırla çalışmalıdırlar. Hiçbir şey, bu âcil görevi savsaklamak, bu birliğe yan çizmek için gerekçe olamaz. Ve hiçbir özür, sosyalistleri bu sorumluluktan kurtaramaz.

İLERİCİ YURTSEVER GENÇLİK

İLERİCİ GENÇLİĞİN YAYIN ORGANI

17. SAYISI ÇIKTI.

Adres: Divanyolu, Klodfarer cad. Örer İşhanı, No: 33 - 35/11
Cağaloğlu-İSTANBUL

Yazışma adresi: PK 914 Sirkeci - İSTANBUL

TÜSTAV

petrol-kimya işçileri "birlik" kararı aldılar

DİSK Anataütüğü'nün 14. maddesine göre, aynı işkolunda birden fazla DİSK üyesi Sendikanın birleşmesi konusunda; DİSK Birleştirme Komisyonunun 13.3.1976 ve DİSK Yürütme Kurulunun 20.3.1976 tarihli birleştirme rapor ve kararına uygun olarak birleşmeyi kabul eden; aynı işkolundaki **Petrol Kimya-İş ve Petkim-İş** Sendikalarından, Petrol Kimya-İş Sendikasının Olağanüstü Genel Kurulunda DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER'in yaptığı konuşmanın özetini, «**DİSK AJANSI**»ndan aynen yayınıyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Bugün burada alacağımız birleşme kararı, işkolunuzda DİSK dışında kalan işçilerin DİSK'e yönelmelerinde önemli bir adım olacaktır. Petrol-Kimya-İşkolu'nda sendikal birliğin sağlanması, DİSK'in ekonomik-demokratik mücadelesini güçlendirecektir.

İçinde bulunduğumuz ekonomik ve siyasal koşullar, işçi sınıfımızın her düzeyde birliğini gerektiriyor. Atacağımız adımla, işçi sınıfımızın sendikal birlik mücadelesini hızlandıracaksınız. Bu açıdan, sizleri coşkuyla kutlar, DİSK Genel Başkanı olarak içtenlikle selamlarım.

Arkadaşlarım,

Neredeyse her gün siyasal bir cinayet işleniyor. Can güvenliği ve öğrenim özgürlüğü kalmadı. Anayasal kuruluş kararları bilinçlice uygulanmıyor. Anayasa mahkemesi kararına rağmen, 12 Mart döneminin bir uzantısı olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri ilericiileri, demokratları yargılamaya devam ediyor. Faşist SS birlikleri, «davadan döneni vurun» diyen bir iktidar partisiyle organik ilişkisi olduğu ortaya çıkan bazı kümelenmeler, elde silâh ölüm saçıyor ve anarşik bir ortam yaratıyorlar. İşçi sınıfına ters, bozguncu ve maceracı akımlar, burjuvazinin istediği yönde davranarak, bir yandan DİSK'e saldırıyor, aynı anda da bu anarşik ortamı körükliyorlar. Planlı bir provokasyon adım adım sahneye konuyor. Liderinin «bu Anayasa ile memleket idare edilmez» dediği bu iktidar, şiddet hareketlerinden yarar umuyor ve bireyci, terörist eylemleri kışkırtıyor. İşçi hareketine yabancı unsurlar, siyasal yaşamda çok küçük bir azınlığı oluşturuyorlar. Buna karşılık, demeçler, gerici basın-yayın ve TRT aracılığıyla, MC iktidarı bu azınlık hareketleri genelleştiriyor ve bir ucunu kitleleri temsil eden ilerici örgüt ve güçlere uzatmak istiyor. Böylece, ilerici kitle örgütlerini ve demokrasi mücadelesini parçalayıp, gerileterek, bulaşık bir havada daha açık ve dolaysız bir zulüm rejimini dayatmak amacını güdüyor.

MC iktidarı, tüm bu girişimlerini, temsil ettiği sınıfların çıkarlarına cevap vermek üzere yapıyor.

Kapitalizmin dünya ve Türkiye'deki genel ve derin buhranı emekçi sınıf ve katmanların yoksullaşmasını hızlandırırken; yerli tekelci sermayenin, mali ve ekonomik güçlüklerini çöz-

mek, işçi sınıfı ve çalışan kitlelerin sömürüsünü görülmedik bir biçimde artırmak amacıyla; sendikal hak ve özgürlüklere karşı önerdiği önlemleri gerçekleştirmek üzere, MC iktidarının, daha açık ve daha dolaysız bir rejimi dayatma hazırlıkları içinde bulunduğunu belirten DİSK Genel Başkanının, konuşmasının bir diğer bölümü şöyledir:

Arkadaşlarım,

Böylesi bir ortamda, sömürüyü ortadan kaldırma doğrultusunda sömürüyü sınırlama ve demokrasi mücadelesi veren DİSK'in bütünleşmesi, güçlenmesi ve işçi sınıfının tek sendikal örgütü olması acil bir görev olarak karşımıza çıkıyor. Bu açıdan, her şeyden önce kendi iç bütünlüğümüzü sağlamak ve daha sağlam, somut ilkeler üzerine oturtmak zorundayız. İçinde bulunduğumuz koşullarda, siyasal görüşlerimiz ne olursa olsun, kapitalist sömürüye, faşizm tehlikesine ve gericiliğe, DİSK'e saldırılara karşı göğüs germek, DİSK'i karalamak isteyenleri tecrit etmek ve birliğimizi güçlendirmek en alt kademedeki, en üst kademeye dek hepimizin ortak acil görev ve sorumluluğu olmalıdır. Tabanın söz ve karar sahibi olması şeklinde somutladığımız sendikal demokrasinin, daha iyi ve cesur bir biçimde uygulanması DİSK'in güçlenmesini sağlayacak en etkin ve doğru yöntemdir. Sizler, bugün alacağınız kararlar bu yöntemi bir kez daha hayata geçireceksiniz. Unutmayın ki, şu anda atacağınız adım, sadece işkolunuzu ve DİSK'i değil, tüm işçi sınıfını ve bağımsızlık, demokrasi, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm mücadelesini ilgilendirmektedir. İşçi sınıfının birliği ilkesinden esinlenen DİSK Anatüzüğü'nün 14. maddesini uygulayarak, diğer sendikalarımıza ve DİSK dışındaki işçilere örnek olacaksınız. İşçi sınıfının mücadele tarihinde önemli bir yeri olan petrol ve kimya işçileri, böylece, bu mücadeleyi yükseltecek yeni bir adım atmış olacaklardır. Hemen şunu belirtmek isterim ki, Petrol-Kimya-İş ile Petkim-İş Sendikalarının birleşmeleri, her şeyden önce, tabanın kararıyla, yine tabanın, yani işçilerin aynı çatı altında ve ortak bir yönetimde buluşması ve kaynaşmasıdır. Alacağınız karar, bölünmüşlüğü yenilgi, birleşmenin zaferi olacaktır. Bazı sorunları çözümlenmek, kendi iç bütünlüğünüzü sağlamlaştırmak ve işkolunuzda tek yetkili sendika olmak; bundan sonra, işçi sınıfının bilimi, DİSK ilkeleri ve Genel Kurul kararları doğrultusunda vereceğiniz ortak disiplinli ve bilinçli mücadelenin gelişimine bağlıdır.

DİSK'in özellikle sosyalist ülke sendikaları ve kapitalist ülkelerin sınıf ve kitle sendikalarıyla ilişkilerini geliştirmeye kararlı olduğunu belirten, ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerin yumuşama ve barış siyasetinin halklar arası kardeşlik ve dayanışmayı güçlendirdiğine değinen DİSK Genel Başkanı'nın, konuşmasının son bölümü şöyledir :

Arkadaşlar,

Ulusal ve uluslararası işçi sınıfının ilerici hareketi içinde DİSK hızla güçleniyor ve gelişiyor. Bu gelişimin devam etmesi ve hepimizin istediği boyutlara ulaşması, her şeyden önce ülkemizde demokratik, sendikal ve siyasal hak ve özgürlükleri korumaya ve geliştirmeye kararlı ilerici, emekçiden yana, ulusal ve demokratik bir iktidarın işbaşına gelmesine bağlıdır.

Böylesi köklü bir ekonomik, toplumsal, siyasal demokratik değişimin sağlanması, öncelikle işçi sınıfının örgütlü birliğinden ve tüm ilerici güçlerin demokratik güç ve eylem birliğinden geçmektedir. Bu nedenle, bugün burada alacağımız karar, temelde sosyalist düzene yönelik bu hedefe varılmasına hizmet edecektir. Sendikanızda bir gelenek haline geldiğine inandığımız DİSK'in esas ilkelerinden, tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesinin, birleşme kararı olarak, bir kez daha bu olağanüstü Genel Kurulunuzda hayata geçeceğine güveniyorum.

Türkiye işçi sınıfının demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü olan DİSK adına, siz değerli arkadaşlarımı coşkuyla selamlar ve bağımsızlık, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm doğrultusunda gelişen demokrasi mücadelesinde sonsuz başarılar dilerim.

o

KADINLARIN SESİ

KADINLARIN yüzyıllardır kaybettikleri Eşitlik ve Özgürlüklerine kavuşmaları, Bağımsızlık, Barış, Demokrasi ve Toplumsal İlerleme yolunda.

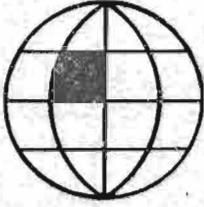
KADINLARIN SESİ

İlerici Kadınlar Derneği Yayın Organı

Aylık : 1,5 TL.

Emniyet mah. Taşkent sok. 12/2

Çeliktepe 4. Levent
İSTANBUL

dünya işçi sınıfı partileri üzerine bilgiler

DANİMARKA KOMÜNİST PARTİSİ

9 Kasım 1919'da kurulmuştur. 1920 yılına kadar, Danimarka Sol-Sosyalist Partisi ismini taşımaktaydı. İkinci Dünya Savaşı boyunca gizliliğe girmiştir; fakat bugün legal olarak çalışmaktadır.

Taban örgütü hücredir; kentlere, kırsal alanlara, büyük kentsel bütünlere ve bölgelere, işletmelere dağılmış olarak 200 civarında hücresi vardır. Hücreler, seksiyonlar olarak kümelenmişlerdir. Kopenhag ve banliyösünde 26 seksiyon, taşrada ise 10 seksiyon vardır.

Partinin en yüksek organı kongre olup, tüzüğe göre her üç yılda bir toplanmaktadır. Kongre, Merkez Komitesinin raporunu dinler ve inceler, bir program ve tüzükleri kabul eder, Partinin yönetici organlarını, Merkez Komitesini (halen 41 üyesi ve yedek üyesi vardır). Denetleme Komisyonu (5 üye) ve Partinin iki muhasibini seçer. Merkez Komitesi, 14 üyeli bir Yürütme Komitesi ve 5 üyeli bir Sekretarya seçer.

24 üncü Kongre 1973 Ocağında toplanmıştır. Tekellere karşı işçi hareketinin ve bütün sol güçlerin birliği ve çalışanların sosyal ve demokratik haklarının genişletilmesi sorunları, çalışmaların merkezinde yer almıştır. «İşçi sınıfının çıkarları ve sosyalizm için tekelci sermayeye karşı mücadele» ve «Herkes için daha iyi bir hayat için mücadele komünistlerin programı» kararları, bu Kongrede kabul edilmiştir.

Partinin sosyal bileşimi şöyledir: % 49,1 işçi, % 29,3'ü ev kadını ve emekli, % 13,5'i öğretmen ve öğrenci % 8,1'i köylü, aydın ve çeşitli. Kadınlar Parti üyelerinin % 33,4'ünü oluşturmaktadırlar.

Parti yönetimi altında çalışan ve Danimarka Komünist Gençlik Birliği adını taşıyan gençlik örgütününün 40 taban örgütü vardır. Bir yüksek öğretim gençliği örgütü bulunmakta, bu örgüt üniversite kentlerinde temsil edilmektedir.

Parti, sendikal harekete ve işletmelerde güçlü konumda bulunmaktadır.

PARTİ YAYINI

LAND OG FOLK («Ülke ve Halk») Partinin merkez organı olup, çalışma günlerinde 8.000 adet, pazar günleri ise 11.000 yada 12.000 adet basılmaktadır; TİDEN-VERDEN RUNDT («Zaman - Dünyanın Çevresinde») 2.900 adet basılan bir teorik organıdır.

Parti, temelde teorik bir literatür yayımlayan «Tiden» yayınları sayesinde yayın eylemini örgütlemektedir. Kitap basımı ve satışı son yıllarda önemli ölçüde artmıştır.

MECLİSLERDE TEMSİLİ

Aralık 1973'teki olağanüstü parlamento seçimlerinde, Komünist Parti temsilcileri altı milletvekilliği kazanmışlardır.

GUATEMALA EMEK PARTİSİ

Sosyalist İşçi Birliğinin sol kanadını oluşturan bir grup marksist, 1922 Nisanında bağımsız bir örgüt yaratmışlar; bu örgüt, 1924 yılında Guatemala Komünist Partisi olmuştur. 1932'de Parti kapatılmış ve varlığı son bulmuştur.

1946-1947 yıllarında, sendikal hareket ve öğrenci hareketi içinde ve de küçük-burjuvazinin demokratik eğilimli siyasi partileri içinde, yeni marksist gruplar ortaya çıkmıştır. Militanlar önce çalışmalarını eş-güdümlü kılmaya ve birleşmeye çalışmışlardır. Aynı zamanda işçi ve köylülerle bağlarını güçlendirmişlerdir. «Guatemala Demokratik Avan-Gardı» adlı bir örgüt yaratılmış, bu örgüt 1949 Eylülünde yapılan illegal bir kongrede Guatemala Komünist Partisi ismini almıştır.

1952 Aralığındaki İkinci Kongrede Parti, Guatemala Emek Partisi ismini almıştır.

Demokratik rejimin 1954 Haziranında devrilmesinden sonra Parti ya-sa dışı ilan edilmiştir. Bu zamandan beri illegal çalışmaktadır. Aralık 1969'daki kongresi en büyük gizlilik içinde yapılmıştır. Devrimci eylemi belirleyen kongre, tarımsal ve anti-emperyalist halk devriminin (bugünün stratejik görevi) ve fakat aynı zamanda sosyalist devrimin somut hedeflerini tanımlamıştır. Kitlelerin temel talepleri yönünde mücadele için de, bir platform, aynı şekilde kabul edilmiştir. Partinin Guatemala halkının devrimci savaşındaki yönetici rolü, kabul edilen yeni tüzüklerde de belirlenmiştir.

1972 Eylülünde, Partinin 6 yöneticisi ve genel sekreteri Bernardo Alvarado Monzon tutuklanmışlar ve ölünceye kadar işkence edilmişlerdir. Kasım 1972'de Merkez Komitesi oturumu yeni bir yönetim seçmiştir.

PARTİ YAYINI

İllegal bir gazete, LA VERDAD («Gerçek»), bizzat Guatemala'da yayınlanmaktadır.

toplumu sağlamaştıran ve
dönüştüren bir güç (*)

Adolf Dobieszewski

Leninist parti doktrini; devrimci teorinin, devrimci strateji ve taktiğin, partinin yapısal oluşumu ve örgütsel kuruluşu ilkelerinin diyalektik bir birliğinden ibarettir. Yeterince dinamik bir örgüt olmaksızın, teorik bir program boş bir söz olarak kaldığı halde, programsız mükemmel bir örgüt te belirtisiz (gizli kalmış) bir olanaktır. Aynı şekilde, devrimci strateji ve taktikle ve en önce de belli bir tarihsel an'ın olanaklarını değerlendirme ve yararlanma ile birleşmemiş (olan) doğru bir program ve mükemmel bir parti örgütü tüm önemini yitirir.

(*) Bu yazı, **La Nouvelle Revue Internationale** dergisinin 1974/Nisan sayısında, Polonya Birleşik İşçi Partisi ile ilgili olarak yayınlanan bir yazının çevirisidir.

Bütün bu unsurların birbirlerine sıkı biçimde bağlı olduklarını, birbirlerinden bağımsız olarak, proletarya devriminin ve yeni toplumun kuruluşu görevlerinden kopuk (olarak, ç) varolmadıklarını kaydetmek te önemlidir. Parti yapısı ve partinin içsel hayatının tüm mekanizması, devrimci teorisinin temeli üzerinde oluşurlar. Daha da öteye, teori, örgütün karakterini belirleyen önceden incelenmiş yasaların ve pratiğin genellemesidir. Partinin kuruluş ve faaliyet ilkelerinin oluşumu, Lenin'in işaret ettiği gibi, devrimci hedeflere en iyi cevap veren en iyi örgüt tipine kesintisiz (olarak, ç) yaklaşım sürecidir.

Partinin gerekliliği, sadece iktidar için mücadelenin koşulları tarafından belirlenmemiştir; fakat bu, işçi sınıfının bizzat tarihsel görevlerinin doğasından (yapısından, ç) da doğmaktadır. İktidarın işçi sınıfı ve müttefikleri tarafından fethi, bir devrimci dönüşümler dönemini başlatmaktan başka bir şey yapmaz. Sosyalizmin maddi ve teknik temelini yaratılması, yeni toplumsal ilişkilerin oluşturulması, ve yeni insanın eğitimi, işçi sınıfının ve bütün çalışanların iyi yönlendirilmiş ve örgütlenmiş eylemlerini gerektirir.

Pratikte durum karmaşıklaşmıştır, zira, sosyalizmin kuruluşu, gerikalmış ekonomileriyle ve sosyal hayatın diğer alanlarının az-gelişmişliğiyle diğerlerinden ayrılan ülkelerde (yada çoğu bu nitelikte olan ülkelerde) başlamıştır. Yeni sosyal oluşumun ortaya koyduğu problemler yığılı hesaba katıldığında, sosyalizmin kuruluşunun halk iktidarının fethinden daha karmaşık bir görev olduğu söylenebilir. Sosyalist ülkelerin deneyimi kanıtlanmaktadır ki, bu koşullarda, partinin rolü azalmak şöyle dursun durmaksızın artmaktadır.

Dergide (La Nouvelle Revue Internationale dergisi, ç), çağımızın Marksist-Leninist partisi üzerinde tartışmayı başlatan A. Sobolev* yazısında, (bu partinin, ç) temel özelliğinin, devrimci karakteri olduğunu göstermişti. Fakat, bizim düşüncemize göre, bu yazı, sosyalist kuruluş koşullarında bu karakteri yeterince ortaya çıkarmamaktadır. Bu, doldurulması gereken bir boşluktur.

**

Marksist-Leninist partinin proletarya diktatörlüğü dönemindeki görevi, en genel hatlarıyla, yeni toplumu kurmaktan, sınıf farklılıklarını dereceli olarak ortadan kaldırmaktan, bu süreci frenleyen herşeyi aydınlığa çıkarıp elimine etmekten ibarettir. Polonya toplumunun sınıflarının ve temel tabakalarının bütünleşmesinin objektif koşulu, sürekli olarak güçlenen ve üretim araçlarının sosyal mülkiyeti üzerinde temellenen sosyal rejimdir; siyasi iktidarın, proletarya diktatörlüğünün hiç durmaksızın büyüyen sosyal tabanıdır. Devrim tarafından başlatılan sosyalist ekonominin hızlı gelişme süreci, sarfedilen emeğin niceliğine ve niteliğine göre maddi ürünlerin bölüşümü, kitlelerin maddi ve kültürel düzeylerinin yükselmesi, (kitlelerin, ç) sosyal hayata ve devlet hayatına katılışları; bütün bunlar, işçi sınıfının, köylülüğün ve emekçi aydınların genel özelemlerine cevap vermektedir.

Sömürücü sınıfların devrim tarafından ortadan kaldırılması, burjuva toplumuna özgü antagonik çelişkilere ve çatışmalara son vermiştir. Sosyal süreçleri bilinçli olarak yönetmek mümkün olmuştur. Bu olanak, bilim-

(*) La Nouvelle Revue Internationale, Mart 1974.

sel bilgi ile devrimci eylemin organik birliği temeli üzerinde gerçekleşmektedir. Marksist-Leninist partilerin eylemi, bu birliğin ifadesidir.

Ülkemizde devrimin zaferi, bugün çok ilerlemiş olan toplumun sosyal yapısında radikal dönüşümleri gerçekleştirdi. Aynı zamanda toplumdaki sınıf ve tabakaların konumunu da değiştirdi. Bu değişiklikler, sosyalist unsurların, yani sosyalist mülkiyete bağlı sosyal güçlerin kesin bir üstünlüğünü yaratmaktadır.

Sosyalizmin kuruluşu, yeni rejimin belli başlı motor gücü olan işçi sınıfının sayısal (gücünü, ç) önemli (ölçüde, ç) artırdı ve ulusal ekonomide, ulusal gelirin yaratılmasında belirleyici rolünü kesinledi. Parti, her aşamada, işçi sınıfının öncü rolünü güçlendirmeye katkıda bulunmaktadır.

Aynı şekilde, işçi sınıfının belli başlı müttefiki olan köylülüğün sosyal ve ekonomik durumunda da önemli değişiklikler olmuştur. Pazar için üretim yapan küçük işletmelerin planlı sosyalist ekonomiyle çok-yanlı ilişkilerinin gelişmesi, köylülerin çıkarlarına cevap vermekte olup, köylüler, Partinin sosyal ve siyasal faaliyetinin etkisi altında bunun gitgide daha fazla bilincine varmaktadırlar. Bu tür bağların artan etkisi, bütün köylülüğün sosyalist ekonomi yoluna girmesi için belirleyici etkenlerdir.

Ülkemizde aydınların sayısı daha çok artmıştır ve şunu saptamak gerekir ki, içlerinden çoğu eğitimlerini Halk İktidarı Polonyası'nda yapmışlardır. Öncü emekçilerin sorumlu mevkilere kitlesel olarak yükseltilmesi olgusu, entelijansiya'yı bir çok noktada evrimleştirmiştir. Entelijansiya, işçi sınıfına ve işçi sınıfı ideolojisine daha sıkı bağlanmıştır.

Polonya'da daha hâlâ küçük üretim vardır; fakat, buna bağlı sosyal grupların etkisi önemsizdir. Bununla beraber, ekonomik zayıflığına rağmen, bu sektör, potansiyel olarak, anti-sosyalist unsurların kaynağı olabilir. Bu sektörün varlığını inkâr edemediğimiz gibi, (bu sektörün, ç) sosyal gereksinimlere ihtimalen daha bir süre hizmet edeceği için, Parti bunu titizlikle kontrol etmekte ve hakim sosyo-ekonomik sistemin çerçevesi içine sokmaktadır.

Sosyalist Polonya'nın deneyimi ve Marksist-Leninist ideoloji çalışanların bilincini değiştirmiştir :

«Bu deneyim ve bu ideoloji, ulusal geleneğin ilerici mirasını bütünüyle özümlemiştir. Bu deneyim ve ideoloji içinde, dünyasal ilerleyişin belli başlı akımını belirleyen evrensel enternasyonalist değerlerle, tarihsel olarak belirlenmiş gereksinimlerin ve Polonya halkının ilerici özlemlerinin, organik olarak birleştiği görülmektedir.»*

Polonya'da halen gelişmiş bir sosyalist toplumu yükseltmek için gerekli koşullar biraraya gelmiştir :

«Bu toplum, sosyalist rejimin gerçekleştirmelerinden tamı tamına yararlanacak ve modern bir tekniği kullanımı altında tutacak, yurt toprağının kaynaklarını rasyonel (biçimde, ç) sarfedecek ve onu daha da güzel kılmak için çaba harcayacaktır. Bu eğitilmiş ve üretken bir tarzda çalışan bir toplum, maddi rahatlık içinde yaşayan kültürlü bir toplum, önceki kuşakların mirasını devam ettiren ve artıran ve aynı zamanda, emeğini kardeş sos-

(*) Edward Gierek: «Polonya Birleşik İşçi Partisinin Ulusal Konferansına Rapor», **Trybuna Ludu**, 23 Ekim 1973.

yalist halkların çabalarıyla her zaman daha fazla birleştiren bir toplum olacaktır.»*

Sosyalist sosyal rejim, bizzat özüyle, halkın belli başlı sınıf ve tabakalarının bütünleşmesinin, aynı zamanda hem bir öncülü ve hem de bir sonucu olarak belirir. Bununla beraber, sosyalist kuruluşun her yeni aşaması, yeni sosyal gereksinimler doğurur ve bu (durum, ç) yurttaşları ortak hedeflerin etrafında yeniden kümelenmek için her seferinde yeni araçları hareketi geçirmeyi zorunlu kılar. Parti, temel görevini, her aşamada, işçi sınıfının ve bütün çalışanların özelemlerinin gerçekleştirilmesi (için, ç) gerekli olanakları zamanında bulmak ve doğru (biçimde, ç) değerlendirmek ve eylemi yönlendiren somut direktiflerde bunu tamı tamına hesaba katmak olarak değerlendirmektedir. Bu yaklaşım, Altıncı Kongre'deki ve Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesinin plenumlarındaki belgelerde ifade edilmiştir.

Parti programı, üretici güçlerin dinamik gelişiminin ve çalışanların hayatının bütün yönlerinin sürekli (olarak, ç) mükemmelleşmesinin, sosyalist sosyal ilişkilerin ve sosyalist kültürün gelişimine sıkı bir bağlantısı ile belirlenen Polonya'da gelişmiş sosyalizm kuruluşu aşamasının aydınlık bir tablosunu çizmiştir. Bu programı oluşturan Parti, bunun gerçekleştirilmesini koşullandıran araçları da aynı şekilde harekete geçirmiştir.

Partinin stratejisi, temel düşüncesi ve siyasal eylem pratiği, «insanlar için ve insanlar tarafından» belgisinde özetlenmiştir. Belginin birinci bölümünün («insanlar için»), toplumun bilincine, ikinci formülasyondan («insanlar tarafından») daha kolay ulaştığı kuşkusuzdur. Bu sonucusu, bir yandan, her insanın inisiyatifini geliştirmek için gerekli sosyal koşulları yaratmaya katkıda bulunan bütün mekanizmaları harekete geçirmeye, yetkinleştirmeye; diğer yandan ise, yurttaşların etkinliğinin yükseltilmesinin bizzat kendi eserleri olması (gerekliliğini, ç) varsaymayı içermektedir. «İnsanlar için» tutarlı politikasının, bizzat kendiliğinden, sosyal gelişimin güçlü bir etkeni olduğu kuşkusuzdur. Fakat, çalışanların umutlarının, Parti yönetimi siyasetinin kazanımlarını artırmada bizzat kendi rollerinin, bizzat kendi olanaklarının, bizzat kendi ödevlerinin (olduğu, ç) bilinciyle birlikte olması da önemlidir.

Sosyalist hedeflerin gerçekleştirilmesi sürecinde insanın artan rolü, genel bir belgi değil, fakat sosyalist kuruluşun objektif bir yasadır. Uygarlığın ve kentleşmenin, tekniğin ve örgütlenmenin daha önemli bir madde gereçler talebi doğurduğu ve insani değerlerin —ideolojik, ahlâksal ve kültürel— önemini yükselttiği zaman, bu yasa iki misli bir güçle kendini gösterir :

«Maddi yeterliliğin insanın ve toplumun insanî değerlerinin açılıp gelişmesiyle birlikte olacağı bir hayat biçimini, sadece bizim rejimimiz yaratma durumundadır. En büyük imkânlara sahip olması, ilerici karakteri ve dünyasal perspektif, işte buradadır.»

Bu tanımlama, gelecek toplumun Marksist-Leninist bölümünün karakteristigidir. Komünizmin derin anlamı, gerçek bir kent topluluğu yaratmaktan ve kişiliğe, sayesinde bütün olanaklarının keşfedilmesini (sağlayacak, ç), evrensel etkinliğini hızla geliştirme olanağını vermektir. Bu toplumda her türlü yabancılaşma kalıntıları ortadan kalkacaktır.

**

(*) A.g.e.

Polonya'da sosyalist kuruluşun bugünkü aşamasında varolan mülkiyet ilişkileri sistemi ve bu ilişkilerin ifadesi (ki bunlar insanların sosyal farklılaşmasıyla, iş bölümündeki belirlenmiş yerleriyle, ulusal gelirin yaratılmasına farklı bir katılışla, farklı bir bilinç düzeyiyle ifade olunurlar) özel ve kişisel özelemlerin belirleşiminin nedeni olarak kalmaktadır. Sosyal ilişkiler işte bu temel üzerinde ortaya çıkmaktadırlar.

Sosyalist toplumun çelişkilerden kurtulduğunu, yada bunların az önemli olduklarını, geçici olduklarını, sadece dışsal olduklarını düşünmek doğru olmayacaktır. Sosyalist oluşumun özelliği, çelişkilerin yokluğunda değil (zira gelişmenin çatışmasız olarak olduğu toplum yoktur) fakat, bu çelişkilerin, insanların bilinçli ve örgütlü faaliyetlerinin yardımıyla sosyalist sistemin çerçevesi içinde çözümlenebilmesindedir.

Sosyalizm, bizzat kendi yapısıyla, antagonik çelişkiler doğurmaz, fakat bu, sosyalizmi kuran bir toplumda keskin sosyal gerilim durumlarının safdışı edilmiş (olduğu, ç) anlamına hiç te gelmez. Olgunluğa erişmiş problemlerin çözümlenmesinde, sosyal gelişimin yasaları hesaba katılmaksızın yapılan hatalar sonucu, «çatışma» tipi çelişkiler ortaya çıkabilir. Eğer iç gerici güçler, kapitalizmin dış güçlerine şu yada bu biçimde bağlıysalar, bu durum daha da karmaşıklaşır. Çelişkiler o zaman antagonik bir biçim kazanabilirler.

Sosyalizmde, yeterince uzun bir süre devam eden insanların sosyal farklılığı, ekonomik, ideolojik ve kültürel sonuçlara yol açar. İktidarda bulunan parti, işçi sınıfının farklı gruplarının, toplumun çeşitli tabakalarının, mesleki grupların, v.d. çeşitli sosyal çıkarlarının, acil ve uzun vadeli çıkarlarının karmaşık birbiri içine girmişliğini bilmemezlikten gelemiz. Bunlar, bazen, kendi hedeflerine ve planlarına bütünüyle cevap vermeyen sosyal durumlar doğurabilirler. Hatta, eğer etkili (biçimde, ç) ve zamanında karşı durulmazsa, bunlar, en başta stratejisi ve taktiği üzerinde, bizzat kendi yapısı üzerinde, seçinile gelen organizmalarının yapısı ve diğer yapısal unsurları üzerinde olmak üzere, bizzat parti üzerinde olumsuz bir etkiye bulunabilirler.

Buradan da, sosyal çelişkilerin belirleşiminin yapısını ve biçimlerini doğru olarak analiz etmek ve aynı zamanda bunları çözümlemek için uygun yöntemlerin zamanında seçilmesi, gelişiminin belli aşamasında işçi sınıfının ve tüm toplumun çıkarları (hakkında, ç) kesinkes doğru bir görüş, bunların gerçekleştirilmesini kontrol gerekliliği doğmaktadır. Sosyalist hedeflere ulaşmak için verdiği mücadelesinde, çeşitli gelişimin derecelerindeki ortak, grupsal ve bireysel çıkarları mümkün olan en iyi (şekilde, ç) birleştirmek, Partinin temel görevidir.

Pratik göstermiştir ki, sosyalist toplumun birliği derecesini olduğundan fazla değerlendirmek vede aynı zamanda ilerlemekte olan bütünleşme süreçlerini azımsamak, sosyalist toplumun kuruluşunu frenleyebilir. Birinci durumda, muhafazakar yada sosyalizme düşman unsurların faaliyetini kışkırtma tehlikesi ortaya çıkar. Modern dünyanın temel ve antagonik çatışmasını belirleyen iki sistemin, kapitalizmin ve sosyalizmin varlığı koşulları çerçevesinde, bu unsurlar sosyalizmi tehdit edebilirler.

Sosyalist toplumun ilerleyen bütünleşme süreçlerini azımsamak ise; olgunluğa ulaşmış sosyal gereksinimlerin tatminini frenlemek; yurttaş inisiyatifinin ve etkinliğinin gelişimini, gerçek olanaklarından bütünüyle yararlanmamak; etkili ideolojik ve moral uyarıcıları sınırlamak; sosyalizmde, yeni tipte sosyal bağların ve sosyalist demokrasinin çeşitli biçim ve kurumları görünümündeki sosyal hayatın, yeni düzenleyicilerinin ortaya çıkışını geciktirmek anlamına gelir.

Her sınıfın, tabakanın, grubun ve kişinin çıkarları, herşeyden önce, ulusal gelirden kendileri için avantajlı bir bölüşüm elde etmek için (duydukları, ç) özlemlerle belirir. Bu alanda, çoğu kez, grupların yada bireylerin çıkarlarının sosyal çıkarlarla; acil çıkarlarla, uzun vadeli sosyal çıkarların çatışmaya girdiği gözlemlenir (ki bu çatışma, bazen çok keskin bir çelişki olarak yozlaşabilir).

Sosyalist toplumda bir sınıfın çıkarlarının diğer sınıfların çıkarlarıyla zıtlaşmaması gibi, birikim de tüketimle zıtlaşmaz; bu ortak çıkar için de gerçekleşir. Fakat, burada da, çoğunlukla da hızlandırılmış sanayileşme döneminde, tüketimle birikim arasında bazen çelişkiler ortaya çıkar. Bu çelişkinin de (ulusal gelirin bölüşümüne bağlı çelişkilerde olduğu gibi) herşeyden önce, gelirin sürekli yükselmesi temeli üzerinde, ortadan kalkacağı kuşkusuzdur. Bununla beraber, bu, tüketimle sermaye yatırımları, ekonominin çeşitli branşlarında yada bölgelerde gelişme ritimleriyle uygun orantılar kurulmasının ikinci dereceden bir sorun olduğu ve bu alanda ortaya çıkan çelişkilerin gelecekte çözümlenebileceği anlamına hiç te gelmez. Sosyalizmin uzun vadeli hedeflerinin yakınlaşma süreçlerinde, bugünün sosyal gereksinimleri ne kadar iyi tatmin edilirse, sürekli bir ilerleme hissedilirse, bu hedefler, kitleler için gerçek, görünür ve arzulanır olurlar.

Parti, bu yönde, aynı zamanda, kitlelerde devlet problemleri için geniş bir görüş geliştirmeye, her çalışmada (bu problemlere, ç) sahip çıkan bir sosyalist duygusu doğurtmaya önem vermektedir. Altıncı Kongre, halk devletini güçlendirmek ve sosyalist ilişkilerin gelişmesini sağlamak için geniş bir eylem programı çizmiştir. Devlet organizmalarının iyi örgütlü etkinliğinin, sosyal ilişkilerin adil karakterinin, halk için tamamen özel bir değeri vardır. Parti, sosyalist devleti yetkinleştirerek, demokrasisini derinleştirerek, topluma, Polonya'ya iyi hizmet etmek için; saygınlığını, siyasal, ekonomik ve savunma gücünü yükselterek sosyalist devletin yasalarına sıkı sıkıya saygı göstermek gerektiği bilincini vermeye gayret etmektedir. E. Gierek, bu işlevlerin yerine getirilmesinde yaratıcı inisiyatifle disiplin zihniyeti arasında bir çelişki bulunmadığına işaret etmiştir.

Partinin, sosyalist toplumun birliği lehindeki programın ve siyasi çizgisinin; sadece bütün insanların düşüncelerinin ve çıkarlarının basitçe bir toplamı olamayacağı, kendiliğinden anlaşılır bir sevdirdir. Daha önce de işaret ettiğimiz gibi, Parti programının ve sosyal pratiğinin başlangıç noktası ve mihenk taşı, işçi sınıfının çıkarı olarak kalmaktadır. İşçi sınıfının bugünkü ve gelecekteki çıkarlarının doğru olarak kavranılmış ışığında, Parti, bazı çalışanların bireysel geçici özlemlerine karşı hareket etmekle yükümlüdür.

Bununla beraber, Lenin'in bize gösterdiği gibi, Partinin, toplumun bazı gruplarının geri düşüncelerinin üstesinden gelmek zorunda olmasına rağmen, bu, (Partinin, ç) bunları hesaba katmaması gerektiği anlamına hiç bir şekilde gelmez. Tersine, Parti, ideolojik kanıtlarını yöntemlerini oluşturarak ve belli başlı olarak ta, içinde bulunulan an'da çalışanların bir bölümü için anlaşılmasını, fakat sonuçta onların çıkarlarına hizmet eden uzun vadeli bazı direktiflerin gerçekleştirilmesinin ritimlerini ve kapsamını belirleyerek bunları dikkate alır.

**

Pratiğin gösterdiği gibi, sosyalist sosyo-ekonomik sistem, programını kitlelerin zihni durumlarıyla ve özlemleriyle sürekli olarak karşılaş-

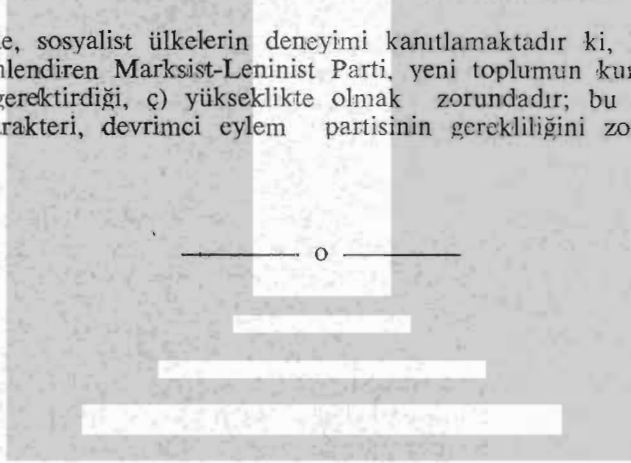
tıran, çıkarlarını çalışanların çıkarları ile özdeşleştiren ve aynı zamanda bu çıkarları tarihsel perspektif görüşü açısından kavramayı bilen bir müfreze tarafından, desteklenmek zorundadır. Bu müfreze, işçi sınıfının örgütlü öncü-gücüdür: Marksist-Leninist Partisidir. (Parti, ç), toplum gelişiminin bilimsel analizi temeli üzerinde hareket ederek, sınıfının özlemlerine sadakatle ve aydınlık bir biçimde hizmet eder ve bu nedenden de, işçi sınıfının tarihsel olduğu kadar günlük çıkarlarına vade bütün çalışanların çıkarlarına etkili olarak hizmet etmeye yeteneklidir.

Sonuç olarak, sosyalizmi kuran toplumun bütünleşme derecesini ve Partinin, sınıfların, tabakaların, grupların ve bireylerin çıkarlarını ve eylemlerini birleştirmek ve uyumlaştırmak için çalışmasının sonuçlarını, objektif olarak değerlendirmenin temel bir teorik ve pratik önemde olduğu- na işaret etmek yerindedir.

İşçi sınıfının tarihsel özlemlerini halkın özlemlerine bağlamak düşüncesi, Polonya Birleşik İşçi Partisi'nin teorik düşüncesinde ve siyasi pratiğinde dile gelmiştir. Altıncı kongre tarafından kabul olunan Polonya'nın sosyalist gelişim programı, işçi sınıfının uzun vadeli çıkarlarını çeşitli tabaka ve toplulukların çıkarlarına bağlamakta, sosyalist hedeflerin gerçekleştirilmesi için halkın birliğini güçlendirmektedir.

Bu programın pratik uygulaması kanıtlanmaktadır ki, Polonya Birleşik İşçi Partisi'nin ülke hayatındaki yönetici rolü, sosyal bilinçte derinliğine kök salmış bir inançtır. Yaratıcı inisiyatif, sosyal hayatın olgularını genelleştirme ve yeni görevleri siyasi dilde ifade etme sanatı, kitlelerle sıkı bağlar, Partinin gücünü artırmakta ve halk içindeki saygınlığını yükseltmektedir.

O halde, sosyalist ülkelerin deneyimi kanıtlanmaktadır ki, halkın etkinliğini yönlendiren Marksist-Leninist Parti, yeni toplumun kuruluşu görevlerinin (gerektirdiği, ç) yükseklikte olmak zorundadır; bu görevlerin devrimci karakteri, devrimci eylem partisinin gerekliliğini zorunlu kılmaktadır.

TÜSTAV

Çeviriler

ekonomik dengesizlik ve emperyalizmin iç çelişkileri

Tsvetan TSANEV

Gelişmiş kapitalist devletlerin ekonomisi, bütünüyle, ulusal ekonomiler arasında bileşik bir bağıntı ve ilişkiler sistemi oluşturur. Üretim güçlerinin düzeyi, toplumsal üretimin etkinliği, emek verimliliğinin tempo ve düzeyi ve ulusal gelir üretimi, ulusal tekellerin gücü ve dünyayı paylaşma savaşı bu ilişkiler sistemini belirler. Kapitalist ulusal ekonomiler arasındaki işbirliğine ve örgütlenme biçimine dünya sosyalist sistemi de büyük etki gösterir. Ulusal ekonomilerin bileşik bağıntı ve ilişkileri içinde, şu iki temel eğilim gözden kaçamaz: bunlardan biri, emperyalizmin iç çelişkilerinin giderek keskinleşmesi, öbürü de ekonomik entegrasyondur. Her birinin kendine özgü objektif temeli bulunan bu iki karşıtlı eğilim, 1970 yıllarında beliren üç temel emperyalist merkezde, yani ABD, Batı - Avrupa (öncelikle Ortak pazar ülkeleri) ve Japonya arasında ilişkilerde, yine böyle Avrupa'da entegrasyon grubunun genişlemesinde ve bütün kapitalist devletlerin karşılıklı ekonomik akınlarında kendini gösterir. Söz konusu eğilimlerin gelişimini gerektiren faktörlerin bilinmesi, emperyalizmin iç çelişkilerini gün ışığına çıkarmaya olanak yaratacaktır.

Savaş Sonrası Ekonomik Dengesizliğin Özellikleri

Ekonomik dengesizlik, kapitalizmin özgün bir çizgisidir. Bu dengesizliğin temelleri, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyete dayanır. Özel mülkiyet, üreticileri birbirinden ayırır, aralarına nifak sokar, üretim güçlerinin gelişi - güzel ve dengesiz gelişimine yol açar.

Emperyalist düzende dengesiz ekonomik ve politik gelişim yasasının kendiliğinden eylem sürmesinin **özgün iki yeni belirtisi** vardır ve bunlar tekellerin egemenliği ile bağlıdır. Dengesizlik,

nicelik bakımından geçen dönemde bilinmeyen yepyeni bir eylem alanı buldu. Çünkü, kapitalizm halkları sömüren saltık bir egemen sistem haline geldi, egemenlik alanını genişletti, kapsadığı yeni yerlere kendine özgü gelişim yasalarını da getirdi. Dengesizlik bugün sadece ayrı ayrı işletme ve atelyeleri, ülke ve bölgeleri değil, dünya kapitalist sistemini bütünüyle sarmıştır.

Emperyalizm, ekonomik dengesizliğe nitelikçe yepyeni bir eleman daha ekledi. Önceleri kuvvet orantısındaki değişimler oldukça sarsıntısız ve sürekli oluşurdu. Şimdiyse, çeşitli bölgelerin ekonomik potansiyelinde hızlı değişimler, ekonomik gelişimde kesin sarsıntılar dönemine girildi. Dengesizliğin nitelikçe yeni belginliğinin nedenleri, kapitalizmin ve genellikle mal üretiminin genel çizgi ve özlükçe gelişiminin bir devamı olan tekel egemenliğinin spesifik özelliğinde gizlenir. Tekel, özgür rekabetin yadsınması olsa da, rekabeti ayırıp atmaz, onu daha gaddar, daha insafsız hale getirir. Böylece emperyalizm iki temel prensibin, yani tekel ile rekabetin arasında yeni bir çelişki doğurur. Fazla kâr hırsıyla yanıp tutuşan tekel, rekabeti kısıtlama eğilimi taşır kendisinde. Öte taraftan da, bu motif, tekel'i sınırlar; yani onun doludizgin gelişimini, saltık egemenliğini engeller ve tekeller içinde ve dışında rekabetin artmasına koşullar yaratır. Bu çelişki, ayrı ayrı devletlerin kalkınmasındaki sıçrayışlı dengesizlikte ekonomik belirtisini gösterir ve böylece kendine geçici bir çözüm yolu arar. Özgür rekabet - tekel, iki karşıt prensip birleşiyor (tekel ve rekabet, ama başka biçimde). Kapitalist düzende oldukça sakin geçen değişimlerin, yerini sıçrayışlı dengesiz gelişime bırakması buradan ileri gelir. Burada sadece kapitalist ülkelerin gelişim tempolarındaki ayrımlar değil, bu devletlerin ekonomik düzeylerinde, sürekli ve kabarık bir dengesizliği destekleyen önemli sapsular sözkonusu olmakta. Bu dengesizlik aynı zamanda emperyalist devletler arasında çelişkileri kaldırma yolunda yeni anlaşmalar ve metotlar içermektedir.

Emperyalist düzende dengesizliğin sıçrayışlı karakterini, önce V. İ. Lenin keşfetti. Bu yeni buluşuyla çağdaş dönemin gelişimi, emperyalizmin iç çelişkileri ve bu çelişkilerin kaldırılması için yepyeni sonuçlara ulaştı.

Dengesiz sıçrayışlı gelişim, emperyalizmin, savaş - sonrası döneminde de şaşmaz bir kanunu olarak kaldı. Bu gelişimin özü değişmedi. Emperyalist devletler arasında kuvvet orantısının değişimini, bugün de o tayin eder ve bu devletler arasında çelişkinin keskinleşmesine yol açar. Ne var ki İkinci Dünya Savaşından sonra önemli değişimler oldu. Her şeyden önce, ekstansif ve entansif metotlar arasındaki orantı değişti. Çağdaş kapitalist eko-

nomisinde gittikçe artan bir entansifleşme oluyor. Üretim araçlarının hacmini genişletme ve iş gücünü artırma gibi ekonomik gelişim metotları, her geçen gün önemini kaybediyor. Onların yerini entansif gelişim faktörleri, yani üretim araçlarından ve iş gücünden daha düzenli ve verimli biçimde yararlanma metotları alıyor. Örneğin, bilimsel - teknik devrim, üretimin hızla yoğunlaşması, monopolleşmesi, entegrasyonun devlet - tekel usulüne ayarlanması bu yeni faktörlerdendir. Entansif gelişim faktörleri, özel mülkiyet koşullarında, ekonomik dengesizlik faktörü haline gelirler.

Kapitalist ekonominin bugün devlet - tekel kapitalizmi koşullarında gelişimi, onun bellibaşlı çizgilerinden birini teşkil eder. Bugünkü dengesizliğin faktörleri ancak bu devlet - tekel kapitalizmi koşullarında oluştu. Fakat bu, eski faktörlerin önemini kaybettiği anlamına gelmez. Bugün de ekonomik kalkınmayı kapital ihracı, askeri harcamaların artışı, ekonomik bunalımlar, v.s. gibi olaylar etkilemektedir. Ne varki, yeni faktörler, son yıllarda dengesizliğin artışında itici güç rolünü oynuyor. Kapitalizmin üretim ilişkilerinde değişime hız verdikleri için, bu faktörlerin önemi bir kat daha artar. Bilimsel - teknik devrimi, üretimin yoğunlaşmasını; devlet - tekelci ayarlama ve entegrasyonu, üretim güçlerini, emek verimliliğini ve toplumsal üretimin etkinliğini daha da artırma yolunda kullanır. Ne varki, egemen sınıf üretim güçlerini, dengesiz de olsa, geliştirirken üretimin geniş çapta toplumsallaştırılmasına yardım etmiş olur. O, üretim güçlerine her zaman toplumsal üretim gücü gözüyle bakmak zorundadır¹. V. İ. Lenin şöyle belirtir: «Emperyalizm döneminde kapitalizm, üretimi geniş çapta toplumsallaştırmak zorundadır; o, kapitalistleri, istek ve bilinçlerine rağmen yeni bir toplum düzenine, büsbütün özgür rekabetten tüm toplumlaşmaya geçiş dönemine sürükler.»²

Kapitalizmin ekonomik gelişimine ve emperyalist devletler arasında güç orantısının değişimine, dış kuvvetler de etki yapar. Bugün iki dünya sosyal sistemini ve aralarında keskinleşen ilişkileri gözönünde tutmadan, kapitalizmde şu veya bu ekonomik sürecin ve olayın nedenlerini tam olarak belirlemek olanaksızdır. Bir dünya sistemi olan sosyalizm, toplumsal gelişimde gittikçe daha fazla sözü geçer bir kuvvet haline geliyor. O, burjuva hükümetlerinin ekonomik politikasına, ekonomik hayatta alacakları kararlara ve seçecekleri pratik tedbirlere büyük etki yapar. Örneğin, son zamanlarda burjuva hükümetlerinin sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliğini genişletme istekleri, ayrı ayrı kapitalist devletler ve gruplaşmalar arasında dengesiz gelişimin hızlanmasına dolaylı koşullar yaratıyor.

Son beş - on yıl içinde kapitalist ekonominin gelişimindeki dengesizlik, bellibaşlı kapitalist devletlerin ekonomik düzeyini önemli derecede tesviye (eşitleşme) etmekte. Tesviye nisbidir. O, kapitalizmin bundan önceki döneminde de vardı. Yeni olan şu ki, ayrı ayrı ulusal ekonomilerin dengesiz gelişimi ile bu ekonomilerdeki nisbi tesviyenin örgütlenmesi bugün daha belgindir. İkincisi, ayrı ayrı ulusal ekonomilere ilerleme olanağı veren sıçrayışlı gelişim, öncekine bakarak daha kısa sürelidir. Üçüncüsü, tesviye şimdilik başlıca geleneksel üretim kollarını etkiler, ilerde bilimsel - teknik devrimle yakından bağlantısı olan kolları da kapsayacağı kuşkusuzdur.

Direnişli bir eğilim olan nisbi tesviye, dengesizliği gerektiren aynı faktörlerden doğar. Bundan ötürü de, bu iki eğilimden, yani ekonomik dengesizlik veya nisbi tesviyeden belli bir dönem içinde hangisinin daha belirgin olduğu, sözkonusu faktörlerin pratikte uygulanma olanağı ile belirlenir. Örneğin, bir ülkede bilimsel - teknik devrim, diğer ülkelerin geride bırakılmasına temel neden olabilir; başka bir ülkede ise entegrasyon, ileri devletlere yetişmeye ve bir dereceye kadar onlarla eşitleşmeye yardım edebilir. Bu örnek, hele de ABD ile Batı - Avrupa ülkeleri için çok tipiktir. ABD, kapitalist dünyada süreli bir üstünlük sağlamak için bilimsel - teknik buluşlardan ve bu buluşların üretimde öncelikle uygulanmasından yararlanmayı becerdi. Batı - Avrupa ise, entegrasyona önem verdi, bu da kendisine hızlı bir ekonomik gelişim sağladı.

Dengesizlik veya nisbi tesviye (eşitleşme) süreçlerinin paralel gelişimi, emperyalistler arasında çelişkilerin belirmesinde ve bu çelişkilerin keskinleşmesinde aynı rolü oynarlar. Bu da çağdaş emperyalizme özgü bir niteliktir.

Emperyalist Devletler Arasında Güçlerin Yeni Orantısı

1970'in başlarında, dengesiz gelişim kanunu etkisiyle, bellibaşlı emperyalist devletlerin güçleri arasında yepyeni bir orantı oluştu. Kapitalist dünya, savaş - sonrası ilk döneme bakarak hayli değişti.

Bilindiği gibi, ABD savaş - sonrası birinci yerdeydi, aynı zamanda toplam olarak tüm kapitalist devletlerinden üstündü. Dünya kapitalist sanayi üretiminin yarısından fazlası, dünya ticaretinin bir çeyreği, altın yedeklerinin üç çeyreği ABD'nin elindeydi. Sermaye ihracatı ve nükleer silah üretimi, yine onun tekelindeydi. Ne varki, yavaş yavaş durum değişti. 1960 sonlarında ve 1970 başlarında, ABD mutlak üstünlüğünü kaybetti. Batı - Avrupa kapitalist devletleri ve Japonya, ekonomik durumunu ye-

niledikten sonra, üretimi öylesine hızlı geliştirdiler ki, Birleşik Amerika'nın rakibi düzeyine fırladılar. İşte deliller: 1948'de, ABD'nin sosyalist olmayan dünya sanayii üretiminde nisbi payı yüzde 54.6 iken, 1969'da yüzde 43,7'ye ve 1972'de yüzde 40.8'e indi. Batı - Avrupa ülkeleri için, aynı yıllarda bu rakamlar şöyle değişmiştir: yüzde 28.8, 30.9 ve 32.2; yalnız Ortak Pazar ülkeleri için yüzde 28.3, 26.3 ve 25.8; Japonya için yüzde 1.2, 8.0 ve 9.4'tür. İhracatta da hayli değişimler oldu. Sözkonusu yıllarda, kapitalist ihracatın nisbi payı göstergeleri şöyle sıralanır: ABD'nin nisbi payı yüzde 24.0, 15.5 ve 13.4; Batı - Avrupa'nın yüzde 28.5 (1947), 48.5 ve 50.9; Japonya'nın yüzde 0.4 (1947), 6.6 ve 7.8. ³

Güçlerdeki yeni orantı, ekonomik gelişimin sanayi üretim artışının tempolarından farklı oluşundan ileri gelmektedir. 1963 yılını 100 olarak aldığımızda, sözü geçen ülkelerde sanayi üretim göstergeleri şöyle sıralanır (yüzde hesabıyla). ⁴ :

	1938	1948	1958	1960	1971	1972
ABD	25	55	75	87	140	150
Batı - Avrupa	39	39	74	87	152	152
Japonya	27	10	47	70	267	287

Deliller gösterir ki, 1938 - 1948 döneminde, ABD sanayi üretiminin artış yüzdesi 30'muş, 1948 - 1958'de 20, 1960 - 1971'de ise 53; Batı - Avrupa'da bu göstergeler birinci dönemde 0.0, ikincide +35, üçüncüde +65; Japonya'da -17, +37 ve +19'dur. Demek olur ki, birinci dönemde sanayi üretimini yalnız Birleşik Amerika yükseltiyor; öbür dönemlerde ise Batı - Avrupa ve Japonya'da sanayi üretim tempoları daha yüksektir. Savaşın sonra, güçler orantısı hızlı tempolarla değişiyor ve bu da emperyalist devletler arasında rekabeti hızlandırıyor.

Yukarıda belirtildiği gibi, dengesizlik, ayrı ayrı ülkelerin ekonomik gelişim düzeyi ve ekonomik gücünün tesviyesini ayırıp atmaz. Örneğin İngiltere, Fransa, FAC ve Japonya'da ulusal üretimin saltık hacmi, ABD'dekine kıyasla, 1950'de yüzde 10 - 20, 1970'de yüzde 16 - 28'di; insan başına üretim bakımından bu rakamlar, aynı yıllarda yüzde 17 - 59 ve yüzde 54 - 74'tü. Sözkonusu ülkelerde emeğin toplumsal verimliliği, ABD'dekine kıyasla 1950'de yüzde 38, 1970'te yüzde 53'tür ⁵. Üretimde çalışan bir kişinin gayri safi ulusal üretiminin ortalama yıllık artışı, 1958 - 1971 döneminde Avrupa Ekonomik Topluluğunda (6 ülkede) yüzde 5.1, ABD'de 2.2, Japonya'da 9.3; ulusal gelirin ortalama artışı ise yüzde 5.4, 4.0 ve 10.8'dir ⁶. ABD'nin gayri safi milli hasılası, 1958'de sözkonusu altı ülkenin toplam hasılasına kıyasla 27 misli; 1971'de ise 1.8 misliydi. Japonya'nın gayri safi milli hasılası

Avrupa Ekonomi Topluluğuna kıyasla, 1958'de üçte birinden az fazla, 1971'de ise dörtte üçünden fazlaydı ⁷.

Sovyet uzmanı V. Kudrov, savaş - sonrası kapitalist dengesizliğin ve tesviyenin özelliklerini incelerken iki önemli sonuca varıyor: birincisi, tesviye üç yönde görülür - insan başına düşen üretim kaynağı harçları, ürünün hacmi, emek verimliliği ve toplumsal üretimin efektifliği; ikincisi, bilimsel - teknik devrimde dengesizliğin özelliği, Batı - Avrupa ülkelerinin ve Japonya'nın bilim ve teknik gelişiminde, yeni ulaşımları üretimde uygulamada, üretim süreçlerinin örgütü ve yönetiminde hayli geri kalmalarında kendini gösteriyor ⁸. Bu gerçekten de böyledir. ABD, bilimin gelişimi için, 1970'te 27.4 milyar dolar harcadı. Yani Batı - Avrupa'nın aynı alanda yaptığı harcamadan üç misli fazla. Ulusal gelirinin yüzde 3.5'ni bilimsel incelemeler için ayıran tek ülke Amerika'dır. Son on yıl içinde yapılan 140 yeni buluşun, yüzde 60'ı ABD'nindir. Bu yeni buluşların, en yeni «inceleme» ürünlerinin ihracatında, lisans ve patent satışında, en büyük pay Amerikanındır ⁹. 1972'de ABD'de elektronik hesap makinelerin sayısı 87.4 bin, Batı - Avrupa'da 36 bin, Japonya'da 8.7 bindi ¹⁰. Çağdaş üretim tekniğinin yoğunluğu ve üretimin bilimsel yönetim ve örgütü bakımından ABD, Batı - Avrupa'dan çok ilerdedir.

ABD ile öteki kapitalist ülkeler arasında, bugünkü «teknolojik ayırım» ve Amerikan emperyalizminin bilimsel - teknik alanda öncülüğü koruma çabalarından söz ederken, şunu da unutmamak gerekir; Batı - Avrupa ve Japonya, Amerika'ya yetişmek için alabildiğine islim toplamaktadırlar. Bilimin enternasyonal karakteri ve ulusal - bilimsel ocakların kurulması, yeni teknik ve teknoloji ihracına yardım eden sermaye örgütlenmesi, bilimsel inceleme harcamalarını artırmaya ve geniş bir ortak pazar kurulmasına olanak sağlayan entegrasyon süreçlerinin gelişimi gibi faktörler, sözkonusu devletlere, Amerika ile aralarındaki mesafeyi daraltma çabalarında yardımcı oluyor. Bu ülkelerde bugün elektronik hesap makinelerinin çoğalma temposu, bunun canlı bir örneğidir. 1972'de, Batı - Avrupa'da ve Japonya'da EHM'nin sayısı, ABD'kinin ancak yarısı kadardı. 1975'te, yalnız Batı - Avrupa'da, ABD'dekinin yüzde 60'ı; Japonya'dakilerle birlikte ise dörtte üçü kadar EHM olacaktır (yani ABD'de 130 bin, Batı - Avrupa'da 74.5 bin, Japonya'da 25 bin EHM olacaktır.) ¹¹. Görülüyor ki, Batı - Avrupa ve Japonya'nın şimdiye kadarki geriliği, yavaş yavaş gideriliyor. Bu sürecin ilerde nasıl gerçekleşeceği ve nasıl sona ereceği bilinmiyor. Ama, bilinen bir şey var ortada; Batı - Avrupa ile Japonya'nın bugünkü bilimsel - teknik geriliği, 1950'dekiyle ölçülemez. Tarihsel bir gelecekte, ABD'nin üstünlüğü büyük ayırım yapmayacağı sanılır.

Güç orantısındaki değişimin dokunduğu alanlardan biri de, döviz - finans sorunudur. Emperyalist devletler arasında döviz - finans ilişkileri, savaştan sonra uzun zaman Bretton-Woods anlaşmasınca düzenlenirdi. Bu anlaşmaya göre ayarlanan döviz sistemi, son yıllarda derin bunalıma girdi. Bu bunalım başta gelen emperyalist devletlerin ekonomik gücü arasında orantının değişimine ve Amerikan dolarının yedek döviz olarak rolünü yitirmesine sebep oldu. Ulusal para birimleri arasında sadece dolar, serbestçe ve sınırsızca altınla değiştirilebiliyordu. Bundan ötürü de, Bretton-Woods sistemi çerçevesinde dünya parası rolünü oynuyordu. Ne varki, ABD'nin dünya ekonomisinde mevzileri gevşeyince, doların önemi azaldı. Bu da bütün kapitalist döviz - finans sistemini kökünden sarstı. Önceleri çok aranan dolardan, bu defa «kaçış» başladı. ABD ekonomisinde 1960 yıllarında gelişim tempoları yavaşladı; enflasyon, ödeme bilançosunda açık çıkma, altın kaybı gibi haller başgösterdi. Bütün bunlar, devletler arasında altın - döviz yedekleri orantısını değiştirdi. Örneğin, 1950'de, ABD'nin likid değerlerde nisbi payı, yüzde 62.6'yı buluyordu; bu pay, 1972'de yüzde 10.8'e indi. Batı - Avrupa'nın nisbi payı ise, yüzde 25.6'dan, yüzde 64.8'e çıktı. Ortak Pazar devletlerinin, yüzde 18.2'den yüzde 47'ye; Japonya'nın yüzde 1.6'dan, yüzde 13.5'e çıktı¹². Yani, aynı dönemde, altın yedekleri (milyar dolar hesabıyla) şöyle sıralanırdı: ABD 22.8 ve 10.5; Batı - Avrupa 6.7 ve 22; Ortak Pazar 4.7 ve 16; Japonya 7 milyon ve 0.8 milyar¹³.

Görüldüğü gibi, ABD, son yirmi yıl içinde, döviz alanında saltık üstünlüğünü kaybetti. Batı - Avrupa ve Japonya, artan ekonomilerine dayanarak, güçlü mevzilere geçtiler ve dünya pazarında mallarının rekabet gücü arttıkça arttı. Oluşan bu yeni durum, döviz sistemini etkiledi. Emperyalist devletler, bundan böyle, döviz-finans ilişkilerinde doların sakatlanan gücüne bel bağlayamazdı. Döviz sisteminde, ayrı ayrı ülke ve bölgelerin ekonomik durumunda beliren değişimlere göre, köklü reformlara kalkışıldı¹⁴.

Gelişmiş kapitalist devletler arasında güç orantısının kökten değişimi, başta gelen üç emperyalist merkez türetti. Bunlardan ABD, ekonomik gücü bakımından birinci yerde gelir ve bugün de, o, en zengin ve en gelişmiş kapitalist ülkedir. Ortak Pazar ülkeleri ikinci Japonya üçüncü yerdedir. Bu emperyalist merkezler arasında derin çelişkiler vardır. ABD ile Ortak Pazar arasındakiler en kabarıktır. 1970'te, güç orantısında yeni bir düzey oluştu. Öyle ki, dünya emperyalist merkezlerinden hiç biri engelsiz bir dünya egemenliği kurabilecek üstünlüğe sahip değildir.

Emperyalist merkezler arasında çelişkiler en büyük ve en keskin olsa da, emperyalizmin iç çelişkileri bunlarla bitmez. Ön-

celeri olduğu gibi, şimdi de Ortak Pazar içinde, Fransa ile ABD, Japonya ile FAC, İngiltere ile ABD arasında çetin bir rekabet savaşı yürütülüyor; yani her kapitalist devletin, ayrı ayrı devletlerle keskin çelişkileri vardır. Hepsi de ticari, ekonomik ve politik ihtilafı kendi çıkarınca çözmeye çalışıyor. Aynı zamanda ayrı ayrı devletler arasındaki çelişkiler, emperyalist merkezler arasındaki çelişkilerle bütünleşiyor. Emperyalistlerin bu iç savaşındaki yeni durum, savaş-sonrası dönemde emperyalizmin uluslararası bünyesinde beliren değişimleri yansıtır. Bu dönemde devletler, oldukça daha az sayıda merkezin etrafında birleşip gruplaşıyor, içlerinden biri birleştirici özek rolünü oynamaya çalışıyor. Emperyalizmin iç çelişkileri, işte bu yeni emperyalist bünye üzerinde gelişip keskinleşiyor.

Çelişkileri Kaldırma Çaresi Olarak Düşünülen Emperyalist Bağlaşımları

Emperyalistler arasındaki çelişkilerin özü, bu çelişkilerin objektif temeli, belirti biçimleri ve kısmen çözüm şekillerini, V. İ. Lenin çok zaman önce belirtti. O, çelişkilerin geçici ve rasgele değil de, emperyalist ülkeler arasında ekonomik çıkarların türettiği derin ve uzlaşmaz ihtilâflar olduğunu söyledi¹⁵. Emperyalist devletler ve tekeller arasında savaş sürekli bir olaydır. Dünyayı, nüfuz bölgelerini, hammadde kaynaklarını ve emperyalizmin biricik prensibince, yani «kuvvet hesabına», «kapital hesabına» zaptolunan sömürgeleri bölüşme ve yeniden paylaşma savaşındır bu. Emperyalistler arasındaki çelişkinin özü bugün de değişmemiştir. Çünkü emperyalizmin özü değişmiş değildir. Ne var ki, çelişkilerin belirti biçimlerinde, onları geçici olarak kaldırma şekillerinde bazı değişimler oldu. Önceleri emperyalistler, çelişkileri bertaraf etmek için, savaşa başvururdu; bugünse, başka usuller kullanmak zorundadırlar. Çelişkileri kaldırmak için, bugün, öncelikle devletler arası, ulus-üstü, devlet-tekelci bağlaşma ve birleşmeler kuruluyor. Bunların ana gayesi, özel ve ulusal çıkarları, tekelci burjuvazinin genel sınıf çıkarlarıyla ayarlamaktır. Emperyalist bağlaşımlar ve koalisyonlar önceleri de vardı, ama onlar geçici nitelik taşır, genellikle yeni bir emperyalist savaşa hazırlık dolayısıyla kurulurdu; savaş bittikten sonra, bağlaşma da kendiliğinden bozulurdu. Birleşen ülkeler arasında, süreklilik gereken ekonomik bağlantı yoktu. Öte taraftan, sosyalizm de toplumsal gelişimi etkilemiyordu henüz. Burjuvazi, kendi sistemini savunmak için, birlikler kurma gereğini duymuyordu.

Dünya burjuvazisinin savaş-sonrası bağlaşımları, nitelikçe, yepyeni elemanlar taşır. Onlar, her şeyden önce, ekonomik hayatı enternasyonalleştirmeye yönelik tarihsel eğilimle ve çelişkilere

yeni hareket şekli bulma yeltenişleriyle sıkı bağlıdır. Emperyalistlerin iç çelişkilerini kaldırma yolunda yeni şekiller yaratan somut faktörler şöyle sıralanır: **birincisi**, üretim güçlerinin bugünkü düzeyidir ki, uluslararası emek bölgesünü giderek artırır, ulusal ekonomilerin birbirleriyle bağlanmasını ve entegrasyonu zorunlu kılar; **ikincisi**, dünya topraklarının bölüşümü ve bununla ilgili sömürge tekelinin tarihsel bakımdan eskimiş olmasıdır ki, uluslararası ilişkilerde artık uygulanamaz hale geliyor; **üçüncüsü**, çağdaş silâhlar tartışmalı sorunların savaş yoluyla çözümünü olanaksız kılar; **dördüncüsü**, dünya sosyalist sisteminin başarıyla gelişimi, sosyalizmle kapitalizm arasında çelişkiyi, çağın temel ilişkisi haline getirmiştir. Bu da, dünya tekeli burjuvazisini ekonomik, politik, askeri ve başka savaş yedeklerini dünya devrimci hareketinin akımına karşı birleşmeye zorlamaktadır.

Emperyalistler arasında çelişkileri kaldırmak için, başlıca uyuşmacı bağlaşımlar çerçevesinde, görüşmeler ve uzlaşıcı kararlar uygulanır. Uyuşma ve uzlaşımlar, aslında tekel ve devletler arasında bir savaş, güç orantısının değişimince egemenlik alanını yeniden bölüşmek için kurdukları birlikler arasında sonsuz bir tartışma demektir. Uyuşma, çelişkileri kaldırmak için zorunlu bir anlaşma biçimidir ve kapitalist ilişkilerine özgü bütün belirtileri kendisinde toplamıştır. Entegrasyon süreçleri (Avrupa Ekonomik Topluluğunda olsun, daha küçük çapta olsun) büsbütün devlet-tekeli kapitalizmin çıkarlarına bağlıdır. Lenin şöyle der: «Tüm emperyalistlerin bağlaşması, vatan nedir bilmeyen sermayeyi savunmak için doğal ve kaçınılmaz bir bağlaşımdır. Bu bağlaşma, sermayenin vatan ve halk çıkarlarından, bütün çıkarlardan üstün olduğunu dünya tarihinde birçok epizotlarla gösterdi. O, tüm kapitalistlerin emekçilere karşı bağlaşmasını her şeyden üstün tutar.»¹⁶

Emperyalist devletler arasında çelişkilerin gelişimini izleyecek olursak, bunların sahiden de bilinçli olarak kurulan ve yönetilen ulus-üstü şirketler çerçevesinde geliştiklerini ve tekeli burjuvaziye uyma (intibak) niteliği taşıdıklarını görürüz. Bu, Ortak Pazar'da gayet açık seçik görülür. Üç emperyalist merkez, yani, ABD, Batı-Avrupa ve Japonya, Avrupa Ekonomik Topluluğu gibi politik-yasama kuruluşlarla bağlı olmasalar da, aralarındaki ilişkiler, ilgili örgütsel organlar tarafından ayarlanır. Dış ticaret ilişkilerini ele alalım. Başta gelen emperyalist güçlerden üçü de, dış ticaretini genişletmek, yabancı pazarda daha elverişli mevziler almak ister. Güç orantısının değişimi ve AET ülkeleri arasında gümrük anlaşması, Amerikan ve Japon mallarının Avrupa'ya girmesini hayli engelledi. Meydana çıkan keskin çelişkiler, kısmen de olsa, GATT (gümrük ve ticaret genel anlaşması) çerçevesinde,

sözüm ona «Kenedi raund» görüşmeleriyle ortadan kaldırıldı. 1967'de varılan uyuşlu anlaşmaya göre, 1968-1972 döneminde, gümrüklerin ortalama yüzde 35 azaltılması öngörüliyordu. Görüşmelere, Japonya da katıldı; gümrüklerin azaltılması konusunda, ABD'ye yardımından dolayı, yararlı payını kazandı: ağır sanayinin bir sıra önemli kollarında, Japon mallarının rekabet gücü arttı.

Bu görüşmelerin başarılı sonucuna rağmen, dış ticaret çelişkilerinin ekonomik nedeni giderilemedi. Amerikan ihracatı, gümrük niteliğinde engellerle hâlâ karşılaşıyor. 1971-1972'de, ABD'nin ticaret bilançosu yüzyılın başından bu yana ilk defa açık verdi. 1971 ağustosunda Amerikan hükümeti, ABD'ye ithal edilen mallara, yüzde 10 gümrük vergisi daha koydu. Bunu, apaçık proteksiyonizm diye nitelediler. Dünya mal değiş-tokuşunda artan güçlükler yüzünden ABD, ticaretin liberalleştirilmesi sorununu yeniden gündeme koydu. Böylece, yeni görüşmeler serisine hazırlıklar yapıldı. Görüşmeler, Japonya'da, 1974 baharında GATT çerçevesinde başladı. Ama, daha ön görüşmelerde, karşıt fikirler ortaya çıktı. ABD, dış ticaret sorunlarının başlıbaşına görüşülmesini teklif etti; Avrupa Ekonomik Topluluğu, öncelikle Fransa, ticaret ilişkilerini çözümlerken aynı zamanda döviz sisteminde de değişimler yapılmasını istiyordu. Uyuşmalı bir çözüm yolu öneren Japonya, dövizle ticaret ilişkileri arasında sıkı bağlantı olduğunu kabul ettiği halde, ticaret sorunlarının ayrı, döviz sorunlarının ayrı görüşülmesi taraflısıydı. İlerdeki görüşmelerde olumlu sonuca varılacağını kestirmek zordur. Ama, ayan olan bir mesele var ortada: emperyalist merkezlerin üçü de, kapitalist sistemin bundan böyle kavileşmesi için, geçici de olsa bu durumdan çıkış yolu arayacaklardır.

ABD—Batı-Avrupa—Japonya «üçgeninde» rekabet savaşının kıvılcımları, başka «kızgın» alanlara da sıçırıyor. Döviz alanında, Ortak Pazar, 1980 yılına kadar dolar egemenliğine son verecek olan, kendi ekonomik döviz bağlaşmasını kurmak istiyor. Japonya'nın da buna benzer bir niyeti var. Başlıbaşına Büyük Okyanus döviz bölgesi kurmaya çalışıyor.

Politik alanda, üç büyük emperyalist merkezin anti-sosyalist yönde eylem birliği daha da belirgin. Ama, çelişkiler burada da keskin. ABD'nin, kendi yönetimi altında bütün bağlaşımlar sistemini yeniden canlandırmaya çalışması, bunun canlı bir örneğidir. ABD'nin ilân ettiği yeni Atlantik haritası, üç merkezi de ekonomik, politik ve askeri bakımdan oluşan yeni koşullara göre yeni temeller üzerinde birleştirmeyi öngörüyor. Başka deyişle, ABD, yeni şekiller düşünerek bağlaşımlar sisteminde liderliğini korumak istiyor. Batı-Avrupa ve Japonya'nın artan ekonomik ola-

naklarını tanıyan ve bu ülkelerin başına buyruk olma isteklerini gören ABD, kendi globalizmini, nisbi bölgesel başınabuyrukluğa ayarlamayı düşünüyor. Bu görüşü H. Kissinger şöyle belirtti: «Biz Avrupa birliğini, daha geniş bir Atlantik ortaklığının bileşim ögesi olarak desteklemeyi sürdüreceğiz.»¹⁷. «Yarıntki uluslararası ilişkilerin yeni yapısı olarak»¹⁸ düşünülen yeni Atlantik ortaklığı, güç orantısındaki ciddi değişimin apaçık belirtisidir. Amerikan emperyalizminin hegemonya rolünün kesinlikle düşmesi, bu değişimin temel niteliği sayılır. Bundan ötürü de, ABD'nin hemen bütün alanlarda savunucu mevzi alması, bu anda üç emperyalist merkez arasındaki ilişkilerin en önemli belirtisidir.

Çağdaş tarihsel durumda, emperyalistler arasındaki çelişkilerin yeni özelliği şu ki, emperyalist devletlerin ulusal ekonomi (AET gibi) ve ekonomik birlikler (örneğin ABD, Batı-Avrupa ve Japonya'da sanayi, ticaret, bilimsel inceleme ve başka kumpanyaların sınımsız birleşmesi gibi)¹⁹ düzeyinde birleşmesi sürecinin gelişmesiyle beraber, emperyalistler arasındaki çelişkiler de derinleşip keskinleşiyor. Aynı paralelizm politik alanda da görülüyor. Askeri-politik ilişkilerde eylembirliğini ve uyuşmayı sağlamak için alınan pratik tedbirlere paralel olarak çelişkiler de artıyor. Emperyalist devletlerin ve tekellerin kurduğu bağlaşımlardaki diyalektik çelişki şu ki, her ulusal burjuvazinin var oluşu, geri kalan devletlerin burjuvazisi ile birleşmesine bağlıdır. Bu bağlılık ise, ulusal ve özel çıkarların, genel emperyalist stratejinin emri altına bırakılmasını gerektirir. Emperyalizmin gücü ve zayıflığı da işte buradadır. Emperyalist burjuvazi, iç konsolidasyonlarla yeni koşullara intibak ediyor ve bu suretle, geçici de olsa, çelişkileri kaldırıyor. Ne var ki, bu uyma ve intibak sırasında, onlar maddesel üretimin dünya çapında toplumsallaştırılması sürecine katılmak ve kendilerini felâkete sürükleyen objektif koşulların yaratılmasına yardım etmek zorundadırlar.

İki Dünya Sistemi Arasında İlişkiler ve Emperyalistler Arası Çelişkiler

Son yıllarda, sosyalist ve kapitalist ülkelerin devlet ilişkilerinde ciddi bir dönüm yapıldı. Sosyalist ülkelerin, öncelikle Sovyetler Birliğinin devamlı ve kesin barış politikası, ve aynı zamanda dünya sınıf ve politik güçlerinin sosyalizm lehine değişmesi, emperyalist hükümetleri, savaş-sonrası dönem boyunca sürdürdükleri «Soğuk Harp» ve korkunç konfrontasyon politikasına son vermeye zorladı. Burjuva hükümetleri, barış içinde birlikte yaşama ilkesinin, dünya sorunlarını çözmek için biricik çıkar yol olduğunu tanıdılar. Sosyalist ülkelerin kapitalist devletlerle ilişkilerinde ulaştığı en büyük kazanımdı bu. Savaşla korkutma ve sa-

vaş çatışmaları gibi eski metotlar bırakılıp devletler arasında ikili ilişkiler kuruldu; politik görüşmeler ve ekonomik işbirliği yapılmaya başladı. Sosyalist ve kapitalist devletler arasında kurulan ilişkilerden, insanlığın büyük kazancı oldu, dünyada gerginlik hafifledi.

Emperyalist devletler arasında ilişki ve çelişkiler önemli derecede dünya ekonomik ilişkilerine bağlıdır. Bilimsel-teknik devrim, emeğin toplumsal verimliliğinin artması, büyük çapta yığınsal üretim ve büyük hammadde ihtiyacı, her ülkeyi iki temel problemle yüzyüze getiriyor. Bunlardan biri, uluslararası emek bölgüsüne en aktif şekilde katılmak, ikincisi de, üretilen malların satışlarıdır.

İki karşıt sosyal sistem ve iki dünya pazarının var oluşu, aralarında her türlü ilişkinin kesilmesi anlamına gelmez. Üretimin büyük çapta toplumsallaştırılması, sosyal düzenleri başka başka olan devletler arasında sağlam ekonomik bağlar kurulmasını objektif olarak zorunlu kılar. Ne var ki, bu yasal süreci, emperyalistler uzun zaman engellediler. Dar sınıfsal görüşlerinin etkisi altında kalan tekelci burjuvazi ve devlet adamları, sosyalist ülkelerle ilişkilerini ideolojik-politik motiflerle bağlatıyorlardı.

Sosyalist ve kapitalist devletler, öncelikle Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika arasında ilişkileri iyileştirme, atom harbini önleme ve stratejik silahları kısıtlama yolunda ortaklaşa omuzladıkları yükümler ve uluslararası politik havanın ferahlığı, emperyalist cephe ülkeleri arasında ve öncelikle üç emperyalist merkezde ilişkilere derhal etkisini gösterdi. Bu dönem içinde AET genişledi, uluslararası mevzilerini kavileştirdi ve Birleşik Amerika'da nispeten bir gerileme oldu. Uluslararası sahnenin değişimi ve gerginliğin kısmen hafiflemesi, önceleri baskı altında tutulan emperyalist çelişkiyi serbest bıraktı. Basınç supapı açıldı. Batı-Avrupa ve Japonya, gerginliğin hafiflemesinden ve uzun zaman suni yolla körüklenen «komünist saldırı» uydurması gerçeğinin gün ışığına çıkmasından yararlanarak, uluslararası problemlerin çözümünde, Amerika'dan farklı olarak kendi görüşlerini daha kesinlikle belirtmeye ve savunmaya ve dış politikalarını kendi isteğince yürütmeye başladılar. Uluslararası ilişkilerde, Batı-Avrupa ve Japonya'nın sözcülüğünü yapan ABD'nin, bu hakkı elinden alınıyor. Bunu burjuva mensupları da açıkça belirtiyor. Batı-Almanya dış politika uzmanı K. Kayzer, «Savaş ve Bileşik Amerika. İlişkilerin yarınları» başlıklı kitabında, çağdaş uluslararası sistemde bünyesel değişimlere ve «Doğu-Batı» ilişkilerindeki değişimlere değinerek şöyle diyor: «Avrupa öyle bir döneme girdi ki, burada artık, Birleşik Amerika başkaları adına avukatlık yapamıyor, keza bu dönem, ABD ile birlik kurma ve dünyada sağlam bir düzen

kurma politikası hazırlamaya olanaklar sağlıyor.»²⁰. Bundan ötürü de müellif, «ABD ile Avrupa'yı ayıran problemlerin niteliği ve güçlerin dinamikliği, ABD ile Batı-Avrupa arasında yabancılaşma sürecini hızlandıracağına» inanıyor²¹.

Üç büyük merkez arasında çelişkilerin yepyeni bir döneme girdiğini, dünya enerji bunalımıyla ilgili olaylar da destekler. 1973 Ekiminde, İsrail—Arap savaşı, Batı-Avrupa—Amerikan ilişkilerini güç bir duruma soktu. Batı-Avrupa ülkeleri askeri ilişkilerini, İsrail'e yardıma giden Amerikan uçaklarına kapattılar. Bu hareketin derin ekonomik anlamı vardı. 1972'de, Batı-Avrupa 672 milyon ton, ABD 230 milyon ton, Japonya 200 milyon ton petrol ithal ettiler. Batı-Avrupa, petrol ihtiyacının yüzde seksen'ini, Amerika ise, yüzde on'unu Arap ülkelerinden sağlar. Bu deliller, bir sıra Avrupa ülkesinin, İsrail'e yapılan Amerikan yardımına niçin karşı geldiğini apaçık gösterir. Burada, dolaylı da olsa, gerginliğin hafifletilmesi yansıtılıyor. Avrupalıların anti-amerikan akımları daha da aktifleşiyor ve daha başarılı oluyor.

ABD'nin, AET ile Japonya'yı Atlantik sitemine katma çabalarına karşı gösterilen tepki de oldukça büyük önem taşır. ABD, yeni Atlantik beyannamesinin ekonomik, politik ve askeri sorunlarının, AET ve Japonya ile beraber görüşülmesini önerdiği zaman, karşı görüşler ortaya çıktı. AET ve Japonya, Amerikan teklifine derhal cevap vermediler, nede kayıtsız şartsız yanaştılar. Dahası da var. AET bu öneriye verdiği cevabında, finans ve ticaret sorunlarının askeri sorunlardan ayrı görüşülmesini, askeri sorunların NATO konseyinde görüşülmesini teklif etti. Üstelik AET'den dokuz ülke, bu konuda ortak bildiri yayınladı. Bununla ilgili olarak H. Kissinger, 1973 Eylülde şöyle dedi: «Avrupa'nın trans-atlantik ilişkilerinde bir politik sorun üzerinde ilk defa toptan cevap vermeye kalkışması çok önemli bir olaydır». Kissinger'e göre, bu tutum, Avrupa'nın yeter derecede iyi örgütlendiğine tanıklık eder. Bu itirafın ardında, ABD'nin müttefiklerinden gelen muhalefetin doğurduğu bir endişe sezilmektedir.

Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Japonya'nın sosyalist ülkelere karşı güttüğü politikada, kendilerinin başına buyrukluk özen-tileri açık seçik görülür. ABD'nin Sovyetler Birliği ile ilişkilerini normalleştirme yolunda aldığı somut önlemler, rasgele bir olay değildir. Hem de bu alanda ilk girişim, ABD'den gelmedi. Sosyalist ülkelerin ve SSCB'nin gerginliği hafifletme ve işbirliğini genişletme politikasına, önce Avrupa yakınlık gösterdi. Önce Fransa, Sovyetler Birliği ile ekonomik ve politik işbirliğini iyileştirme tedbirleri aldı. Bundan biraz sonra, FAC, sosyalist ülkelerle gergin ilişkilerini hafifletmeye yönelik sözüm ona «yeni Doğu politikasını» hazırladı. Yine bu sırada, Japonya da, SSCB ve öteki sos-

yalist ülkelerle daha yakın temas yolları aramaya başladı. Batı-Avrup ve Japonya'nın kendi başlarına sosyalist ülkelerle yakınlaşma çareleri aradığı bu dönemde, ABD, izole olunma korkusuyla yüzyüze geldi. Sovyetler Birliği'nin çok yönlü ekonomik ve politik işbirliği yapma teklifini, Amerikan hükümetinin olumlu karşılması bu nedenledir. Her emperyalist devlet, kendi çıkarlarına dayanarak planlı ekonomisi, sağlam iç pazarı ile iyi ve eşdeğer bir partnör olan sosyalist ülkelerle karşılıklı yarar temeli üzerine ticaret, finans, bilimsel-teknik ve başka anlaşmalar imzalama yarışına giriştiler. «Doğu-Batı» ilişkilerinin gelişmesiyle emperyalistler arasında çelişkilerin keskinleştiği yepyeni bir özel döneme girildi.

*
**

Ayrırcı eğilimlerde belli bir hızlanmayı belirtirken, emperyalist güçler arasında yakınlaşma ve entegrasyona yönelik başka bir karşıt eğilimin de yürürlükte olduğu unutulmamalıdır. Hem de bu birleştirici eğilim, yalnız Batı-Avrupa entegrasyonu ile bitmez. Bütün emperyalist devletler, ortak sınıfsal amaç temeli üzerine, sosyalizme, ulusal kurtuluş devrimine ve işçi hareketine karşı savaşta birleşiyorlar. ABD ile öteki emperyalist devletler arasında var olan bazı çelişkiler ve hatta ihtilaflar, genel emperyalist birliğini bozacak nitelikte değildir. Bu birleşmede ABD, hâlâ büyük rol oynar. Dış politika alanında AET ve Japonya'nın nispi başınabuyukluğu görülse de, bu devletler, birçok yönlerde Birleşik Amerika'ya bağlıdırlar. Amerikan tekelleri, Batı-Avrupa ülkeleri ve Japonya ekonomisinde güçlü mevziler tutarlar. Bu devletlerin, Amerikan sermayesine, teknoloji ve üretim deneyine ihtiyaçları giderek artıyor. Kapitalist dünya, nükleer silahlarının yüzde 95'i, ABD'nin elindedir. Bütün bunlar, emperyalistler arasındaki çelişkilerde uyumlu kararlar, eninde sonunda daha zayıf ve küçük olanların zararına kararlar alınmasında etkisini gösterir.

Uluslararası sahnede oluşan süreçler, bugün gayet bileşik ve gayet çelişkilidir. Barış içinde birlikte yaşama koşullarında gerginliğin hafiflemesiyle beraber, kapitalizmin derinleşen genel bunalımı, emperyalistler arasında çelişkileri daha da keskinleştirir, kapitalist devletler arasında rekabeti daha da hızlandırır. Bu çelişki ve savaşlar, hele de başta gelen emperyalist merkezlerde gayet belirgindir. Genel ideolojik-politik sahnede sınıfsal birliğin korunması süreci, merkezkaç güçlerin gelişim süreciyle örgüleşir. Aynı zamanda, iki sistem arasında kuvvet orantısının sosyalizm lehine değişmesi önlenmez hale gelmiştir. Uluslararası yaşamda nitelikçe yeni olan bu elemanlar, ilerici hareketler önüne yeni ödevler koymakta. Barış içinde birlikte yaşama ve gerginliği ha-

filetme politikası daha da kuvvetlendirilmelidir. Bu suretle, toplum düzenleri başka başka ülkeler arasında, yeni ilişkiler kurulmasına gerekli koşullar yaratılmış olacaktır.

NOTLAR :

- 1 K. Marks - F. Engels, **Toplu Eserleri**, c. 20, s. 285-286.
- 2 V. İ. Lenin, **Eserleri**, c. 22, s. 210.
- 3 «**Kapitalist ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Ekonomik Durumu**», «**Dünya Ekonomisi ve Uluslararası İlişkiler**» (ilave), 1972-Ağustos, s. 127; 1973-Ağustos, s. 9, 59.
- 4 «**Mirovaya ekonomika i mejdunarodnie otnoşeniya**» (ilave), 1972-Ağustos, s. 12; İlave, 1973 s. 8.
- 5 V. M. Kudrov, «**ABD, ekonomi, politik, ideoloji**» dergisi, sayı s, s. 31-36.
- 6 «**La Communauté Européenne aujurd'hui, Demain**», Bureau d'information des Communauté Européennes, Paris, 1973, p. 55.
- 7 **A.g.e.**, s. 56.
- 8 V. M. Kudrov, **A.g.e.**, s. 36.
- 9 Daha geniş bilgi için bkz. «**Gelişkin kapitalist ülkelerde çağdaş bilimsel teknik devrim: Ekonomi problemleri**», 1971, s. 17-23.
- 10 «**Dünya ekonomisi ve uluslararası ilişkiler**», sayı 1, 1973, s. 129.
- 11 **A.g.e.**; başka delillere göre 1975'te, ABD 110-170 bin EHM, Batı-Avrupa 72-122 bin, Japonya 28-40 bin. («**L'Expansion**» sayı 32, 1970)
- 12 «**Mirovaya ekonomika i mejdunarodnie otnoşeniya**», sayı 6, 1973, s. 152-153.
- 13 «**International Financial Statistics**», April, 1973; **Statistic de Base de la Communaute**, 1972; **Monthly Bulletin of Statistic**, 1953.
- 14 1974 başlarında döviz bunalımı yeni bir safhaya girdi. 1973'te kurulan parite (eşitlik) sistemi yeniden bozuldu. Batı-Avrupa ve Japonya'nın para birimleri birdenbire düştü. doların ve altının değeri yükseldi. Doların değişim parası olarak önemi büyüdü. Bu da, ABD ödeme bilançosunda belli bir iyileşme olduğunu gösterir. Bu döviz sarsıntısına, başlıca yakıt bunalımı sebep oldu. Bazı müellifler, döviz ilişkilerindeki keskinleşmeyi, ABD'nin yaratılan bu konjonktür durumdan yararlanıp rakiplerine darbe indirme niyetini seziyorlar. Ne de olsa, bütün bunlar kapitalist devletler arasında süregelen çelişkilerin keskinleşmesine bir delildir.
- 15 V. İ. Lenin, **Eserleri**, c. 31, s. 478.
- 16 V. İ. Lenin, **Eserleri**, c. 27, s. 359-360.
- 17 **The Department of State Bulletin**, No: 1768, 14.V.1973, p. 598.
- 18 **The Department of State Bulletin**, No: 1768, 14.V.1973, p. 598.
- 19 Daha geniş bilgi için bkz. Y. Şişkov, «**Kapitalist entegrasyonunun çelişki ve perspektifleri**», **Mirovaya ekonomika i mejdunarodnie otnoşeniya**, No: 1, 1973, s. 41.
- 20 Karl Kayzer, **Europe and the United States. The Future of the Relationship**, Columbia Books, Inc. Publishers, Washington/DC, 1973, p. 6-7.
- 21 **A.g.e.**, s. 123.

proleter enternasyonalizmi : fikir, ilke, dava

Tarih Bilimleri Doktor Adayı
Yuri OGANESYAN

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yanoş Kadar, SSCB Komünist Partisi'nin 25. Kongresinde konuşurken, şunları söylemişti: «Uluslararası komünist hareketi, proleter enternasyonalizmi fikriyle doğmuş ve bu sayededir ki çağımızın büyük bir gücü olmuştur.»

Sovyet komünistlerinin forumunda konuşan, hemen hemen tüm delegeler ve konuklar, proleter enternasyonalizmi ilkesine bağlı kaldıklarını belirtmişlerdi. Bu, gayet doğal bir şeydir. Çünkü sosyalist ülkelerin saflarının daha da sıklaştırılması, bu ülkelerde yaşayan halkların ilerlemesi, barış ve detant uğrunda savaşta bu devletlerin işbirliğinin derinleştirilmesi içinde, proleter enternasyonalizminin önemi daha da artmıştır. Bundan başka enternasyonalizm, dünya komünist hareketinin birliğini sağlayan bir temeldir. Yeryüzünde barışı sağlamlaştıran bir güçtür. Nihayet enternasyonalizm, son zamanlarda gericilerin şiddetli ideolojik hücumlarının hedefi; Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in, 25. parti kongresinde okuduğu çalışma raporunda belirttiği gibi, marksist - leninistlerin kesin direnç göstermelerini gerektiren bir hedef olmuştur.

Sosyalist dayanışmanın kuvveti

Sosyalist ülkeler topluluğunun gerçek başarıları, hele şimdi kapitalizm dünyasının geçirmekte olduğu derin bunalım fonunda, kendini çok iyi göstermektedir. 1971 - 1975 yıllarında, sosyalist devletlerin genel üretimi % 36, sanayi üretimi ise % 52 artmıştır. Gelişmiş kapitalist ülkelerde ise genel üretim, yalnız % 12.8 ve sanayi üretimi % 9.5 artmıştır. Sosyalizmin barışçı taruzu, dünya toplum çevreleri tarafından genişçe desteklenmiştir. Bu sayede, roket - nükleer felakete vardırabilen «soğuk harpten», yer yüzünde istikrarlı barış perspektiflerini açan detanta doğru dönemeç yapılmıştır.

Sosyalist ülkeler arasında dostluğa, arkadaşça yardımlaşmaya, etraflı işbirliğine, yani sosyalist ülkeler topluluğunda kurulan ilişkilerde uyulan ilkelere dayanan, sağlam birlik kurulmuş olma-

saydı, bu ülkeler dinamik şekilde durmadan ilerleyemezlerdi. Bu uluslararası proleter dayanışmanın en yüksek şeklidir; sosyalist enternasyonalizmdir. Sosyalist enternasyonalizm, sosyalist ülkelerin saflarını sıklaştırma sürecinin başlıca devindirici gücüdür. Leonid Brejnev, 25. parti kongresinde okuduğu çalışma raporunda, ayrıca şunları söylemişti: «sosyalist ülkelerin durmadan yaklaşma süreci, şimdi gayet doğal bir şey olarak kabul ediliyor.»

Bu süreç, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi çerçevesinde uluslararası iş bölümü sistemini geliştirmek olanağını veren sosyalist ekonomik entegrasyonda kendini göstermektedir. Kardeş ülkelerin çabalarının birleştirilmesi sayesinde, ekonomik potansiyellerinin hızla ve istikrarlı şekilde artması için gerekli koşullar meydana geliyor.

Bu süreç, sosyalizmin zaferlerini güvenilir şekilde savunan ve emperyalizmin saldırgan emellerini frenliyerek tüm halkların ulusal bağımsızlığı ve güvenliği davasına hizmet eden Varşova Paktı ülkelerinin savunma örgütünün sağlamaştırılmasında kendini gösteriyor.

Bu süreç, ahenkli politikası 70 yıllarında, dünya arenasındaki güç oranında yeni değişikliklere vardırarak, sosyalist ülkelerin uluslararası faaliyetinin koordine edilmesinde kendini gösteriyor. Bu politika, Vietnam, Laos ve Kamboçya yurtseverlerine zafer kazanmada; Kübaya karşı emperyalistlerin düzenledikleri ablukayı yarmada; Portekiz sömürgelerinde yaşayan halkları kurtarmada, yardım etmiştir. Bu politika, gelişmekte olan ülkelerin yeni sömürgeciliğe ve tekellerin diktasına karşı yaptıkları savaşta, bunları destekliyen etkili bir faktör olmuştur.

Çağımızın başlıca sorunu olan barış sorununun çözülmesinde, sosyalist ülkelerin oynadıkları role özel olarak işaret etmek gerekir. Sosyalist ülkelerin üzerinde mutabık kaldıkları teşebbüsleri, ve SSCB Komünist Partisi'nin 24. Kongresi'nde kabul edilen Barış Programı'nın uygulanması uğrunda, bu ülkelerin birlikte yaptıkları savaş sayesinde, yumuşama süreci bir hayli ilerlemiş ve devamlı bir mahiyet almıştır. Bu sayededir ki, toplumsal düzenleri değişik devletlerin ilişkilerinde, barış içinde bir arada yaşama ilkeleri kökleşmeye başlamış, Helsinki'de genel Avrupa toplantısı başarıyla tamamlanmış, silahlanma yarışına girmeye yolunda ilk adımlar atılmıştır. Sosyalist enternasyonalizminin, halkların hayatında olumlu etki yaptığı besbellidir. Bunları, ne enternasyonalizmin «Moskovanın bir aleti» olduğunu iddia eden komünist düşmanları; ne SSCB'nin güttüğü politikaya, «hegemonya emelleri»ne özgü olduğunu iddia eden maocular; nede sosyalizmin başka çeşit düşmanları, gizliemezler. SSCB Komünist Partisi'nin 25. kongresinde konuşan, Küba komünistleri he-

yeti başkanı Fidel Kastro, Sovyet düşmanlarının ileri sürdükleri bu iddiaları ve buna benzer iddiaları reddederek, şunları söylemişti: «Güneş balçıkla sıvanmaz»

Sosyalist ülkeler topluluğu, tek amaçlar yararına işbirliği yapan eşit, hükümler devletler birliğidir. Sosyalist enternasyonalizmi, bu devletlerin genel denemiş silahıdır. Bu silah, emekçilerin sosyal adalete, sömürülen halkların ulusal kurtuluşa kavuşma ve tüm insanlığın sağlam barışı elde etme emellerinin gerçekleştirilmesi işine, yöneltmiş bulunuyor.

Komünistlerin enternasyonal birlik ilkesi

Proleter enternasyonalizme bağlılık, ötedenberi dünya komünist hareketinin geliştirilmesi, bu harekete katılanların saflarının sıklaştırılması ve bu hareketin nüfuzunun artırılması için zorunlu bir şarttır. Enternasyonalizm, tüm ülkelerde komünistlerin büyük bir kuvvet halini almasına yardım ediyor; uluslararası emperyalizme karşı savaşta, bunların fikir-siyasi mevzilerini sağlamlaştırmak olanağını veriyor.

Bunun içindir ki, enternasyonalizme karşı savaş, komünist düşmanlarının stratejisinin başlıca amacı olmuştur. Bunu, maoculardan tutun da İngiliz muhafazakârlarına kadar, aşırı solcu İtalyan «Manifesto» dergisinden tutun da «ortodoks» sağcı Batı-Alman «Velt» gazetesine kadar, proleter dayanışmanın çeşitli soydan düşmanlarını birleştiren ve son zamanlarda komünizme karşı açılan uluslararası kampanya bir kez daha doğruluyor.

Bunların propagandada başvurdukları usuller yeni değildir. Bu, daha «soğuk harp» zamanında bayağılaştırılmış olan aynı klişelerdir; yani, «Moskova'nın eli», «SSCB Komünist Partisi'nin başka komünist partilere iradesini dayatma yeltenişleri» gibi eski klişelerdir. Fakat şimdi, komünist düşmanları bu klişeleri, kapitalist ülkelerde, komünistlerin sınıf savaşında, detant süreci koşullarında yapılan değişiklikleri, milliyetçi ruhta tersine yorumlama yeltenişlerine bağlamaya yelteniyorlar.

Şimdi komünist partilerin, halk kitlelerine etki yapma olanakları bir hayli artmış, ulusal hayatta oynadıkları rol artmıştır. Bazı ülkelerde, komünistlerin hükümete girme imkânları gerçekleşmeye başlamıştır. Tüm bunlar, doğal olarak komünist partilerin ulusal sorumluluğunu artırıyor; bilimsel sosyalizmin genel ilkelerini, ulusal özelliklere ve her ülkenin özelliklerine uydurma sorununu, daha belirli yapıyor.

Komünistlerin ödevi, faaliyetlerinde, enternasyonal ve ulusal olan şeyleri doğru şekilde birleştirmek; marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkelerine dayanan, ve değişen koşullara ve yeni savaş olanaklarına uygun gelen temeller üzerinde,

enternasyonal ve ulusal olan şeyleri uydurmaktır. Marksist-leninist partiler, asıl bu yönde aramalar yapıyorlar.

Komünist düşmanları ve nasyonal oportünistler, işi başka türlü gösteriyorlar. Bunlar komünist partilerinin şimdiki politikasını ters göstererek, komünistlerin ulusal otoriteye kavuşmak istediklerini; «eskimiş boş inanç» ilan edilen proleter enternasyonalizmden ayrıldıklarını iddia ediyorlar. Sosyalist ülkeler topluluğuna giren devletlerin komünist partilerine, hele SSCB Komünist Partisi'ne, kapitalist ülkelerin komünist partilerini karşı koymaya yelteniyorlar.

Fakat komünist düşmanları ve Sovyet düşmanları, komünistleri proleter enternasyonalizmden, SSCB'ye ve tüm sosyalist ülkeler topluluğuna gösterdikleri dayanışmadan, hiç bir zaman ayıramamış ve ayıramazlar. Komünist hareket, tüm anti-emperyalist güçlerin birliği uğrundaki savaş için, uygun detant şartlarından yararlanarak, kendi proleter enternasyonalizmi yolunda yürümeye devam ediyor.

Komünistler, Sovyet düşmanı propagandasının, SSCB Komünist Partisi'nin ve SSCB'nin dünya devrimci hareketindeki rolüne dair uydurmalarını kesinlikle meydana çıkarıyorlar. Örneğin, İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri Enrico Berlinguer, «Messaggero» gazetesine verdiği demeçte, bu konuda şunları söylemişti: «SSCB, yalnız İtalya'da yürüttüğümüz faaliyete ait olan işte değil, hatta uluslararası işçi hareketindeki faaliyetimiz ve bu harekete iştirakimizle ilgili işlerde, neler yapmamız gerektiğini ve neler yapmamız gerekmediğini, bize hiç bir zaman söylememiştir.»

Komünist partiler, şimdiki durumda, faaliyetlerinde, enternasyonal ve ulusal olan şeyler arasındaki oran sorununu çözerken, Lenin'in açıklıkla formülleştirmiş olduğu biricik doğru ilkeye riayet ederler: Lenin, «tüm ülkelerde devrimin uyanması, desteklenmesi ve gelişmesi yararına, bir ülkede azami derecede uygulanabilecek şey uğrunda savaşmak gerektiğini» söylüyordu.

Proleter enternasyonalizmi ve barış içinde birarada yaşama

Şimdi proleter enternasyonalizmi ile barış içinde bir arada yaşama arasında; sınıf savaşıyla detant süreci arasındaki oranla ilgili sorunun çözülmesi uğrunda, kesin ideolojik savaş yapılmaktadır. Bazı burjuva ideologları ve politikacılar, barış içinde birarada yaşama ilkesiyle, SSCB ile diğer sosyalist ülkelerin, halkların özgürlük ve ilerleme uğrundaki savaşına gösterdikleri dayanışmanın bağdaşmaz şeyler olduğunu iddia ediyorlar. Öte yandan maoçular, ve bunların aşırı «solcu» soydan hemfikirleri, detantın, em-

peryalizmle barışma yolu, proleter enternasyonalizmden ayrılma demek olduğunu iddia ediyorlar.

Leonid Brejnev, 25. parti kongresinde okuduğu çalışma raporunda buna, delillere dayanarak pek açık bir cevap vermişti. Brejnev özellikle şunları söylemişti: «barış içinde birarada yaşama, savaşı ve zorlamayı gidermesi gereken devletlerarası ilişkiler alanıdır. Detant süreci, sınıf savaşı kanunlarını hiç kaldırmıyor ve kaldırmaz yada değiştirmez. Detant süreci koşullarında, komünistlerin istismarla bağdaşacaklarına yada tekelcilerin devrimin taraftarları olacaklarına, kimse bel bağlayamaz. Komünistler, detant sürecinin koşullarından, sınıf amaçları uğrundaki savaş için yararlanıyorlarsa, kapitalistlere de aynı şeyi yapmalarına kimse engel olmuyor». Komünistler, bu koşullardan yararlandıkları için kınandığı zaman, Brejnev'in belirttiği gibi, insanın aklına ister istemez şu fikir gelir: «bununla uğraşanlar, kapitalizmin, saldırıya ve silah kullanma tehditlerine başvurmadan, başka halkların bağımsızlığına ve çıkarlarına kastetmeden yaşayabilmesine güvenemiyorlar.»

Proleter enternasyonalizmi barış ve barış içinde birarada yaşama uğrundaki savaşa aykırı gelmek şöyle dursun, tam tersine, bu savaşı gerektiriyor: enternasyonal proleter dayanışma sağlaştıkça, barış davası o derece sağlanıyor. Proleter enternasyonalizminin ve barış davasının dialektik birliğini, yüce Karl Marx, önceden kestirmişti. Karl Marx, bir zamanlar açıkça şunları yazmıştı: «Çeşitli ülkelerde işçi sınıfının birleşmesi sayesinde, eninde sonunda, halklar arasındaki savaşlar olanaksız olacak.»

Marksistler, detanta karşı gelen «solcu»lara şöyle diyorlar: her çeşit devrim, her şeyden önce şu veya bu toplumun iç gelişmesinin sonucudur. Detant süreci, hiç bir yüzüyle bu gelişmeye engel olmuyor. Bizzat kurtuluş savaşı, detant süreci şartlarında devrimcilerin, demokratların ve barış uğrunda savaşanların kazandıkları önemli zaferler, bunu ikna edici şekilde doğruluyor.

— o —
TÜSTAV

Sovyetler Birliği Haberler Ajansı "TASS"

ayın haber özetleri(*)

ANGOLA SOSYALİZMİ SEÇİYOR

«Angola Halk Kurtuluş Hareketi (MPLA) Merkez Komitesi Politbüro üyesi ve Angola Halk Cumhuriyeti Başbakan Lopu Du Nasimentu'nun, APN ve 'Jurnal de Angola' gazetesi muhabirlerine verdiği demeç»

Soru : SSCB'ye ziyaretinizin sonuçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz ve bu sonuçların, iki ülke arasındaki ilişkilerin ilerki gelişimlerinde önemleri ne olacaktır?

Lopu Du Nasimentu : Sovyetler Birliği'ni ziyaretimizin sonuçları şüphesiz ki olumludur. Görüşmelerin devamı sırasında ve ülkede gezerken; halklarımız, ülkelerimiz arasındaki ilişkilerin daha sağlamlaştığına, SBKP ve MPLA arasındaki temaslarla daha da güçlendiğine rahatça kanaat getirebilirlerdi.

Sovyet-Angola ilişkileri, bilhassa bağımsızlığımızın ilanından sonra, başarı ile gelişmeye başlamıştır. Daha ulusal-kurtuluş savaşı yıllarında tüm sosyalist ülkelerle iyi ilişkilerimiz olmuştü; Sovyetler Birliği ise, sosyalist topluluğun mali ve ideolojik temelidir. SSCB, Angola Halk Cumhuriyeti'ne, ülkemizde sosyalist kuruculuk planlarının uygulanmasında gerçek bir yardım göstermiştir.

Sovyetler Birliği'ni ziyaretimizin, Sovyet-Angola ilişkilerinin geliştirilmesinde büyük bir adım olduğunu kesinlikle söyleyebiliriz.

Soru : Sovyetler Birliği'ne gelişiniz, «Güney Afrika Halklarının Özgürlük ve Barış İçin Mücadelede Dayanışma Haftası»na rastladı. Halkların özgürlük için yaptıkları mücadelede, uluslararası mücadeleye nasıl bir önem veriyorsunuz?

Lopu Du Nasimentu : Uluslararası dayanışma halkların barış, özgürlük ve bağımsızlık, ulusal bağımsızlığın güçlendirilmesi için yaptıkları mücadelenin temel faktörüdür. Bugün dünyada tek yaşamak olanaksızdır. Her devletin diğer ülkelerle temasları olmalıdır. Angola Halk Cumhuriyeti'nin sosyalist topluluk ile olan dostça ilişkileri, bağımsızlığımızın güçlenmesinde çok önemlidir. Uluslararası dayanışmanın bağımsızlık mücadelesi yapanlar için önem derecesi tarif edilemez. Uluslararası dayanışmanın ilerde daha da güçleneceğini ümit etmekteyiz.

Gerici ve faşist güçler, halklar aleyhine komplolar düzenlemektedirler. Bunun için bütün halkların, bütün ilerici güçlerin, birliklerini güçlendirmeleri gerekmektedir. Sadece birlik, onların gericiliğe karşı başarı ile direnmelerini sağlayabilir. Bütün ilerici güçler daha yakınlaşmalı, bütün

(*) «Aydın Haber Özetleri», Sovyetler Birliği Haberler Ajansı - TASS'ın; APN Ajansı'nın; ve Sovyetler Birliği Türkiye Büyükelçiliđi Basın Bülteni'nin; Türkiye'de yayınlanan TÜRKÇE bültenlerinden derlenmektedir.

özgürlük hareketleri ile faşistlere ve diğer gerici rejimlere karşı mücadele eden halklarla birliklerini güçlendirmelidirler.

Soru : Size göre bloksuzlaşma hareketinin, sosyalizm dünyası ile, emperyalizme karşı yapılan mücadelede birleşmelerinin ne gibi bir önemi vardır?

Lopu Du Nasimentu : Önceikle şunu belirtmek isterim; bloksuzlaşma hareketi ile sosyalizm yoluna giden ülkeler arasında hiçbir çelişki yoktur ve olamaz. Biz Angolalılar, bloksuzlaşma politikasını, sadece sosyalizm dünyası ile dostluk koşullarında başarılı bir şekilde gerçekleştirebileceğini sanıyoruz. Uluslararası monopollere bağlanmak istemiyoruz. Bloksuzlaşma politikasını tam olarak uygulayabilmemiz için, sosyalizm yolunda gitmeliyiz. Bizi Afrika'da, haklı olarak, bloksuzlaşma politikasının en güvenilir savunucularından biri olarak saymaktadırlar. Ve biz de, sosyalist düzene dayanarak, bloksuzlaşma hareketinin gelişmesi için birçok hususta yardımcı olabiliriz.

Bloksuzlaşma politikası, emperyalizm ve sömürgeciliğe karşı yapılan mücadeleye, ırkçılık ve gerçek bir ulusal bağımsızlığa ulaşılmasına sağlam bir temel olmaktadır. Buna göre, bloksuzlaşma hareketinin önemi buradadır. (APN)

KÜBA ALEYHTARI KAMPANYAYA SON VERİLMELİDİR.

«Pravda» Gazetesi, «Sovyetler Birliği'nin özgürlük adalarının sadık dostu ve müttefiki olduğunu, kardeş sosyalist cumhuriyete yapılan saldırı ve başkılara kayıtsız kalamayacağını» belirtmektedir.

Gazetenin, «yorumcu» imzalı makalesinde, «son zamanlarda ABD'deki, aşırı Küba aleyhtarı bir baskı ve şiddet kampanyasından» söz edilmektedir.

«Özgürlük adasına yapılan hücumları haklı göstermek için, Küba'nın 'yayıma politikası' izlediğine, diğer devletlerin içişlerine karıştığına ilişkin sahte rivayetler çıkarılmakta; buna örnek olarak ta Angola'daki olaylar gösterilmektedir.»

«Pravda» bu saçma rivayetlerin, gözü tırmalayacak derecede olduğunu belirtmektedir. «ABD diplomasisi, elinden geldiğince, Şili'deki faşist cunta gibi halk aleyhtarı gerici rejimleri desteklemekte ve bunu da yasalara uygun addetmektedir. Oysa ilerici güçler, emperyalizm ve ırkçıların saldırılarına uğrayan özgürlükçü halklara yardım edince, 'yayıma politikası' diye güdültü koparılmaktadır.

Makalede de belirtildiği gibi, Sovyetler Birliği, Küba ve diğer sosyalist ülkelerin, Güney Afrika Cumhuriyeti'nden (UAR) emperyalizm ve ırkçıların silahlı saldırıları ile karşı karşıya bulunan Angola Halk Cumhuriyeti'ne yardım etmeleri, BMT kararlarına harfiyen uygundur. Bu yardım, yasal Angola Halk Cumhuriyeti'nin isteği üzerine yapılmıştır. Pravda, «BMT Genel Kurulunun, 29. toplantı devresinde kabul ettiği; sömürge ve yabancı egemenliğinde bulunan, özgürlük için mücadele eden bütün halklara maddi ve manevi yardım gösterilmesinin zorunluluğunu içeren, 3328 sayılı kararı» hatırlatmaktadırlar. BMT Genel Kurulunun Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Angola saldırısını eleştiren kararında, bu ülkenin saha bütünlüğüne ve bağımsızlığına mutlak saygı gibi haklı istekler ileri sü-

rülmüştür. Sosyalist ülkelerin ve daha birçok Afrika ülkesinin yardımları ile, Angola, bağımsızlık ve bütünlüğünü savunmuştur.

«Pravda» gazetesi, «görüldüğü gibi, Küba'yı uluslararası arenada 'kamunsuz' olarak gösterme atımları tamamen etkisiz kalmaktadır» demektedir.

Gazete, «Küba'ya karşı açılan şiddet kampanyasının, barış ve özgürlüğün bir anlam ifade ettiği hiç kimsede etkisi olamayacağını, çünkü bu kampanyanın 'yumuşama' politikasının Latin Amerika kıtasında yayılmasına, ulusal kurtuluş hareketlerine karşı bir amaca yönelik olduğu ve kıta halklarının hayati çıkarlarına aykırı düştüğünü» yazmaktadır. (Moskova-TASS)

BATI VE ÜÇÜNCÜ DÜNYA ÜLKELERİ

«Şu kadar tesis kurduk!», «şu kadar yerli vatandaşımıza iş verdik!», «kalkınmakta olan üçüncü dünya ülkelerine, gayri safi ulusal hasılamızın şu kadarını vermekteyiz!» ... Bu savlar; pek çok burjuva yazarının, konusu «batının, kalkınmakta olan ülkelerle ekonomik ilişkileri» olan bütün eserlerinde mutlaka bulunur. Birçok durumda, doğruluğundan şüphe edilmeden bu sözler, rakkamlarla da takviye edilmektedir.

Peki, asıl mesele nedir? Niçin, batının «Üçüncü Dünya» ülkelerine uyguladığı ekonomi politikası bu derece şiddetlenmiştir? Emperyalist devletleri ve monopolü, kalkınmakta olan ülkeler ekonomilerine yardıma zorlayan nedir? Gerçekten onların ekonomik kalkınmalarına ve bağımsızlıklarına yardım isteği mi? Yoksa bu ülke halklarına iş olanağı sağlama isteği mi? Hayır, böylesine bir gerekçe, özel mülkiyet ve rekabet temeli üzerinde kurulan bir toplum düzeninin doğası ile bağdaşmaz.

Peki o zaman ne?

«Serbest» kapitalin ve tam kapasite ile çalışmayan üretim güçlerinin mevcudiyeti! Kâr nerede fazla ise, kapital oraya yönelmektedir. «Eksson», kârının % 52'sini; Mobil-Oil ise, % 51'ini dış ülkelerdeki faaliyetlerinden sağlamaktadır.

Evet batı, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da tesislerin kuruluşlarına katılmaktadır. Ama korporasyonlara maksimum kâr sağlayan bu tesisler, kalkınmakta olan ülkelere öncelikle gerekli olan tesisler midir acaba? Veren, verildiğinden daha fazlasını aldığı; alıcının, «yardımları» fazlası ile ödediği böyle bir ilişki, gerçekten «yardım» olarak vasıflandırılabilir mi?

İstikrazların kapatılması; kâr ve kazanç payının yabancı şirketlere geçişi; ürünlerin, «Üçüncü Dünya»nın kalkınmış kapitalist ülkelerle yaptığı mal ve tedavülü sürecinde, monopolcü fiatlar yardımı ile kısımlara ayrılması —batı «hayırseverliğinin» bu ters yüzünden bahsi geçen burjuva yazarlarının eserlerinde nadiren söz edilir. «Hayırseverliliğinin» bu yüzünün istatistiklerinden ise, daha nadir söz ederler. Oysa istatistikler; her zaman, kapitalin kalkınmakta olan ülkelerden, kalkınmış kapitalist ülkelere geçtiğini kanıtlamaktadır. Ve bakın, «Üçüncü Dünya»nın kapitalist «yardımcılarına» olan borçlarının nasıl sonuçları var? 1955—8.7 milyar dolar, 1960—16.6 milyar dolar, 1965—38.1 milyar dolar, 1970—72.9 milyar dolar, 1975—140 milyar dolar. Son rakkam korkunçtür. Eğer bu rakkamı bir diğer iki rakkamla kıyaslarsak; kalkınmış ülkelerin ihracat toplamı, 1975 yılında 230 milyar dolar idi, oysa gayri safi hasıla ise, 530 milyar dolar idi.

Diğer bir deyişle, «Üçüncü Dünya»ya yeni krediler vererek, Batı, kalkınmakta olan ülkelerin metropollere olan bağımlılıklarını ebedileştirmek istemektedir. Mesele sadece borçların daimi olarak artması değil, kredilerin çok spesifik bir özellik taşımalarıdır. Örneğin, Uluslararası Kalkınma Bankası, kalkınmakta olan ülkelere verilen kredi toplamının % 1.4'ünü, sanayi ve enerji tesislerinin kurulmasına ayırmaktadır. Aynı politikayı, bazı kapitalist ülkeler ve monopoller de uygulamaktadır. Bahsi geçen sanayi tesislerinin ise, çoğunlukla üretim devreleri tamamlanmamış, bazı aşamaları sıkı sıkıya batı ekonomisine bağlanmıştır. Bu, konvertibl dövizle ödenebilen ve had derecedeki kredilerin, büyük bir kısmının, kalkınmakta olan ülkelerin kendi bağımsız ekonomilerini kurmalarına yardım etmemesi, aksine bağımlılıklarını artırması demektir. Eğer aslı incelenecek olursa, Batının, kalkınmakta olan ülkelere yaptığı «hayırseverlik» bundan ibarettir.

Oysa SSCB ve sosyalist ülkelerin «Üçüncü Dünya»ya verdikleri krediler ve diğer yardım şekilleri, tamamen zıt bir karakter taşımaktadır. Paramın % 95'i ulusal sanayi, enerji, ulaştırma, tarım ve yeraltı servetlerini araştırma tesislerinin kurulmasına, modernleştirilmesine yöneliktir. Kapitalist pazarda kabul edilenden iki kat düşük olan, hiç bir politik koşul ileri sürülmeden verilen krediler, alıcı hükümetlerin tespit ettikleri amaçların gerçekleştirilmesine harcanmaktadır. «Üçüncü Dünya» ülkelerine verilen Sovyet kredileri, bu kredileri, açığı bulunan gayri safi ulusal hasıladan ödeyip yeni borçlara girilmesini gerektirmemektedir. SSCB, her zamanki ihracattan ve kendi yardımı ile kurulan tesislerden mal kabul etmektedir. Fabrikalar, petrol tesisleri, maden ocakları gibi; SSCB yardımı ile dışarıda kurulmuş olan üniteler, tamamen bulunduğu ülkenin malı olmaktadır.

Bu şekilde, Batının «hayırseverliği» ile SSCB'nin kalkınmakta olan ülkelere yaptığı yardımları bir saymanın ne kadar yersiz olduğu; burjuva yazarlarının zaman zaman yaptıkları gibi birbirlerinden tamamen farklı bu iki olgunun nicelik bakımından incelenmesi halinde hangisinin daha yararlı olduğu açıkça meydana çıkmaktadır.

SSCB'nin BMT Delegasyonu'nun Başkanı Yakov Malik, Genel Kurulun 7. toplantı devresinde şunları söylemişti:

«Biz ne teoride, nede pratikte dünyayı 'fakir' ve 'zengin' ülkeler yada sosyalist ülkelerin de dahil edildiği, 'kuzey' 'güney' ülkeleri olarak ayırmayı hiçbir zaman tasvip etmemekteyiz. Kalkınmış kapitalist devletler, yüzyıllardır sömürgeci egemenliğinde bulunan ülkelerin zenginliklerini almıştır. Sömürgeci egemenliğindeki bu tür ülkeleri asırlardır yağma eden, Sovyetler Birliği değildir. Sovyetler Birliği, bunu özellikle belirtiyorum, kalkınmakta olan ülkelerin geri-kalmışlıklarından ve bilhassa kapitalist ekonomi dünyasının geçirdiği krizin şiddetlendiği bu günlerdeki ağır durumlarından sorumlu değildir» (Aleksandr Guber-APN Ekonomi Yorumcusu)

★

HALKLARIN ÖZGÜRLÜK İÇİN YAPTIKLARI SAVAŞ DETANTA AYKIRI DÜŞMEMEKTEDİR

SSCB Yüksek Şura Prezidyum Başkanı Nikolay Podgorni; Mozambik Kurtuluş Cephesi Komutanı, Mozambik Halk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Samora Moizes Mashel başkanlığındaki Mozambik Halk Cumhuriyeti Parti-Hükümet Delegasyonu şerefine Kremlin'de verdiği öğle yeme-

ğinde şunları söyledi: «Halkların özgürlük, politik-ekonomik bağımsızlık ve toplumsal ilerleme için yaptıkları savaşı destekleme, Sovyetler Birliği dış politikasının temel prensiplerinden biridir. Bu prensip, gelecekte de Sovyet ve Mozambik halkları arasındaki ilişkileri tayin edecektir.

«Afrika'daki ulusal kurtuluş hareketleri, tarihi zaferler kazanmıştır; ama savaş henüz bitmemiştir. Emperyalizm ve sömürgecilik, saldırganlık özelliğini değiştirmemiştir; karşı taarruza hazırlanmaktadır. Güney Afrika Halkları, sömürgeciliğin ırkçılığın ve apartheid'in (ırk ayrımı) baskısı altındadır hâlâ. Sovyetler Birliği önceki gibi, sömürü zulmüne ve ırkçı diskriminasyonuna karşı, özgürlük ve bağımsızlık için savaşan halkların tarafında olmaya kararlıdır.

«Bazan halkların, özgürlükleri için silahlı mücadele yaptıkları, bu mücadelelerin elden geldiğince desteklenmesinin uluslararası gerginliği azaltma politikasına aykırı düştüğüne dair sözler duyulabilir. Ama bu tür sözlerin hiç bir esası yoktur; kasıtlı olarak meselelerin gerçek çehreleri değiştirilmektedir. Zaten eğer, kimin zulüm gören halklara karşı silah kullanmaya ihtiyacı olduğu sorulacak olursa, cevabı da kendiliğinden verilmiş olur. Bunlar, uluslararası ilişkilerde politik, sosyal ve ekonomik eşitsizliği, sömürüyü, yani detantın aksine olarak uluslararası gerginliği artıran güçleri ölümsüzleştirmeyi amaç edinen emperyalist çevrelerdir.

«Sovyetler Birliği, uluslararası gerginliğin azaltılmasını, farklı sosyal düzenlere bağlı devletlerin barış içinde birlikte yaşamalarını, katıyetle ve tutarlılıkla savunmaktadır. Bu politikanın bütün halkların çıkarlarına, barış içinde ve kalkınmış bir halde yaşama isteklerine uygun olduğunu sanıyoruz.» (APN)

M. A. SUSLOV'UN ALMAN SOSYALİST BİRLİK PARTİSİ'NİN 9. KONGRESİNDE YAPTIĞI KONUŞMA

Alman Sosyalist Birlik Partisi'nin 9. Kongre çalışmalarının ikinci günü olan 19 Mayıs'ta, SBKP Delegasyonu Başkanı, SBKP Merkez Komitesi Politbüro Üyesi, SBKP Merkez Komitesi Sekreteri M. A. Suslov konuştu.

M. A. Suslov, Alman Sosyalist Birlik Partisi'nin 9. Kongre delegelerine, bütün Demokratik Alman Cumhuriyeti komünist ve emekçilerine; SBKP'nin, Merkez Komitesi'nin tüm Sovyet halkının sıcak ve içten selamlarını ilettili. Kongre'ye çalışmalarında başarılar diledi.

M. A. Suslov, şunları söyledi: «SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in en içten kutlamalarını ve en iyi dileklerini iletmekten büyük bir mutluluk duymaktayım.

«Şu anda hepimiz, E. Honecker'in sunduğu Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi çalışma raporunun etkisi altındayız. Bu derin ve içerikli belgede çizilen Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin ekonomik ve sosyo-politik yaşamındaki, halk refahının yükseltilmesindeki, bilim ve kültürün geliştirilmesindeki üstün başarı tablosundan her Doğu-Alman vatandaşınının, yabancı dostlarımızın ve yoldaşlarımızın kıvanç duymaması olanaksızdır. Bu tablo Sovyet komünistleri ile Doğu-Alman Cumhuriyeti halkını sadık bir dost ve komünizm uğruna yapılan savaşta silah arkadaşı olarak gören bütün Sovyet insanlarını çok memnun etmektedir.

«Alman Sosyalist Birlik Partisi'nin 9. Kongre'de vardığı sonuçlar;

Parti'nin Marksizm - Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi prensiplerine dayanan doğru bir politik yol takip ettiğinin, sosyalizmi kurmanın genel kuramlarını Demokratik Alman Cumhuriyeti koşullarında yaratıcı bir şekilde kullandığının gözle görülür bir delili olmaktadır. Bu sonuçlar, işçi sınıfının, kooperatifleşmiş köylülerin ve halk aydınlarının emek ve politik aktifliklerini; Alman Sosyalist Birlik Partisi'nin, uluslararası komünist ve işçi hareketinin ileri gelen kişilerinden, faşizmin amansız düşmanı, büyük dostumuz yoldaş E. Honekker başkanlığındaki Merkez Komitesi'nin tam desteğini kanıtlamaktadır.

«Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin de diğer kardeş sosyalist ülkeler gibi, güvenli ve dinamik kalkınmasının sadece ulusal değil, enternasyonal bir anlamı vardır. Bu kalkınma, sosyalist topluluğun ekonomik güçlerini ve etkinliğini artırmakta, komünist ideallerin çekici etkilerinin artırılmasına yardımcı olmaktadır.»

M. A. Suslov, daha sonra şunları söyledi: «Çağdaş dünyamızda tarih süreci, kapitalizm ve sosyalizm arasındaki şiddetli bir ideoloji savaşı halinde gelişmektedir. Marksist-Leninist fikirlerin yayılmasını engellemeyi amaçlayan emperyalistler, ve onların uşakları, iftira ve yanlış haberlerle; yeni dünyanın kurulması gibi karışık bir meselede ortaya çıkan en ufak zorlukları abartarak, sosyalist ülke yaşamlarını değiştirilmiş bir şekilde tanıtmaya çalışmaktadırlar. Fakat kapitalizm savunucuları, ne türlü çareye başvururlarsa vursunlar, üstünlük daima sosyalizm tarafında kalmaktadır. Kardeş partilerin ve halk kitlelerinin ekonomi ve kültürün devamlı artışına, emekçilerin yaşam seviyelerinin yükseltilmesine, sosyalist demokrasinin gelecekte de geliştirilmesine, halklar arasında yeni, gerçekten kardeşçe ilişkilerin kurulmasına yönelik yaratıcı çalışmaları sayesinde sosyalizmin kapitalizme olan üstünlüğü daimi olarak artmaktadır. Alman yoldaşlarımızın bu görevin yerine getirilmesi için yaptıklarını çok takdir ediyoruz. Alman Sosyalist Birlik Partisi'nin; Alman emperyalizmi ve faşizmi ile geliştirilen nasyonalist ve şövenist kör inançlarının kaldırılması, sosyalizm ideallarına olan bağlılığı, kolektivizm ve yoldaşlık duyguları, enternasyonal dayanışma bilinci ile diğerlerinden ayrılan yeni insanın eğitimindeki tutarlı çalışmalarının olumlu neticelerini özellikle belirtmek isterim. L. İ. Brejnev, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin 20. yıldönümü münasebeti ile yaptığı konuşmada, başka hiçbir şeyin, sosyalist düzenin kapitalist düzene, komünist ideolojimizin burjuva ideolojisine olan üstünlüğünü, bunun kadar gösteremediğini söylemiştir.

«Geçen süredeki üstün başarılar arasında, Demokratik Alman Cumhuriyeti egemenliğinin herkesçe kabulünü, sosyalist Alman Devleti sınırlarının bozulmazlığının uluslararası çapta doğrulanmasını ve BMT'ye alınmasını sayabiliriz. Bu başarılar, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin prensiplerine uygun ve barışçı dış politikası, uluslararası otoritesinin artmasının sonuçlarıdır. Bu başarılar, aynı zamanda, sosyalist topluluk ülkelerinin üzerinde mutabık kaldıkları dış politikanın, çeşitli sosyalist devletlerin karşı karşıya buldukları, yerine getirilmesi zorunlu görevlerin yapılmasına olduğu kadar, bütün dünya sosyalist sistemlerinin kuvvetlendirilmesine de uygun olduğunun güzel bir kanıtıdır.

«Hepimiz anti - komünist, anti - sosyalist ve anti - sovyet platforma bugün Amerikalı çaylakların, Batı - Alman intikamcılarının, maoistlerin de dahil olduğu kampta uluslararası gerginliği yumuşatma sürecinin pek te kolay gelişmediğini, gerici ve militarist güçlerin nasıl direniş gösterdiklerini biliyoruz. Ne yazık ki, diğer politik çevrelerde ve ülkelerde detant düş-

manlarının militarist isteklerine müsamaha gösteren kişiler bulunmaktadır. Uluslararası gerginliğin yeni safhasını kıskırtan ve insanlığı «soğuk savaş»a iten her türlü atılım, barış meselesini, sosyal - politik sistemlerine bağlı olmaksızın her halkı ve her devleti tehlikeye sokar.

«Barış bölünemez; halklarına, yaşayan nesile ve bizden nöbeti devralacak kimselere karşı sorumlu bütün parti ve politikacılar barışın korunmasından da sorumludurlar.

«Kardeş sosyalist devletlerin tüm dış politika faaliyetleri, bu büyük sorumluluğun bilinci ile doludur. Bu faaliyetlere partimizin 25. Kongresi'nde sunulan barış ve uluslararası işbirliği, özgürlük ve halkların bağımsızlığı için mücadele programı rehberlik etmiştir. Yoldaşlar, bu programı desteklemelerinden, sosyalist Alman Devleti'nin uluslararası arenadaki amaçlarımıza ulaşmamıza yaptıkları büyük katkıdan dolayı, Alman Sosyalist Birlik Partisi'ne minnettarlıklarımızı ifade etmeme müsaade edin.

«Sosyal ve ulusal özgürlük, bugün büyük ölçüde devrimci, ilerici ve barışçı güçlerin birlik haline gelmelerine bağlıdır. «Komünist Parti Manifestosunda» ortaya atılan proletarya enternasyonalizminin büyük parolası; işçi sınıfının, insan emeğinin yararına dünyanın değiştirilmesinde onunla birlikte savaşan en güçlü silahı idi ve öyle de kalacaktır.

«Proletarya enternasyonalizmi prensibinden ayrılmak, sadece kayıp ve yenilgi verir. Hareketimizin bütün başarıları bu prensibe bağlıdır. Sadece ve sadece bu prensiple yeni zaferler kazanılabilir.

«Bugün proletarya enternasyonalizmini savunmak demek, pratikte kardeş partilerin işbirliklerinin sağlanması, onların barış, güvenlik ve sosyal ilerleme için yaptıkları ortak mücadelenin geliştirilmesi için çalışmak demektir. Önümüzdeki günlerde yapılacak olan Avrupa Komünist Partileri Konferansının bu konuda katkıda bulunacağını sanıyoruz. SBKP, konferansın diğer iştirakçileri ile birlikte bütün komünistleri yaratıcı Marksizm - leninizm ve proletarya enternasyonalizmi esaslarına dayanarak birlik haline getirmek, kıta halklarını endişelendiren ortak aktüel problemlerin çözümüne yardımcı olmak için kendisine bağlı olan herşeyi yapacaktır...

«Partimiz, Sovyet Halkı; Sovyetler Birliği ve Demokratik Alman Cumhuriyeti'ni birleştiren dostluk ilişkilerine çok önem vermektedir. Bu ilişkiler kendi kendilerine meydana gelmemişlerdir; bu ilişkileri, iki ülke komünistleri, işçi sınıfları ve emekçileri yıllarca uğraşarak meydana getirdiler ve getireceklerdir. Bugün dostluğumuzun sadece öncülükte kalmayıp, geniş halk kitlelerini de kapsadığından; partilerimiz arasında çağımızın aktüel problemleri üzerinde görüş birliği mevcut olmasından, Merkez Komitelerimiz arasındaki ilişkilerde samimiyet, karşılıklı saygı ve yoldaş güveni sağlayan bir atmosferin mevcut olmasından derin bir memnuniyet duymaktayız.

«SSCB ve Demokratik Alman Cumhuriyeti arasındaki sağlam birlik, devletlerimizin Varşova Paktı çerçevesinde yaptıkları politika ve savunma konusundaki aktif işbirliklerinde, geniş ölçüdeki ekonomik, bilimsel - teknik ve kültür bağlarında, parti ve sosyal teşekküller arasındaki daimi temaslarda, iki kardeş ülke vatandaşlarının kitle halinde yaptıkları görüşmelerde de kendini göstermektedir.

«Demokratik Alman Cumhuriyeti ile SSCB arasında, 7 Ekim 1975 tarihinde L. İ. Brejnev ve E. Honecker tarafından imzalanan Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması ile, ilişkilerimizin ileriki gelişimi ve daha da derinleştirilmesi için her yönde güzel perspektifler açılmıştır.

«Burada, ülkemiz hakkında iyi sözler söylendi, SBKP 25. Kongresi'nin, Merkez Komitesi'nin ve L. İ. Brejnev'in kişisel faaliyetlerinin değerlendirilmesi yapıldı. Kardeşçe hislerinizin bu ifadesinden dolayı sizlere yürekten teşekkür ederiz. Kendi tarafımdan, Sovyet komünistlerinin, Sovyet insanlarının, Demokratik Alman Cumhuriyeti komünistlerine ve halklarına olan değişmez dayanışması konusunda sizleri temin etmeme izin veriniz.»

M. A. Suslov konuşmasını bitirirken; «sevgili yoldaşlar, bütün kalbimizle, Partinizin yeni programını başarı ile uygulamanızı, gelişmiş sosyalist bir toplum kurmanızı diliyoruz.» dedi.

Yoldaş M. A. Suslov'un konuşması büyük bir dikkatle dinlendi ve sık sık alkışlarla kesildi. SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri L. İ. Brejnev'in, SBKP Delegasyonu Başkanı tarafından kongre iştirakçilerine iletilen yürekten kutlama ve iyi dileklerini salonda bulunanlar bir alkış tufanı ile karşılıdılar.

GERÇEKLER VE YALANLAR

TASS yorumcusu Yuri Kornilov, savunma harcamalarının «ne az, ne çok - tam iki katı arttığı» açıklandığı, «New - York Times» gazetesinde yayınlanan, CIA'nın her zamanki mitolojik «Sovyet tehlikesi» ile ilgili sahte belgeler konusunda; «Sovjetskaya Rossiya» gazetesinde şunları yazmaktadır: «Gerçekler, Sovyetler Birliği'nin kimseye saldırmaya hazırlanmadığını, askeri bütçesini artırmadığını, halkın refahı için ayrılan ödeneklerin kısılmadığını, devamlı olarak arttığını inandırıcı bir şekilde kanıtlamaktadır.

«Sahte belgeler gerçeklere tamamen aykırıdır. 1970 yılında SSCB'nin savunma harcamaları, bütün bütçe ödeneklerinin %1.7'si kadardı. Bu yıl ise, bu oran %7.8 olmuştur. Aynı zamanda sosyal ve kültürel hizmetlere ayrılan ödenek, 1972 yılında 63.5 milyar ruble iken, bu yıl 80.5 milyar rubleye çıkmıştır.

«Bir kez daha, gerçekte kimin uluslararası iklimin iyileşmesi için çalıştığını, kimin 'Sovyet tehlike'siyle ilgili riyakar yalanlar gizleyerek gerginliği şiddetlendirme, silah yağma politikası uyguladığının anlaşılması için; bu verileri NATO üyesi birçok batı ülkesinin, öncelikle ABD'nin askeri bütçelerinin aşırı artış verileri ile karşılaştırmak gerekir.» («Sovjetskaya Rossiya» — APN)

SSCB VE KALKINMAKTA OLAN ÜLKELER

(SSCB Dış Ticaret Bakanı N. Patoliçev'in UNCTAD'ın (B.M.T. Ticaret ve Kalkınma Konferansı) 4. toplantı devresinde yaptığı konuşma)

UNCTAD'ın 4. toplantı devresinde görüşülen problemlere yaklaşım tarzımız, bir süre önce, Moskova'da yapılan SBKP 25. Kongresi'nin çağdaş barışın gelişimine verdiği değerlendirmeye dayanmaktadır. Kongre gelecekteki barış, uluslararası işbirliği, özgürlük ve halkların bağımsızlığı için mücadele programını kabul etmiştir. Program; uluslararası ticarette-

ki diskriminasyon ve suni engellerin giderilmesi, uluslararası ekonomik ilişkilerdeki her türlü eşitsizlik, dikta ve sömürünün kaldırılması için; SSCB dış politikasına hareket yönünü göstermektedir. SSCB, UNCTAD'da da bu amaçlara ulaşılması için çalışacaktır.

Sovyetler Birliği'ne gelince; Asya Afrika ve Latin Amerika Ülkelerinin karşı karşıya buldukları problemlerin karışıklıklarını ve güçlüklerini tamamen anlamaktayız. Bu ülkelerin emperyalist sömürüden kaçınma, kendi ulusal zenginliklerini kendilerinin kullanması konusundaki kararlılıklarını desteklemekteyiz. Özellikle bu bakımdan, «Manila Deklarasyonu ve Çalışma Programı» konusunda görüşlerimizin olumlu olduğunu belirtmek isteriz. Sovyet delegasyonu ilke olarak, Manila belgesindeki anti - monopolist bir yönelimi olan ve kalkınmakta olan ülkelerin dünya kapitalist ekonomi çerçevesindeki eşit haksız ekonomik ilişkileri islah etmek için çalışmalarının yasal amaçlarını yansıtan bütün maddelerini desteklemeye hazırdır.

«Grup - 77» kolektif platformunda, kalkınmakta olan ülkelerin kalkınmış kapitalist devletlerle olan ekonomik ilişkilerinin bütün sistemlerindeki krizin ve uluslararası ekonomik ilişkilerin bu sektördeki eski düzeyin ortadan kaldırılmasının gerekliliğinin yansıdığını görmekteyiz. Bu hedeflere nasıl varılabilir? Ne olursa olsun, yabancı özel kapital için, serbest pazar politikasına dönüş olanaksızdır. Ulusal ekonomide yabancı monopole karşılık yoktur.

Kalkınmakta olan ülkelerin büyük bir kısmının politikalarının bu önemli gerçekleri kavrama esasına dayanması tesadüfi değildir. Bu gerçekler devlet sektöründeki endüstrileşmenin ağırlık merkezini teşkil etmekte, yabancı sermaye faaliyetlerinin serbestliğini sınırlandırmakta, monopolün denizaşırı tesislerini ulusallaştırmakta, kendi doğal kaynakları üzerinde egemenlik kurmakta, ulusal kadrolar oluşturmaktadırlar. Ulusal amaçlara cevap veren böyle bir yolun, doğru olduğu kanusuna biz de katılmaktayız. Çünkü, yabancı özel kapitalle eşitsiz bir birleşme, kalkınmakta olan ülkelerin bugüne kadar karşı karşıya buldukları problemleri daha da kötüleştirir. Kalkınmakta olan ülkelerle ilişkilerimizde bu çeşit bir problem ortaya çıkmamaktadır. Sosyalizmin dünya sistemi ekonomisinin planlı gelişimi, kalkınmakta olan ülkelerin durumuna istikrarlı bir etki yapmaktadır. Son yılların tecrübesi bunu yeteri kadar açık bir şekilde doğrulamıştır.

UNCTAD'ın 3. ve 4. toplantı devresi arasındaki sürede, kalkınmakta olan ülkelerle olan ticaretimizin hacmi iki kat artmıştır. Uzun süreli, büyük ölçekli ekonomik ve bilimsel -teknik işbirliğinin de katılması ile yeni ticaret şekilleri gelişmiştir. Kalkınmakta olan ülkelere yapılan ekonomik ve teknik yardım hacmi esaslı bir şekilde artmıştır. SSCB yardımı ile onlarca genç devlete, yüzlerce tesis yapıldı ve yapılmaktadır. Bu tesisler halen çelik, makine, gübre, çimento, elektrik enerjisi üretmekte; petrol, kömür ve cevher çıkarmaktadır. Bütün bu tesisler, kuruldukları toprakların ait olduğu ülkelerin malıdır.

Kalkınmakta olan ülkelere geniş ölçüde ileri teknoloji iletilmektedir. SSCB yardımı ile bu ülkelerde yaklaşık olarak yarım milyon uzman ve kalifiye işçi hazırlanmıştır. Bu arada, kalkınmakta olan ülkelerle ilişkilerimizde, yetiştirilen elemanların alınması gibi problemler olmamaktadır.

Sosyalist ülkelerle kalkınmakta olan ülkeler arasındaki ticari - ekonomik ilişkilerin sağlanması, dünya ekonomisinin geçirmekte olduğu ağır sarsıntı şartlarında bir kez daha sınanmıştır. Şimdi dünyada gerçekten sadece iki karşıt sosyo - ekonomik sistem olmadığını; kalkınmakta olan ülkelerle

ilişkilere, prensip olarak, iki de zıt yaklaşım tarzı olduğunu söyleyebiliriz. Bunların kökenlerini karıştırmak doğru olmaz.

SBKP 25. Kongresi'nin de öngördüğü gibi, Sovyetler Birliği, Onuncu Beş yıllık dönemde (1976 - 80), kalkınmakta olan ülkelerle ve batı ülkeleri ile olan ticari - ekonomik ilişkileri birlikte geliştirecektir.

İhracat potansiyelimiz planlı bir şekilde artırılacak, ihtisaslaşmış üretimler kurulacaktır. Aynı zamanda ithalat taleplerimiz de çoğalacaktır. Bu arada işbirliğine gerçek bir hazırlılık geliştirilmesi için, eşit - haklı koşulların sağlanmasında özen gösteren ülkelerle ticari ve ekonomik ilişkilerimiz daha hızlı geliştirilecektir. Ulusal ekonomi planlarımıza yansıyan gerçekten geniş ve sağlam ekonomik ilişkiler, ancak bu takdirde mümkündür.

SBKP 25. Kongre yönergelerinde, «bu ülkelerin ulusal ekonomilerinin geliştirilmesine ve ekonomik bağımsızlıklarının güçlendirilmesine bilimsel - teknik potansiyellerinin artırılmasına yardım ederek, SSCB'nin, kalkınmakta olan ülkelerle yaptığı uzun sürelilik, dayanıklılık ve karşılıklı yarar esaslarına dayanan ekonomik, bilimsel - teknik temasları genişleteceği ve güçlendireceği» öngörülmektedir. Bu esasa dayanan gayet açık bir çalışma programını, konferansın incelenmesine sunuyoruz. Bu program, SSCB ve kalkınmakta olan ülkeler arasındaki ticaretin ileriki gelişiminin yönelimini de somutlaştırmaktadır. Bu program çerçevesinde hazır olduğumuz hususlar şunlardır :

— Beşer yıllık süreli anlaşmaları da dahil ederek, ilgili ülkelerle uzun vadeli ticari - ekonomik anlaşmaları artırmak;

— Ticaretin, sanayinin, bilim ve teknolojin somut alanlarında uzun süreli işbirliği programlarını uygulamak;

— İlgili kalkınmakta olan ülkelere, gerçek bir egemenlik ve işbirliği yapan tarafların yasal haklarına saygı sağlayan şartlarda, doğal kaynaklarının işletilmesine yardım etmek;

— Ekonomilerinin ihracat sektörlerinin geliştirilmesi için, tazminatlı tip anlaşmaları kullanmak;

— Önümüzdeki 5 yıllık dönemde, kompleks projelerin, bu arada bölgesel projelerin de gerçekleştirilmesine destekle; kalkınmakta olan ülkelere yapılan teknik yardım hacmini % 50 oranında artırmak;

— Bu ülkelerle, bizim ekonomik kuruluşlarımızca birbirlerini tanımlama olanağı olan sahalardaki ana ekonomik problemlerinin çözümünde çabalarımızı birleştirmek;

— Kalkınmakta olan ülkelere teknoloji öğretimini genişletmek, onların kendi bilim ve öğretim sistemlerini kurmalarına yardım etmek;

— İlgili kalkınmakta olan ülkelere, dış ticaret sahasını da dahil ederek, ekonomik kalkınma plan ve programlarının hazırlanmasında yardım etmek;

— Ticaretimizdeki, üretim işbirliğindeki, mali ilişkilerindeki, hesaplardaki çok taraflılık öğelerinden daha geniş anlamda yararlanılmasına gitmek ve bu amaçlar için kurulan fondaki paralardan krediler sağlanması yönünden Uluslararası Yatırım Bankası ile kalkınmakta olan ülkelerin işbirliklerinin gelişimine yardım etmek;

— Sosyalist kalkınmakta olan ve kalkınmış kapitalist ülke teşebbüslerinin de katılması ile, kalkınmakta olan ülke ortaklarının spesifik problemlerine özellikle bir itina göstererek, çok taraflı işbirliğinin olanaklarını ve amaca uygunlarını incelemek.

Programımızın temel öğeleri bu şekildedir. Bu programın gerçekleştirilmesinin sadece kalkınma problemlerinin çözümüne değil, barış içinde

birlikte yaşama, bütün devletlerin egemenlik eşitlikleri, içişlerine karışmama gibi genel olarak böylesine önemli prensiplere dayanan, uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesinde ortaya çıkan problemlerin çözümüne de katkıda bulunacağından eminiz.

Nairobi'de ileri sürülen önerileri gerektiği gibi görüşmeye hazırız, ayrıca eğer gerekirse, UNCTAD çalışma organlarının daha sonra yapılacak toplantılarına da katılabiliriz. (Moksova - APN)

SSCB DIŞ TİCARET BAKANI NİKOLAY PATOLİÇEV'İN DEMECİ

SSCB Dış Ticaret Bakanı Nikolay Patoliçev, TASS muhabirine verdiği demeçte; «Sovyetler Birliği'nin kalkınmakta olan ülkelerle işbirliğine çok önem verdiğini ve bu ülkelerin ulusal ekonomileriyle bağımsızlıklarının sağlamaştırılmasına, bilimsel - teknik potansiyellerinin artırılmasına yardım etmek niyetinde olduğunu» söylemiştir. Patoliçev, BMT Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın (UNCTAD) Nairobi'deki 4. toplantı devresinde SSCB delegasyonuna başkanlık etti.

Patoliçev, UNCTAD'ın bu oturumunun; «uluslararası durumun çok karışık olduğu bir dönemde, kapitalist dünyanın 1930 yıllarından bu yana geçirdiği en ciddi ekonomik ve parasal kriz geçirdiği, görülmemiş derecede enflasyon ve proteksiyonizm tehlikesinin arttığı bir devrede», yapıldığını belirtti. «Pazar ekonomisi» diye adlandırılan bu sistemde kaldıkları müddetçe, kalkınmakta olan ülkelerin, bu sistemin hastalıkları ile yok olmaya mahkum oldukları bir kez daha doğrulanmıştır. Biz yine de, dünyanın, iyimserlik için pek az gerekçesi olmadığına inanıyoruz. Uluslararası düşmanlıktan yumuşamaya dönmüş, devletler arasındaki güveni sağlamaştırmıştır. Patoliçev, ticarete, kalkınmaya, sömürgecilik ve yeni - sömürgecilik koşullarında oluşan eski ekonomi düzeninin ishahına yardımcı olan; yeni uluslararası durumun sınırlarının gittikçe daha açık bir şekilde belirlenmekte olduğunu, Sovyetler Birliği'nin Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerin karşı karşıya buldukları problemlerin karışıklığını ve güçlüğüne anladığını, bu ülkelerin emperyalist sömürden sıyrılmak, ulusal zenginliklerini kendilerinin kullanmaları hususundaki kararlılıklarını tamamen desteklediklerini belirtti.

Patoliçev, kalkınmakta olan ülkelerin çoğunluğunun sanayileşmenin ağırlık merkezini devlet sektörüne geçirdiğini, yabancı kapital faaliyetlerinin özgürlüğünü kısıtladığını, batı monopol tesislerini ulusallaştırdığını, kendi doğal kaynaklarına egemen olduklarını, ulusal kadrolar oluşturdıklarını ifade etti. Dünya sosyalist sisteminin ekonomisinin planlı gelişiminin, genç devletlerin durumlarına stabilize edici olumlu etkilerde bulunduğunu özellikle belirtti.

Patoliçev, daha sonra, UNCTAD'ın üçüncü ve dördüncü toplantı devresi arasındaki sürede, SSCB'nin kalkınmakta olan ülkelerle yaptığı ticaretin hacminin iki katına çıktığını söyleyerek devam etti: «SSCB ve bu devletler arasındaki uzun süreli geniş kapsamlı ekonomik ve bilimsel - teknik işbirliği hızla gelişmektedir. SSCB'nin, işletmeye açılan veya halen inşa halindeki yüzlerce yeni tesisin bulunduğu genç ülkelere yaptığı ekonomik ve teknik hacmi esaslı bir şekilde artmıştır». Patoliçev, sosyalist ülkelerle kalkınmakta olan ülkeler arasındaki ticari - ekonomik işbirliğinin sağ-

lamlığının dünya ekonomisinin geçirdiği ağır sarsıntı koşullarında bir kez daha başarılı bir şekilde sınındığını açıklamıştır: «Şimdi dünyada birbirine zıt, sadece, iki sosyo - ekonomik sistemin bulunmadığını, iki de, prensip olarak genç devletlerle olan ilişkilere zıt yaklaşım tarzı bulunduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.»

Patoliçev, Nairobi'de görüşülmekte olan hammadde ticaretine ilişkin problemlere değinerek, «Sovyetler Birliği'nin bu problemlerin çözüm yolunu, gerek dünya hammadde pazarı yapısının, gerekse bu ülkeler ekonomilerinin hammadde sektörlerinin köklü bir şekilde yeniden tanziminde gördüğünü» söyledi. «Sovyetler Birliği, bu önemli meselede gerek iki taraflı, gerekse çok taraflı esaslar üzerinde, genç devletlerle işbirliği yapmaya hazırdır. Mevcut hammadde ticareti sisteminin yeniden düzenlenmesi sonucunda, adilane alış - veriş oranı elde edilmeli, fiyatların kendiliğinden haddinden fazla değişmelerinin önüne geçilmelidir. Kalkınmakta olan ülkelerin istikrarlı ihracat gelirlerinin sağlanması için bu gereklidir.»

Patoliçev, genç devletlerin, daha başarılı sanayi gelişimleri amacı ile, kalkınmakta olan ülkelere hazır mamul ve yarı - fabrikasyon malların ihracatını değiştirme ve genişletme programı hazırlama fikrini destekliyor, dedi.

Sovyetler Birliği'nin, «çok - uluslu batı şirketleri üzerinde ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyelerde, etkili bir kontrolü gerekli saydığını» söyledi. «Bu şirketler kalkınmakta olan ülkelerin ekonomilerine ve dış ticaretlerine iyice yerleşmişlerdir ve büyük gelir sağlamaktadırlar. UNCTAD sekreterliğinin verilerine göre, sadece 1973 - 75 yıllarında batılı sermaye sahipleri, kalkınmakta olan ülkelere 23 milyar dolardan fazla saf - gelir sağladılar. Gerçek bir tehlike mevcuttur. Çok - uluslu monopol üzerinde bir kontrol olmazsa, hammadde pazarları stabilizasyonuna, sanayi ihracatı artışının ve sanayi işbirliği sayesinde yapılan faaliyetlerin temel gelirleri bu monopoller tarafından sömürülecektir.»

Patoliçev, para problemlerine değinerek, Uluslararası Para Fonu tarafından önerilen, «para sistemlerinin reformu» projesinin, ödeme mekanizmasını, aynı şekilde bu sahada istikrar ve güven ilişkilerini normalleştiremeyeceğini ifade etti. «kağıt - altın»a dayanan proje, ancak enflasyonu artırır, hem de sadece ulusal değil, uluslararası felaketi doğurabilir.

Patoliçev, SBKP 25. Kongresi'nde de belirtildiği gibi, SSCB'nin, genç devletlerle işbirliğini geliştirme politikasını izlediğini belirtti. «Sovyetler Birliği barış içinde birlikte yaşama, bütün devletlerin egemenlik eşitliği, içişlerine karışmama, bütün ülkelerin eşit haklarla uluslararası ekonomik problemlerin çözümüne katılmaları gibi önemli pernsiplere dayanan uluslararası ekonomik ilişkilerin islahını savunmaktadır.»

Patoliçev; UNCTAD'ın kurulmasının öncülüğünü yapanlardan biri olarak, SSCB'nin, bu teşkilatın olanaklarına inandığını ve bu uluslararası ticaretin geliştirilmesine ve normalleştirilmesine, detant için gerekli şartların hazırlanmasının hızlandırılmasına yönelik geniş kapsamlı yapıcı bir diyalogun devamına hazır olduğunu açıkladı. (TASS - APN)

ÖNEMLİ BİR SOSYAL GÖREV

«Pravda», SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri L. Brejnev'in 25. Kongre'deki sözlerini yineliyerek, baş makalesinde şunları yazmaktadır: «sosyal görevler arasında Sovyet insanların sıhhatlerine özen gösterilmesi kadar önemli olanı yoktur.

«Ve bu görev başarı ile yerine getirilmektedir. Dokuzuncu Beş yıllık plan döneminde, SSCB'de sağlık koruma ihtiyaçlarına 52 milyar ruble harcanmıştır. Modern teçhizatlarla donatılmış 332 bin yataklı yeni hastaneler, poliklinikler faaliyete geçmiştir. Bunlar bir vardiyada yarım milyondan fazla insanı kabul edebilmektedirler. Bugün SSCB'de, her 10.000 kişiye 30'dan fazla doktor düşmektedir. SSCB'de çocuk felci, difteri gibi çocuk hastalıkları ortadan kaldırılmış; kızamık ve boğmaca hastalıkları oranı düşürülmüştür. Bilimsel kanıtlı bir miyokard enfarktüsü ile mücadele sistemi hazırlanmış ve uygulanmaya başlanmıştır; bu, miyokard enfarktüsü olan onbinlerce kişinin yeniden çalışmaya başlamaları demektir. Habis tümörlerini ortadan kaldırmak için, faal bir şekilde çalışılmaktadır; bu ağır hastalığa yakalananların oranı farkedilir derecede azalmıştır.

«Onuncu beş yıllık planda, sağlık işlerinin maddi temelleri geliştirilmektedir. 1980 yılında, ülkedeki hastahanelerin yatak sayısı 3.3 milyonu bulacaktır. Amaçları kalp damarları, onkoloji, endokrinoloji, virüs ve meslek hastalıkları, sinir sistemi hastalıkları ile mücadele olan bilimsel araştırmalar artırılacaktır. Çalışma şartları, rasyonel beslenme problemlerinin incelenmesine devam edilecektir. Sovyet tıp sanayii ileriye doğru büyük bir adım atacaktır. Bu sahadaki üretim %44 - 46 artacaktır. («Pravda» - APN)

ZAMANLI BİR UYARI

BMT Güvenlik Konseyi'nin, İsrail tarafından işgal edilen Arap topraklarındaki durum sorununun görüşülmesine ayrılan oturumu sona erdi. Oy çoğunluğu ile İsrail makamlarının politikasını yeren bildiri kabul edildi. Sadece Amerikan temsilcisi, bir kez daha Washington'un Tel - Aviv'in yayılma isteklerini himaye ettiğini göstererek, genel durumdan ayrıldı.

İşgal edilen Arap topraklarına İsraililerin yerleştirilmesi sorunu çok güncel bir konudur artık. Bir süre önce İsrail Hükümeti, hâlâ saldırı politikasına devam ettiğini doğruladı. Bu günlerde İsrail'de, 1967 yılında işgal ettikleri Golan tepelerindeki toprakları «şeneltme»* programı yayımlanmaktadır. Program 18 tarım - sanayi yerleşim bölgesinin pek çok da turistik merkezin kurulmasını öngörmektedir. Bütün bu üniteler, halen aynı yerde mevcut 25 askeri merkeze ilaveten yapılacaktır. Ele geçirilen Arap topraklarının «şeneltmesi» Gaza'ya, Ürdün nehrinin batı kıyısına ve Sina yarımadasına kadar yayılmaktadır. «Şeneltme», Araplara karşı kitlesel baskı, evlerinin yıkılması ve bu halkın öz ocaklarının kovulmaları ile aynı zamanda gerçekleştirilmektedir.

Yabancı topraklar için planlanan İsrail çalışmaları, uzun süreli oluşları ve kapsamları ile dikkati üzerlerine çekmektedir. Golan tepelerine ilişkin program, 20 yıllık bir süre için öngörülmektedir. Halen kurulmaya devam eden İsrail yerleşme merkezleri, Güvenlik Konseyi için; işgal edilen Arap topraklarının işgalini devamlı kılmak amacı ile coğrafik karakterini ve beşeri yapısını değiştirme teşebbüsleri için yeterlidir.

İsrail yöneticilerinin maceracı tutumu, geniş Arap kitlelerinin protestosuna maruz kalmaktadır. Kendi ülkesinde de ilerici güçlerin, en başta da

(*) Boş bir yeri, insan yerleştirerek yurt haline sokmak.

İsrail Komünist Partisi'nin sert eleştirileri ile karşılaşmaktadır. İşgal edilen Arap topraklarının sömürgeleştirilmesi kararı, Batı basınında dahi eleştirilmektedir. Haftalık İngiliz Dergisi «Sunday Times», bu kararın İsrail halkının çıkarlarını uzun süre karşılamıyacağını yazmaktadır. O zamana kadar sömürgeleştirilme devam edecek, barış bir serap olacak, savaş ise daimi bir tehlike olarak kalacaktır.

Geçtiğimiz günlerde İsrail Başbakanı İ. Rabin, bir Batı - Alman gazetesi olan «Die Welt»e verdiği demeçte, güya kabinesinin Yakın - doğu'da barışın sağlanması için «olasılı bütün yolları tükettiğini» söylemiştir. Görüldüğü gibi, Tel - Aviv tehlikeli oyuna devam etmektedir. Bununla ilgili olarak Güvenlik Konseyi'nin açıklaması, İsrail saldırganlarına zamanlı bir uyarı olmaktadır. (Yuri Gluhov, «Pravda» - APN)

SOVYET TOPLUMUNDA ÇOCUKLAR

Sovyetler Birliği Sendikalar Birlikleri Merkez Kurulu Sekreteri L. Zemlyanikov, «Zdorovy» dergisinde yayınlanan makalede; «yetişen yeni nesile itina göstermek, Sovyet toplumunun en gerekli görevlerinden biridir.» demektedir.

Son yıllarda, çalıştığı süreye bakılmaksızın tüm çalışan kadınlara hamilelik izin ücretlerinin tam olarak ödenmesi, hastalanan çocuğun bakımı için ücretli günlerin artırılması, aile fertleri başına düşen genel gelirin 50 rubleyi geçmediği ailelere para yardımında bulunulması, üç ve daha çok çocuğa bakan işçi ve memurların kesintisiz çalışma sürelerine bakılmaksızın zingeci iş görmezlik durumlarında, maaşları kadar yardım parası ödenmesine ilişkin kararlar alınmıştır.

Toplum, çocuğunu yetiştirmesinde aileye büyük yardım göstermektedir. Genel yıl 11.5 milyon Sovyet vatandaşı küçük çocuk, daimi anaokullarına yerleştirilmiştir. Bundan başka, yaklaşık 5 milyon köylü çocuk, yazlık anaokullarında eğitilmişlerdir. Devlet, çocukların bu kurumlarda eğitilmeleri için, harcamaların 4/5'ini ayırmaktadır.

Her yıl devlet, sendikalar, çeşitli kuruluşlar, kolhozlar, okul çocuklarının yaz tatillerini geçirdikleri izci kamplarının kurulması, teçhiz edilmesi ve korunması için oldukça para harcamaktadırlar. Örneğin, geçen yıl sendika kamplarında, 10.5 milyon çocuk dinlendi.

Sovyetler Birliği'nde 70'den fazla yayınevi, çocuklar için SSCB halkının 52 dilinde kitap yayınlamaktadır. («Zdorovy» - APN)

EYK ÜLKELERİ: ÇOK YÖNLÜ GELİŞME

Sovyetler Birliği'nin başlıca rolü oynadığı faşizmin yıkılışı, çok önemli sosyo - politik değişimlerin zincirleme reaksiyonuna neden oldu. Avrupa ve Asya'da yeni halk devrimleri başladı. Bundan 30 yıl önce dünya sosyalist devletler sisteminin biçimlenmesine götüren yolda ilk adımlar atıldı.

Tarih öyle teşekkül etmişti ki, Demokratik Alman Cumhuriyeti ve Çekoslovakya hariç, İkinci Dünya Savaşından sonra sosyalist topluluğa

giren devletler, kapitalist dünyanın tarımsal alanlarına dahildiler. Ya şimdi? Şimdi, sosyalist işbirliği ülkeleri, dünyanın en güçlü endüstri merkezlerinden birini oluşturuyorlar. Dünya nüfusunun onda birinin yaşadığı EYK (Ekonomik Yardımlaşma Konseyi - COMECON) sınırları içinde, dünya ulusal gelirin dörtte biri ve dünya sanayi malları hacminin üçte biri sağlanıyor.

Herhangi bir kapitalist ülkenin hızlı ekonomik artışından söz ederken, «Japon mucizesi», «Brezilya mucizesi», vb. gibi sözler kullanılır. Oysa, Bulgaristan'da yada söz gelimi Moğolistan'da mucize yoktur. Buralarda, «sadece» başka bir toplum düzeni vardır, planlı ekonomi vardır. Buralarda emekçilerin kitlesel enerjisi ve girişimleri, kardeş ülkelerin tecrübe ve yardımıyla birleştirilmiştir.

1949 yılında kurulan Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK), görevi ayrı ayrı ülkelerin çabalarını birleştirmek ve böylece her ülkenin ekonomik gelişmesine ve genel ekonomi hacmine yardım etmek olan bir örgüt haline gelmiştir. İlk zamanlarda güçlükler olmuştur. Gelişme ve ulusal ekonomi yapılarının düzeylerinde kesin ayrılıklar ortaya çıkmıştı. Tecrübe ve kaynaklar yetmiyordu. «Soğuk harp» koşullarında batı pazarlarına giriş kapandı. Ancak EYK, kendisine ümit bağlayanları yanıltmadı.

Ekonomik işbirliği şekil ve metodlarının evrimi, hızlı tempolarla gerçekleşti. Hemen hemen 20 yıl içinde, dünya sosyalist ekonomisinin temelleri atılmış oldu. 1971 yılında, XXV. EYK toplantı dönemi, sosyalist ekonomi entegrasyonunun ayrıntılı programını kabul etti. Şimdi ekonomik işbirliğinin ağırlık merkezi, giderek daha çok farkedilir bir şekilde, tedavül alanı halinden üretim alanı haline dönüşüyor. Ekonomik politika koordinasyonunun ve planlı kollektif faaliyetin önemi artıyor. Yakıt hammadde kaynaklarının araştırılması için, dev projeler gerçekleştiriliyor. Planlama, üretim ve makine yapım ürünlerinin pazarlanmasında, bir çeşit sosyalist konsorsiyum olan uluslararası ekonomi birlikleri kuruluyor.

Doğaldır ki sosyalist ülkelerdeki ekonomik artış, onların toplumsal - politik ve manevi gelişmesiyle organik olarak bağlıdır. Pek çok sosyalist devletler, artık gelişmiş bir sosyalist toplum kurma dönemine girdiler. Bu da, sosyalizmin kendine özgü bir temele dayanarak, içinde yeni düzenin ilke ve normlarının toplum düzeninin tüm elementlerine, ekonomiye, politikaya, kültüre, ahlaka, yüz milyonlarca insanın yaşamının organizasyonuna etki ettiği kusursuz bir sosyal organizma olarak gelişmekte olduğu anlamına gelir.

Sosyal yapıdaki değişiklikler, toplumun sosyal benzerliğini artırırken, sosyalist ülkelerin siyasi - hukuki üst yapısında da yansımadan olamazdı. Son yıllarda sosyalist ülkelerin pek çoğunca, sosyalist demokrasi normlarını genişleten, ve güçlendiren anayasal reformlar yapıldı. Politik süreçte temsilî kuruluşların rolü artırıldı, Bütün kademelerdeki milletvekillerinin hakları genişletildi. Egemenlik ve yönetim mekanizmasında toplumsal örgütlerin önemi arttı. Bütün bu değişikliklerin özü, emekçilerin, toplum işlerinin yönetimine aktif iştirak konusunda giderek artan eğilimleridir. Bu iştirak olmaksızın sosyalizm de olamaz. Çalışan insanın refahının artırılması ve haklarının genişletilmesi, bu hakların uygulanması için elverişli sosyal ortamın yaratılması, yeni toplum düzeninin başlıca başarısıdır.

Sosyalist işbirliği çerçevesindeki uluslararası ilişkilerin niteliğini belirleyen ilkeler, toplumsal hayatın bütün düzeylerinde, bütün alanlarında günlük temasların hayati uygulanmasında cisimlenmiştir. İşçiler ve köy-

lüler, bilim adamları ve mühendisler, doktorlar ve öğretmenler, parti ve devlet görevlileri, yabancı meslektaşlarının tecrübesini, üretim tecrübesini, organizasyon ve yönetim tecrübesini, kelimenin geniş anlamıyla sosyal değişimler tecrübesini öğreniyorlar.

Sosyalist hayat tarzının enternasyonalizasyonu pratik yönden ilerliyor. Kuşkusuz bu, hayat tarzının herhangi bir kalıba uydurulması anlamında değil. Sosyalist yapı metodlarının ve sosyalist toplumun organizasyon şekillerinin kıyaslanması anlamında; ve tek tip sosyal sorunların en iyi ve etkin çözümlerinin ortaya çıkarılması anlamında.

Çok taraflı ve ikili ilişkiler ve temaslar, organik olarak birbirinin içine geçmiştir. İşbirliği ve çok yönlü temele dayanan dış politika koordinasyonunun çabuk ve etkin mekanizması kurulmuş ve yürürlüğe girmiştir. Bu mekanizma, Varşova Paktı Örgütü'nü, görüşme ve istişareleri, parti ve diplomatik kanallarda sistematik haber teatisini kapsamına alıyor.

Sosyalist ülkelerin büyük başarıları, özellikle kapitalizm dünyasını etkileyen güçlükler ve çelişkiler ortamında, iyi bir şekilde görünüyor. Tüm savaş sonrası dönem boyunca, ilk kez 1974 yılında, krizler bütün gelişmiş kapitalist ülkeleri pratik olarak kapladı. Zappedilmeyen, tam anlamıyla fantastik bir enflasyon, işsizlik artışı, sanayi artış tempolarının yavaşlaması, dünya ticaretinde düşüş; işte kapitalizmin bugünkü hali. Geçen yıl, gelişmiş kapitalist ülkelerde gayri safi ulusal hasıla artışının %1'e bile varmadığını söylemek yeterlidir. Uluslararası ilişkiler alanında da keşmekeşlik devam ediyor. NATO'da yeni çatlaklar ortaya çıktı. «Ortak Pazar», sonu olmayan tartışmalar bataklığında batmaya devam ediyor. Savaş sonrası para sistemi yıkıldı. Sömürgelerden ucuz hammadde elde etmeye dayanan neo - kolonialist politika şiddetli bir kriz geçirmekte.

Ekonomik konjonktürün zayıflaması, pahalılığın artışı, iş yerleri sayısının azalmasıyla birlikte, burjuva toplumunun sosyo - politik kararsızlığı da artıyor. Hükümet buhranları sıklaşıyor. Neo - faşist ve gerici güçler baş kaldırıyorlar.

Diğer bir sosyo - politik kutupta, grev hareketleri, miting ve gösteriler dalgası yükseliyor; işçi sınıfının politik örgütleri, sendikalar, sol gruplar, daha fazla etkinlik kazanıyor. İlerici, demokratik hareketler, kapitalizme, halkları ekonomik ve politik uyumsuzluğa sürüklemeye olanağı vermeyi, emekçilerin maddi durumunun zayıflaması nedeniyle olağan güçlükler şeritinden bir çıkış arayan, politik rejimi daha sıkı hale getirmeyi amaçlayan, işi uluslararası gerginliğin artışına ve «soğuk harp» dönemlerine dönüşe kadar vardırımayı deneyen gericiliğin yolunu kesmeyi görev saymaktadır.

Dünya sosyalist sistemi, hakların barış, demokrasi, sosyal ilerleme ve bağımsızlık uğruna yaptıkları savaşa önemli katkıda bulunuyor. Sömürge sisteminin iflâsı ve genç ulusal devletlerin bağımsızlığının güçlenmesi, sosyalizmin bu başarılarıyla ilgilidir. Kapitalist ülkelerde işçi hareketinin pek çok başarılar elde etmesi, sosyalizmin başarılarına bağlıdır. Dünyada termonükleer savaş tehdidinin azalması, tüm uluslararası ilişkiler sistemlerinde artan demokratlaşma, sosyalizmin başarıları ve artan gücüyle ilgilidir. Bu bağlantılar tesadüfî değildir ve sosyalizmin dünya çapında bir güce dönüştüğünü ifade etmektedir. (Aleksandr Bovin, «İzvestiya» - APN)

SSCB: ÖĞRENİM BAKIMINDAN KADINLAR ÖNDE GİDİYOR

8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü SSCB'de her zaman büyük bir bayram gibi kutlanır. Sovyet egemenliği yılları zarfında gerçekleşen tam sosyal değişikliklerden sonra, Sovyetler Birliği'nde kadın, toplumsal hayatın bütün sahalarında erkekle aynı düzeye gelmiştir. Bilhassa çalışanların oranını gösteren kayıtlarda bunun doğruluğu anlaşılır.

Şöyle ki, ülkedeki bütün bilim işçilerinin yarısı kadarını, doktor ve öğretmenlerin dörtte üçünü kadınlar teşkil etmektedir. Örneğin, ABD'de doktorlar arasında sadece % 7'sinin kadın olduğunu, mukayese için hatırlatalım. SSCB'de birçok kadın, sanayi kuruluşlarında müdür, çeşitli kuruluşlarda yönetici ve organizatör, vs. olarak çalışmaktadır. Bu durumda, onların emeği, bütün vatandaşlara sağlanan tek hisse ve maaş esasına göre ödenir.

Kadınların toplumsal üretime bu kadar geniş ölçüde katılması, hiç şüphesiz onların eğitim ve kültür düzeyinin sürekli olarak artmasındandır. Şimdi halk ekonomisinde çalışan her 1000 kadından 739'u yüksek ve orta öğrenime sahiptir (bu gösterge erkeklere kıyasla birkaç misli daha fazladır).

Ülkenin en yüksek yasama organı olan SSCB Yüksek Sovyet milletvekili kartlarının üçte biri, mahalli meclislerde yarısı kadar, kadınların payına düşmektedir. (Moskoca - APN)

★

ANLAŞTILAR

Bugünlerde Şili sahillerine doğru, Çin Halk Cumhuriyeti'nden pirinç yüklü gemiler yola çıkmış bulunuyor; bu pirinç partisini, Şili iktidarı, Çin iş - arkadaşlarından satın almışlar. Öte yandan da, Pekin'in satın aldığı Şili bakırları ile yüklü gemiler, Çin'e doğru yola çıkmışlardır.

Maocular ile Pinochet cuntası arası, gün geçtikçe pekişiyor; Şili'de, faşist darbesinden sonra hemen Pekin, halka karşı Şili rejimini apaçık desteklemeye başladı. Bu rejimle dostluk bağlarını kurmağa ilk koşanlardan biri oldu. Maocular, şimdilik cunta çetesi ile var gücüyle ekonomik ve ticari ilişkileri geliştiriyor. Cuntaya 58 milyon dolar tutarında bir de kredi açmışlardır. 1974 yılında, Çin'in ithal ettiği Şili mallarının toplam tutarı, 117 milyon dolara yaklaşıyordu; oysa ki, 1973 yılında, Şili'de Halk Birliği iktidarda iken (faşist darbesinden önce), bu değer yarım milyon kadar tutuyordu.

Genellikle karşı sempatiler ağır basıyordu. 1974 Eylülü ayında, Pinochet, basın toplantısında konuşurken şunları açıklamıştır; «Bu yıl boyunca Çinliler iki taraflı ilişkilerin gelişmesine çok fazla değer verdiler, bu da bizim çıkarımıza tam anlamıyla uymaktadır.»

Cunta ile «samimi bir dostluğun» kurulmasında, Pekin yöneticilerinin belirli bir mantığı seziliyor. Sovyetler Birliği'ni ve diğer sosyalist ülkeleri kendilerine baş düşman olarak tanıtırken, buna karşılık emperyalist ve gerici güçleri müttefik olarak kabul ederken; Maocular, Şili generallerinde, anti - komünist ve anti - sovyetik isterik çıkışların köruklenme-

sinde iyi yardımcıları bulmuşlar. Bunun için cuntanın dışişleri bakanı Patricio Carvahal, silahlı kuvvetlerin genel karargahı şefi sıfatıyla, cumhurbaşkanı sarayına saldırısını ve cumhurbaşkanı Salvador Allende'nin katlini idare ettikten sonra, bütün çıkışlarında ve demeçlerinde Pekin'in iftira dolu anti - sovyet laflarını seve seve aktarıyor.

Çin yöneticilerini memnun ederek, cuntaya uyan Şili basını, maocuların SSCB'ye saldırılarında kullandıkları bütün kirli «deliller takımını» geniş ölçüde kendi işlerinde kullanıyor. Uluslararası ilişkilerde, detant politikasının yalnız Sovyetler Birliği'ne yaradığı yolundaki palavraları sıkarken, Şili gazetelerinden «Mercuri», buna benzer bir açıklama ile Çin dışişleri bakanı Tsiao Cuan - Hua'yı destekliyor. Bunun dışında, isterik bir çılgınlıkla «marksizme son verilmesine» ve «bu sorunda bütün tereddütlerine son verilmesine» davet ederken, bu gazete, aynı şunları bildiriyor: «pozisyonumuz, Çin'in pozisyonu kadar sağlam olmalıdır. Biz Çin'den örnek almalıyız.» Bu laflar, maocuların ruhlarına, sadri - şifa bir merhem değilse nedir?

Maocular her adımla herhangi prensibe sahip olmadıklarını açıklıyor ve kamuoyuna Pinochet'in faşist rejiminin hamileri olduklarını kanıtlamak istiyorlar. (APN)

— o —

**DİMİTİR
BLAGOEV**

SEÇMELER

22.5 Lira

**temel
yayıncılık**

P.K: 102 Kızılay - Ank.

- 1 — **DÜNYADA İLK ANTI - FAŞİST AYAKLANMA**
İ. MİCHAİLOV — 6 Lira (toplatıldı)
- 2 — **TOPLUMDA KADININ ROLÜ ÜZERİNE**
V. İ. LENİN — 5 Lira (toplatıldı)
- 3 — **MAĞLUP EDİLEMİYEN**
VIETNAM VE KAMBOÇYA
A. BOUDANOV — G. SOTCHEVKO — 6 Lira
- 4 — **UZAKTAN MEKTUPLAR**
V. İ. LENİN — 6 Lira
- 5 — **ÇEKOSLOVAKYA AĞUSTOS - 1968**
7 Lira
- 6 — **REDETTİĞİMİZ MİRAS**
V. İ. LENİN — 6 Lira
- 7 — **SOSYALİST TEORİNİN SORUNLARI**
RİCHARD KOSOLAPOV — 12 Lira
- 8 — **SEÇİLMİŞ ŞİİRLER**
N. Y. VAPTSAROV — 7,5 Lira (toplatıldı)
- 9 — **TROÇKİSTLER GENÇLİĞİ**
NEREYE GÖTÜRÜYOR
MİKHAİL BASMANOV — 8 Lira (tükenmiştir)
- 10 — **DÜNYA SENDİKALAR FEDERASYONUNUN**
30 YILI
12 Lira
- 11 — **SBKP PARTİ YAŞAMI**
L. BREJNEV — Z. KLYUCHEVA — 5 Lira (toplatıldı)
- 12 — **MAOİZM VE GENÇLİK HAREKETİ**
A. YELNIKOV — V. TURUSOV — 9 Lira
- 13 — **BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ**
XI. KONGRE RAPORU
TODOR JİVKOV — 10 Lira
- 14 — **ÇIKACAK KİTAP**
MPLA HALKTIR — Siyasi Program - Tüzük —

● İsteme Adresi : P.K. 41 Sirkeci - İSTANBUL

konuk yayınları

P.K.749 İSTANBUL

— ÇIKAN KİTAPLARIMIZ —

SOSYALİZM KİTAPLIĞI :

- 1 — Ortak Hükümet Programı 15.—
- 2 — Yakın Çağlar Tarihi 30.—
- 3 — Gerçekte ve Eylemde Hukuk Payı 30.—
- 4 — Ulusal Kurtuluş Savaşları ve Üçüncü Dünya 20.—
- 5 — Maonun Teorik Görüşlerinin Eleştirisi 20.—
- 6 — Emperyalizm Üzerine Temel Kurslar 15.—
- 7 — Lenin, Gençlik ve Günümüz Dünyası 15.—
- 8 — İleri Bir Demokrasi İçin Solun Güçbirliği 15.—
- 9 — Çağdaş Revizyonizmin Eleştirisi (toplatıldı) 15.—
- 10 — Lenin (Resimli Kısa Biyografi) 15.—
- 11 — Kapital Üzerine Temel Kurslar 15.—
- 12 — SBKP 25. Kongresi Merkez Komitesi Raporu 10.—
- 13 — Lenincilik ve Sovyetler Birliği Dış Politikası 15.—
- 14 — Sınıf Uzlaşması mı, Sınıf Mücadelesi mi? 20.—

TEMEL BİLGİ DİZİSİ :

- 1 — Marksçı - Leninci Felsefe Sözlüğü 25.—
(Büyük Boy. 328 Sayfa)

GERÇEKÇİ ROMAN - ANI DİZİSİ :

- 1 — Sıkıyönetim 15.—
- 2 — Teslim Olmayanlar Ölmez 40.—
- 3 — Çekçek 20.—
- 4 — Hitler Faşizmi Üzerine Konuşmalar 10.—
- 5 — Faşizmi Ezeceğiz 30.—
- 6 — Zafer Bizim Olacak 15.—

ürün
yayınları

PK : 41
SİRKECI

İSTANBUL

TODOR JIVKOV

**bulgaristanda
bugünkü durum**

bulgaristan
komünist partisi
merkez komitesi'nin
XI. kongre
raporu

10 LİRA

**A. YELNIKOV
V. TURUSOV**

9 LİRA

**MAOİZM
ve
GENÇLİK
HAREKETİ**

10 Lira